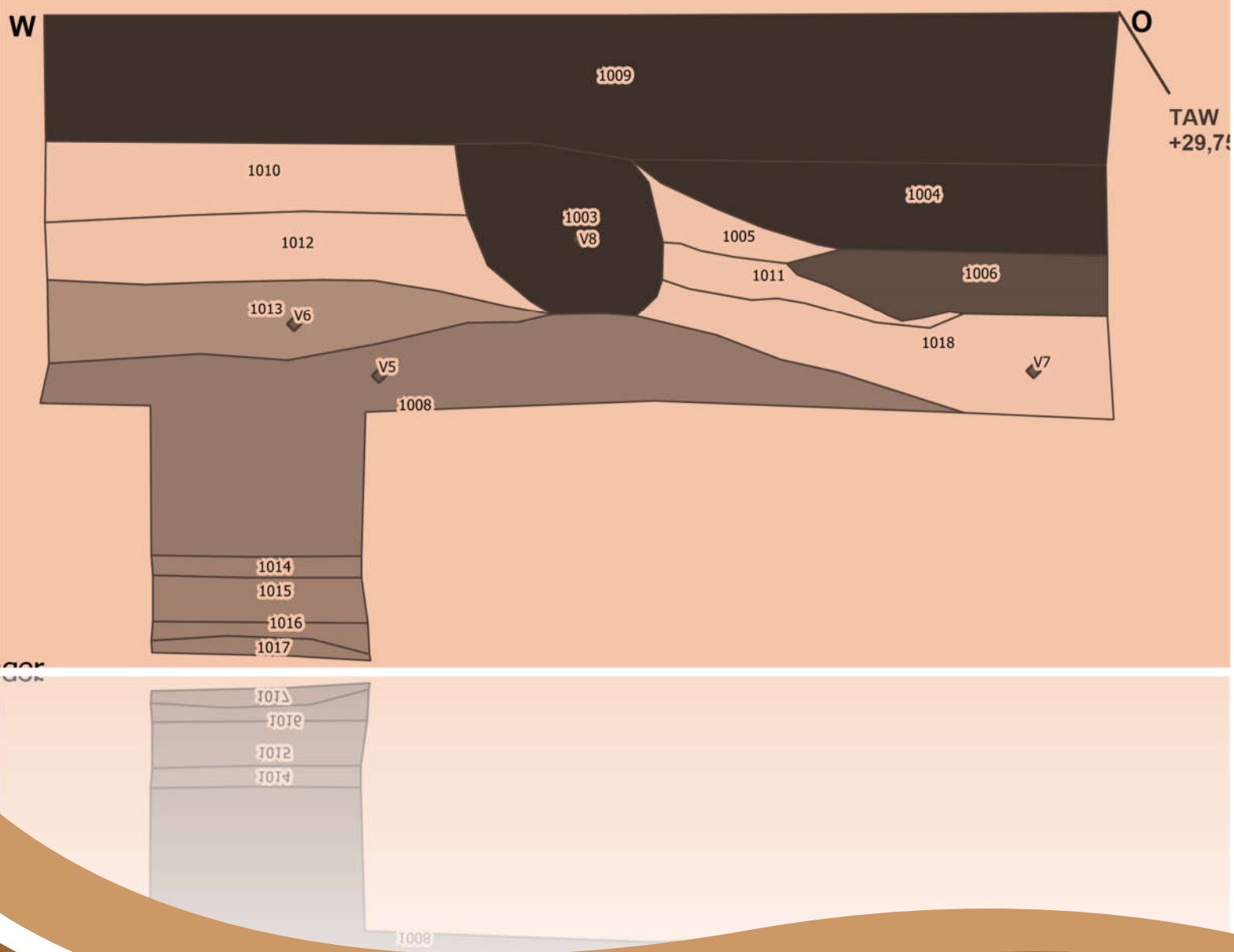

Condor Rapporten 580

PROFIEL 1-1

Beekstraat & Ridderstraat te Zoutleeuw

Nota door middel van proefputten en proefsleuven

T. Deville, S. Houbrechts, R. Simons & G. De Nutte

1. Inhoudsopgave

1. Inhoudsopgave.....	3
2. Colofon.....	6
3 Beschrijvend gedeelte	7
3.1. Administratieve gegevens.....	7
3.2. Archeologische voorkennis	9
3.3. Onderzoekskader	10
3.3.1. Vraagstelling.....	10
3.3.2. Randvoorwaarden	15
3.4. Werkwijze en strategie	18
3.4.1. Motivering onderzoeksstrategie.....	18
3.4.2. Organisatie van het vooronderzoek en gebruikt materiaal	18
3.4.3. Motivering eventueel afwijkende methodiek.	23
3.5. Gespecificeerde geplande werken	23
4. Assessmentrapport.....	24
4.1. Methoden, technieken en criteria.....	24
4.2. Assessment vondsten	25
4.2.1. Inleiding.....	25
4.2.2. Aardewerk.....	27
Methodiek van onderhavige aardewerkstudie	27
Intrinsieke waarde van de aardewerkcontexten	29
De aanwezige bakselgroepen en vormtypes	30
4.3. Assessment stalen.....	36
4.4. Conservatie assessment	36
4.5. Assessment sporen en lagen	36
4.5.1. Beschrijving van het onderzoeksgebied aan het huidige oppervlak.....	36
4.5.2. Stratigrafie / Geo(morfo)logie en bodemopbouw.....	36
4.5.3. Het proefsleuvensporenbestand in de aangelegde vlakken	45

4.6. Assessment onderzocht gebied.....	49
4.6.1. Landschappelijke ligging.....	49
4.6.2. Historische situering	52
4.6.3. Archeologisch kader.	57
4.6.4. Datering en interpretatie.	58
4.6.5. Gemotiveerde interpretatie van vondsten en sporen.....	59
4.6.6. Confrontatie met resultaten bureauonderzoek,	60
4.6.7. Synthese.....	61
4.7. Potentieel op kennisvermeerdering.....	63
4.7.1. Aard van de potentiële kennis.....	63
4.7.2. Beantwoording onderzoeksvragen.....	66
4.7.3. Waardering	78
4.8. Kader voor exploitatie voor potentieel op kennisvermeerdering.....	79
4.9. Samenvatting.....	80
5. Potentiële kennisvermeerdering en omkadering	83
6. Bibliografie.....	87
7. Lijst met gebruikte dateringen.....	88

Bijlagen:

Bijlage 1:	Plannen- en tekeninglijst
Bijlage 2:	Allesporenkaart op Kadaster
Bijlage 3:	Detailkaarten
Bijlage 4:	Maaiveld- en vlakhoogtes
Bijlage 5:	Sporenlijst
Bijlage 6:	Profielen
Bijlage 7:	Coupes
Bijlage 8:	Bodemkundige beschrijving en referentieprofielen
Bijlage 9:	Vondstenlijst
Bijlage 10:	Fotolijst proefputten en proefsleuven

Bijlage 11: Allessporenkaart op Ferraris

2. Colofon

Condor Rapporten 580

Beekstraat & Ridderstraat te Zoutleeuw – Gemeente Zoutleeuw

Verslag van de resultaten door middel van proefputten en proefsleuven

Een uitgesteld traject

ISSN-nummer: 2034-6387

Auteurs: T. Deville, S. Houbrechts, R. Simons & G. De Nutte

Foto's en tekeningen: Condor Archaeological Research bvba, tenzij anders vermeld

Condor Archaeological Research, Hasselt, Juli 2020.

Condor Archaeological Research bewaart op een beveiligde wijze enkel informatie over opdrachtgevers en initiatiefnemers met specifieke doelen. Gegevens worden niet gedeeld met derden zonder uitdrukkelijke toestemming van de opdrachtgevers of initiatiefnemers. Gegevens worden op vraag van de opdrachtgevers of initiatiefnemers aangepast of gewist.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder vooraf schriftelijke toestemming van de uitgevers. Voor alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Indien u gebruik wenst te maken van enig materiaal gelieve hiervoor ons te contacteren via info@condorarch.be

Condor Archaeological Research BVBA

Bedrijfsstraat 10 bus 13

3500 Hasselt

Tel 0032 (0)11 247 810

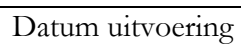
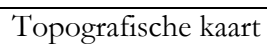
E-mail: info@condorarch.be

www.archeologienota.com

3 Beschrijvend gedeelte

3.1. Administratieve gegevens

Projectcode	2020C329
Aanvangsmelding onderzoek	ID 3101
Identificatie bekrachtigde archeologienota met het programma van maatregelen betreffende het uitgesteld traject	ID 10 129
Nummer wettelijk depot	Niet van toepassing
Naam en erkeningsnummer erkend archeoloog	Condor Archaeological Research bvba (OE/ERK/Archeoloog/2016/0107), Bedrijfsstraat 10, 3500 HASSELT
Provincie	Vlaams-Brabant
Gemeente	Zoutleeuw
Deelgemeente	Zoutleeuw
Plaats	Beekstraat en Ridderstraat
Toponiem	n.v.t.
Bounding Box	X: 201624,8 Y: 169324,6 X: 201671,2 Y: 169370,2
Kadastrale gegevens	Gemeente: Zoutleeuw Afdeling: 1 Sectie: B Nrs.: 239H en 238F
Kaartblad	/
Kadasterkaart	

18 en 23-24/03/2020

3.2. Archeologische voorkennis

Voor het plangebied werd reeds een bureauonderzoek¹ (archeologienota) uitgevoerd.

Samenvattend kan men het volgende stellen:

Geo(morfo)logisch gezien ligt het plangebied in Vochtig-Haspengouw. Het plangebied situeert zich in de beekvallei van de Kleine Gete. Dit landschap is in het Holoceen bedekt met colluvium en/of alluvium. In deze holocene sedimenten hebben zich wellicht matig gleyige gronden op leem zonder profielontwikkeling, het complex zwak gleyige en matig gleyige gronden op leem zonder profielontwikkeling en/of zeer sterk en sterk gleyige leemgronden zonder profielontwikkeling ontwikkeld.

Onderhavig plangebied situeert zich extra muros van Zoutleeuw. Het historische hart ligt namelijk 130 m noordwaarts.

Voor de stadskern zijn er al historische vermeldingen in de late 10^e eeuw bekend. Een eerste verdedigingsmuur werd al rond 1130 gebouwd. Een Romaanse kapel situeerde zich in het centrum rond 1125.

Historische kaarten geven vanaf het midden van de 18^e eeuw geven zonaal bebouwing weer.

Aanvankelijk uitsluitend nabij de straatzijde van de Ridderstraat en een solitair gebouw langs de Beekstraat. Centraal was het onbebouwd en in gebruik als moes- en/of stadstuin. In de loop der tijden breidde de bebouwing zich uit al dan niet wisselend. De Beekstraat werd ook aaneengesloten bebouwd. Het centrale terrein was wellicht vaak in gebruik als “open zone”.

De occupatiegeschiedenis zal waarschijnlijk veel verder in de tijd terug gaan aangezien de stad Zoutleeuw zich rond de kerk heeft gevormd. Het plangebied bevindt zich binnen 130 meter van de kerk en kan daardoor al sinds vroeg in de historie van de stad Zoutleeuw bebouwd zijn.

Heden ten dage is het plangebied bebouwd en verhard.

Voor vuursteenvindplaatsen van jager-verzamelaars werd een hoge trefkans opgesteld voor het gehele plangebied. Dit op basis van de ligging in de zogenaamde gradiëntzone ten opzichte van de Kleine Gete. Maar wellicht wel met een lage tot zeer slechte gaafheid en conserveringsomstandigheden.

Voor nederzittingsresten en/of sporen van begraving van landbouwgemeenschappen vanaf het Neolithicum/Bronstijd tot en met de Volle-Middeleeuwen werd een middelhoge trefkans toegekend. Dit op

¹ Deville, Simons & Houbrechts, 2017.

basis van de ligging nabij een weinig uitgesproken landschappelijke knikpunt. Tevens maakt onderhavig plangebied deel uit van de middeleeuwse stadskern van Zoutleeuw. Om deze reden geldt een hoge archeologische verwachting, met name voor resten uit de Volle-Middeleeuwen, de Late-Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd, echter op dit moment met een onbekende gaafheid en conservering. Gezien een ligging in een bebouwde stadskerncontext kan dit al grotendeels nefast zijn.

Onderhavig plangebied was (ooit) een natte context. De archeologische verwachting wordt dan ook logischerwijs als hoog in geschat. Aan specifieke complextypes (zie supra) wordt niet in het bijzonder gedacht. Het is echter wel zo dat door de nattere bodemomstandigheden organische resten eventueel wel een betere conservering en gaafheid kunnen vertonen.

3.3. Onderzoekskader

3.3.1. Vraagstelling

Op basis van het bureauonderzoek werden in eerste instantie proefputten gericht op sites met complexe verticale stratigrafie als proefsleuven geadviseerd. Een bijzonderheid hierbij is dat deze eveneens een bijdrage dienen te leveren in de kennis over de mate van intactheid betreffende de natuurlijke bodemopbouw, aangezien er ook een hoge archeologische verwachting geldt voor kampementen van jager-verzamelaars. De gaafheid van eventuele sites is momenteel onbekend.

Op basis van vraagstellingen die eventueel niet beantwoord kunnen worden en/of nieuwe onderzoeksvragen die rijzen op basis van de proefputten gericht op sites met complexe verticale stratigrafie en proefsleuven dient te allen tijde de mogelijkheid open gehouden worden om extra proefputten aan te leggen.

Het doel van een proefputtenonderzoek is inzicht te verschaffen in de volledige stratigrafische opbouw van de te onderzoeken zones. Het heeft tot doel de verwachting te toetsen en de gaafheid in te schatten. Kan er namelijk nog een archeologisch bodemarchief bewaard zijn gebleven binnen de grenzen van onderhavig plangebied? En situeert er zich al dan niet een archeologisch bodemarchief binnen de grenzen van onderhavig plangebied? Zo ja, wat is de inhoudelijk en fysieke kwaliteit (aard, ouderdom, omvang, gaafheid en conservering) van deze archeologische sporen en/of resten. Eventueel kan aangegeven worden hoeveel archeologische niveaus voorkomen en op welke diepte. Het doel is dan om

tot een waardestelling te komen en uitspraken te kunnen formuleren over de behoudenswaardigheid van de vindplaats/vindplaatsen.

Een proefsleuvenonderzoek heeft tot doel om de verwachting(en) opgesteld tijdens voorgaande archeologische onderzoeken te toetsen, te verfijnen of zelfs bij te sturen. Situeert er zich al dan niet een archeologisch bodemarchief binnen de grenzen van onderhavig plangebied? Zo ja, wat is de inhoudelijke en fysieke kwaliteit (aard, ouderdom, omvang, gaafheid en conservering) van deze archeologische sporen en/of resten. Het doel is dan om tot een waardestelling te komen en uitspraken te kunnen formuleren over de behoudenswaardigheid van de vindplaats/vindplaatsen. Dit alles staat in het kader van het potentieel tot archeologische kennisvermeerdering. Uiteraard dient dit ook afgetoetst te worden of deze archeologische behoudenswaardige resten al dan niet verstoord zullen worden door de geplande werkzaamheden.

Het onderzoek dient, voor zover mogelijk, antwoord te geven op de volgende vragen:

Geo(morfo)logie en bodemopbouw

- Hoe is de (bewaarde) opbouw van het natuurlijk ontwikkeld bodemprofiel?
- Hoe is de stratigrafie in archeologische (antropogene) zin?
- Is in het antropogene cultuurdek sprake van een herkenbare stratigrafie? Kan aan de hand van archeologisch vondstmateriaal uit het cultuurdek een uitspraak worden gedaan over de ouderdom en/of de vorming van dit cultuurdek?
- Werden er ophogingslagen aangetroffen? Zo ja, wat is de datering en samenstelling van deze leggen en zijn deze archeologisch relevant?
- Werden er colluvium en/of alluvium aangetroffen? Zo ja, wat is de datering en samenstelling van deze lagen en zijn deze archeologisch relevant?
- Op welke diepte(s) bevinden zich eventueel relevante archeologische niveaus?
- Is er sprake van (sub-)recente verstoringen en post-depositionele processen? En wat is het effect daarvan op de eventuele aanwezige en/of te verwachten archeologische resten?
- **Gezien de mogelijke natte bodemomstandigheden dient de diepte van de grondwaterspiegel tijdens de uitvoering van het veldwerk eveneens geregistreerd worden.**

-
- Zijn er indicaties van relevante grondwaterspiegel wijzigingen doorheen de tijd?

Sporen, structuren, vondsten en paleo-ecologische resten

- Indien het onderzoek **geen** archeologische fenomenen oplevert of categoriaal beperkte (bijvoorbeeld alleen losse vondsten) welke verklaring is hiervoor te geven? Is er (bijvoorbeeld) sprake van verstoring van antropogene of natuurlijke en/of beperking van archeologische waarnemingsmogelijkheden? Of is er sprake van aantoonbare afwezigheid van bewoning en/of actief landgebruik of van een combinatie van genoemde factoren?
- Indien het onderzoek **wel** archeologische fenomenen heeft opgeleverd, hoe kan de vindplaats beschreven en geïnterpreteerd worden? Hierbij rekening houdend met volgende punten:
 1. Wat is het aantal, de aard, de datering, plaats, omvang, horizontale en verticale spreiding van de begrenzing van sporen en structuren? Hoe is hun samenhang? Wat is de spoordichtheid per werkput en van het geheel?
 2. Werde er muurwerk aangetroffen? Wat is de aard, functie, ligging en datering van dit muurwerk?
 3. Indien grondsporen zijn aangetroffen: op welk niveau zijn deze leesbaar?
 4. In welke mate is uit de stratigrafie (profielen en vlakken en de relatie tussen sporen, structuren, e.d.) een relatieve datering en fasering af te leiden?
 5. Kunnen binnen de vindplaats(en) verschillende complextypes, verschillende functies worden onderscheiden?
 6. Van welk vindplaatstype en welke datering(en) is er sprake?
 7. Zijn er aanwijzingen voor landgebruik (off-site patronen) in de zin van wegen, percelering, akkers, grondstofwinning, ...?

Vondsten en paleo-ecologische resten

-
- Welke vondsten en welke paleo-ecologische resten zijn in de context van een laag, spoor, of structuur aangetroffen? In welke mate dragen zij bij aan de karakterisering hiervan (complextype)?
 - Liggen in het onderzoeksgebied locaties die paleo-ecologisch bemonsterd kunnen worden? En wat is de te verwachten kwaliteit er van?
 - Zijn er vondstconcentraties en wat is de aard hiervan?
 - Welke datering is af te leiden uit vondsten in relatie tot sporen, structuren, lagen en profielen?
 - Welke datering is af te leiden uit natuurwetenschappelijke gedateerde monsters in relatie tot sporen, structuren, lagen en profielen?
 - In welke mate gaat het hierbij om vondsten en paleo-ecologische resten zonder context (aanleg- en stortvondsten, spoorloze vondsten)? Wat is hun aard, aantal en archeologische significantie? Wat is de horizontale en verticale spreiding?
 - Hoe is per vlak de verhouding aanlegvondsten: vondsten uit sporen? Wat is de vondstdichtheid per vlak, per werkput, en in het geheel?

Synthese

- Hoe kan samenvattend na dit onderzoek de bewoningsgeschiedenis van het onderzoeksgebied beschreven worden?
- Wat zijn de landschappelijke kenmerken van de locatie en zijn directe omgeving, voor, tijdens en na de onderzochte periode en welke conclusies kunnen getrokken worden over de invloed van de mens op de vorming van het landschap?
- Welke verbanden zijn er te leggen met historische, historisch-landschappelijke, bouwhistorische en/of overige cultuurhistorische aspecten van het onderzoeksgebied in zijn omgeving?
- Waarom zou men deze locatie uitgekozen hebben voor de ter plekke aangetroffen functie(s)?
- Hoe vergelijkbaar is de onderzochte locatie met andere locaties in de archeo-regio met dit complextype en deze datering en hoe passen de bevindingen van het onderzoek in de archeo-regionale context? Denk hierbij aan de kwaliteitsaspecten representiviteit en ensemblewaarde.

Kwaliteit

- Wat is de fysieke kwaliteit (gaafheid en herkenbaarheid van sporen; conservering van (an)organisch vondstmateriaal en van ecologische resten) van het onderzoeksgebied? Welke verschillen zijn er t.a.v. dit aspect binnen het onderzoeksgebied (binnen verticale en/of horizontale grenzen; complextypen, periode, sites)?
- Wat is de inhoudelijke kwaliteit (zeldzaamheid, informatiewaarde en ensemblewaarde) van het onderzoeksgebied en welke verschillen zijn er t.a.v. dit aspect binnen delen van het onderzoeksgebied (binnen verticale en/of horizontale grenzen; complextypen, periode, sites)?
- Welke waarde is er samenvattend te geven aan het onderzoeksgebied en de daarin te onderscheiden delen (binnen verticale en/of horizontale grenzen; complextypen, periode, sites)? Ofwel is of zijn er behoudenwaardige vindplaatsen aanwezig binnen de grenzen van het plangebied? Beschrijf en beredeneer.

Conclusies en aanbevelingen

- Is er een verwachting dat buiten het nu onderzochte gebied nog resten van deze vindplaats aanwezig zijn en wat is de verwachting omtrent de fysieke en inhoudelijke kwaliteit daarvan?
- Hoe verhouden de conclusies zich tot de resultaten van het eerdere onderzoek of andere bekende gegevens?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de eventuele waardevolle en behoudenswaardige archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd (maatregelen behoud *in situ*) worden?
- Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones die eventueel in aanmerking komen voor vervolgonderzoek?
- Welke strategische en methodische aanbevelingen kunnen worden gegeven voor vervolgonderzoek? Hoeveel archeologische niveaus dienen er hierbij onder voorbehoud aangelegd worden en hoe onderscheiden deze zich? Welke vraagstellingen zijn voor dit eventueel vervolgonderzoek relevant? Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken

nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

- **Dient men hierbij nog rekening houden met eventuele (semi-)intacte aanwezige vuursteenvindplaatsen van jager-verzamelaars?**

3.3.2. Randvoorwaarden

Het proefputten- en proefsleuvenonderzoek gebeurde in een zogenaamd uitgesteld traject.

In het programma van maatregelen van de opgestelde en door Onroerend Erfgoed bekrachtigde archeologienota werd volgend plan van aanpak voorzien:

Er zijn twee scenario's mogelijk qua sloop van de aanwezige bebouwing:

- 1) *Ofwel worden de aanwezige bouwresten enkel en alleen oppervlakkig gesloopt waarbij de funderingen voorlopig nog niet ontmanteld worden. Indien men hiervoor opteert, dient in principe geen archeologische supervisie te gebeuren bij het uitvoeren van deze werken.*
- 2) *Indien men er voor opteert om deze meteen ook te ontmantelen, wat vaak uit praktische overwegingen het geval is, dient dit laatste voorzichtig te gebeuren. Zodat niet meer verstoringen worden veroorzaakt dan reeds aanwezig. In de praktijk is het meestal zo dat afbraak van gebouwen vaak dieperliggende en/of verspreidere verstoringen veroorzaken dan bij de eerdere constructie indertijd. Vaak zijn structuren moeilijk te verwijderen of is hierbij moeilijk grip te krijgen waardoor deze deel ondergraven moeten worden om deze laatste restanten ook te kunnen verwijderen. Een archeoloog moet dan aanwezig zijn bij de opstart van deze funderingsontmanteling om de maximale diepte van verwijdering te bepalen en/of de volledige ontmanteling dient onder diens supervisie te gebeuren.*

Het is aan de ontwikkelaar/eigenaar welk scenario zijn voorkeur geniet. Men dient hierbij dit wel af te stemmen met de archeologische uitvoerder.

Na de begeleiding moet het plangebied toegankelijk zijn om de archeologische uitvoerders een goed bodemkundig en archeologisch beeld te laten vormen.

In het programma van maatregelen van de opgestelde en door Onroerend Erfgoed bekrachtigde archeologienota werd volgend plan van aanpak voorzien:

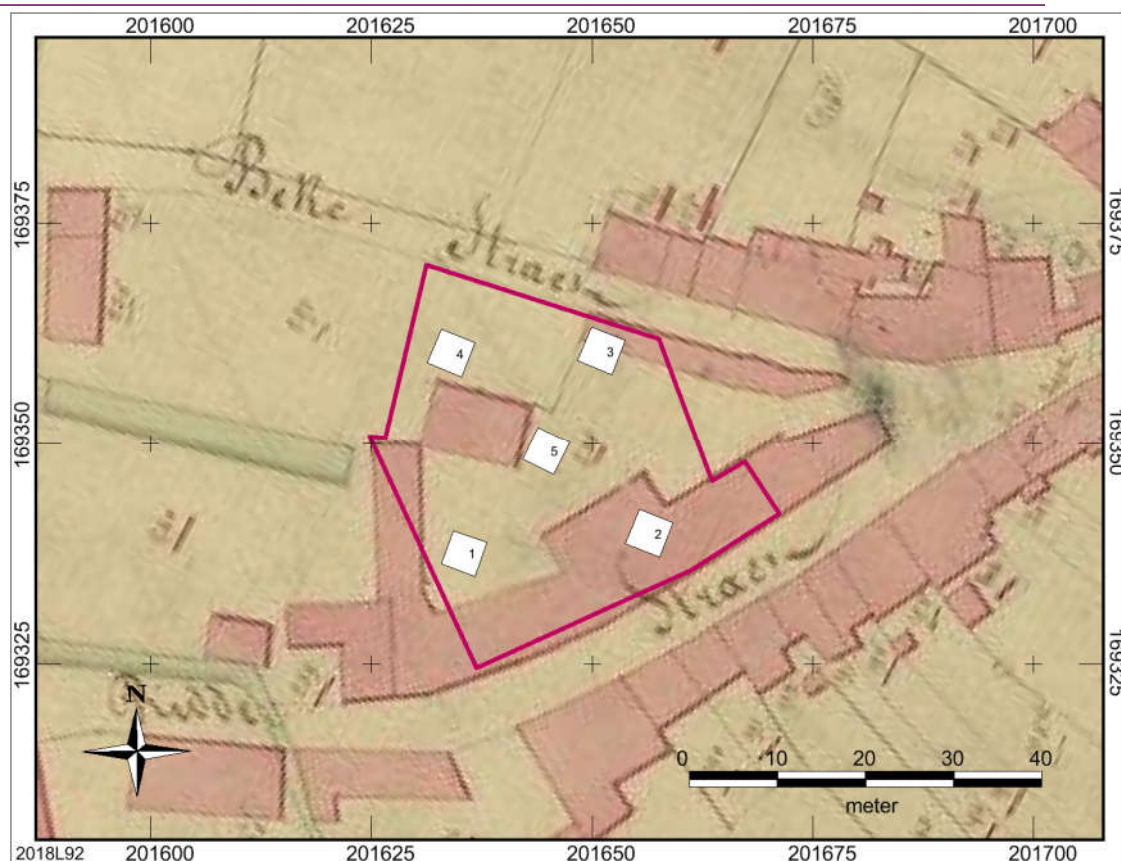
Concreet opteert men voor **minstens** vijf individuele proefputten (*afbeelding 1*). Deze zijn vierkantig van vorm en zijn 4 x 4 m breed.

De werkputten 1 en 3 situeren zich heden ten dage ter hoogte van verhardingen en/of tuinzones. De gaafheid en conservering van het natuurlijke en/of antropogeen gevormd bodemprofiel kan hier hoger zijn dan de rest van het plangebied en kan dus zelfs een afwijkend beeld vertonen ten opzichte van de rest van de werkputten, die aangelegd worden ter hoogte van hedendaagse bebouwing.

Er dienen **minimaal** twee proefputten ter hoogte van het onbebouwd gedeelte (werkputten 2 en 3) als **minimaal** twee (werkputten 1 en 4) ter hoogte van het bebouwd gedeelte op basis van de beschikbare historische cartografische bronnen aangelegd te worden. Op die manier zijn per zone (onbebouwd *versus* bebouwd) de algemene waarnemingen eventueel verifieerbaar door middel van een tweede vaststelling. In het milieu van een stadscontext kunnen dit zeer lokale bestuderingen zijn die vaak niet gelden voor het hele plangebied.

Binnen het 1200 m² grote plangebied wordt met dit onderzoek 80 m² onderzocht door proefputten van 4 x 4 m. Dit komt neer op 5,33 % van de advieszone.

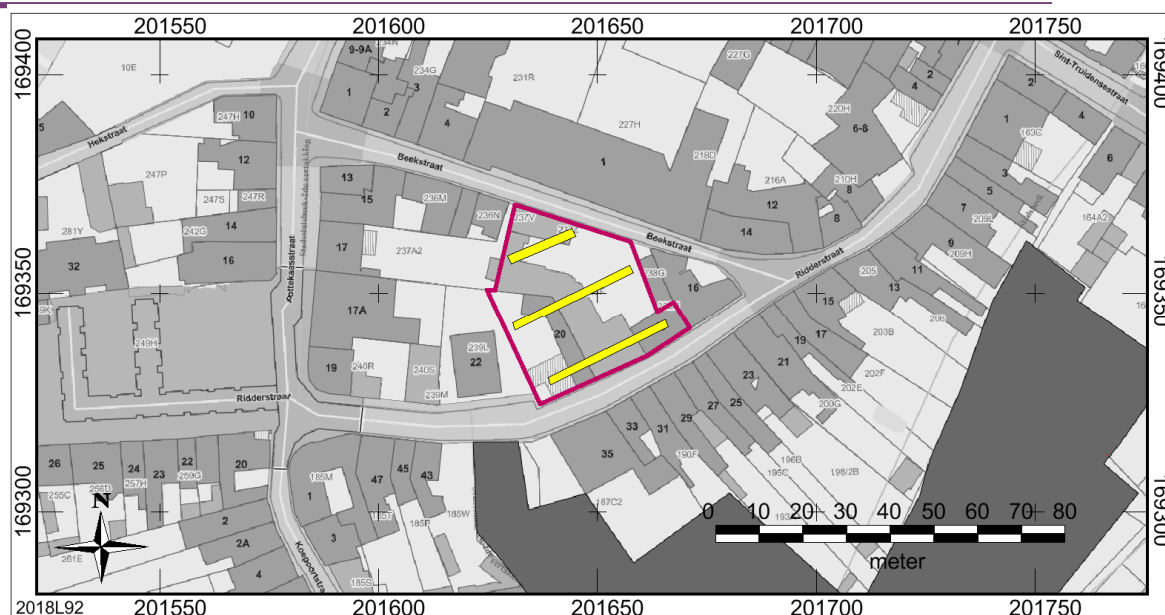
De proefputten worden behandeld als een opgraving waarbij ieder archeologisch niveau volledig wordt opgegraven en geregistreerd alvorens naar een volgend niveau te verdiepen.

Afbeelding 1 Proefputtenplan met aanduiding van het plangebied (paarse kader) en de voorziene proefputten (gele kaders). Als ondergrond is het Primitief Kadaster gebruikt.

Indien zou blijken op basis van de proefputten dat een complexe verticale stratigrafie aanwezig is, mogen de proefsleuven hierbij enkel en alleen aangelegd worden tot op het eerste archeologisch leesbare niveau (het zogenaamde eerste opgravingsvlak) met als doel een gedetailleerder inzicht betreffende het eerste relevante archeologische vlak te verwerven. De sleuven worden voornamelijk noordoost - zuidwest georiënteerd, alzo worden de sleuven parallel op de bekende historische bebouwing georiënteerd en is de kans op het aansnijden van diverse en individuele archeologische resten, units en muren hoger en optimaler. Op basis van deze specifieke inplanting kan wellicht een gedetailleerder horizontaal ruimtelijk inzicht verkregen worden.

De totaliteit van de zone die hierbij in aanmerking komt is 1200 m². Volgens het huidige proefsleuvenplan wordt hierbij 120 m² onderzocht. Dit komt neer op 10,00 % van het plangebied. Concreet betreft het drie sleuven (*afbeelding 2*).

Afbeelding 2: Proefsleuvenplan (rode kader).

3.4. Werkwijze en strategie

3.4.1. Motivering onderzoeksstrategie

Zie goedgekeurde archeologienota ID 10 129 met vigerend Programma van Maatregelen.

3.4.2. Organisatie van het vooronderzoek en gebruikt materiaal

De archeologische supervisie van de sloopwerkzaamheden heeft plaatsgevonden op 18 april 2019.

De funderingen en vloerplaten werden hierbij door Peeters Dries vakkundig verwijderd. Diepere vergravingen dan de aanzet van de vloerplaten en funderingen werden hierbij tot het minimum beperkt (*Afbeelding 3*).

Men kan stellen dat dezelfde dag de begeleiding al werd stopgezet omdat de taak was uitgevoerd. Een deel van de vloerplaat werd voorlopig nog niet uitgebroken omdat deze zone nog dienst moest doen als een verharding voor het werfverkeer.

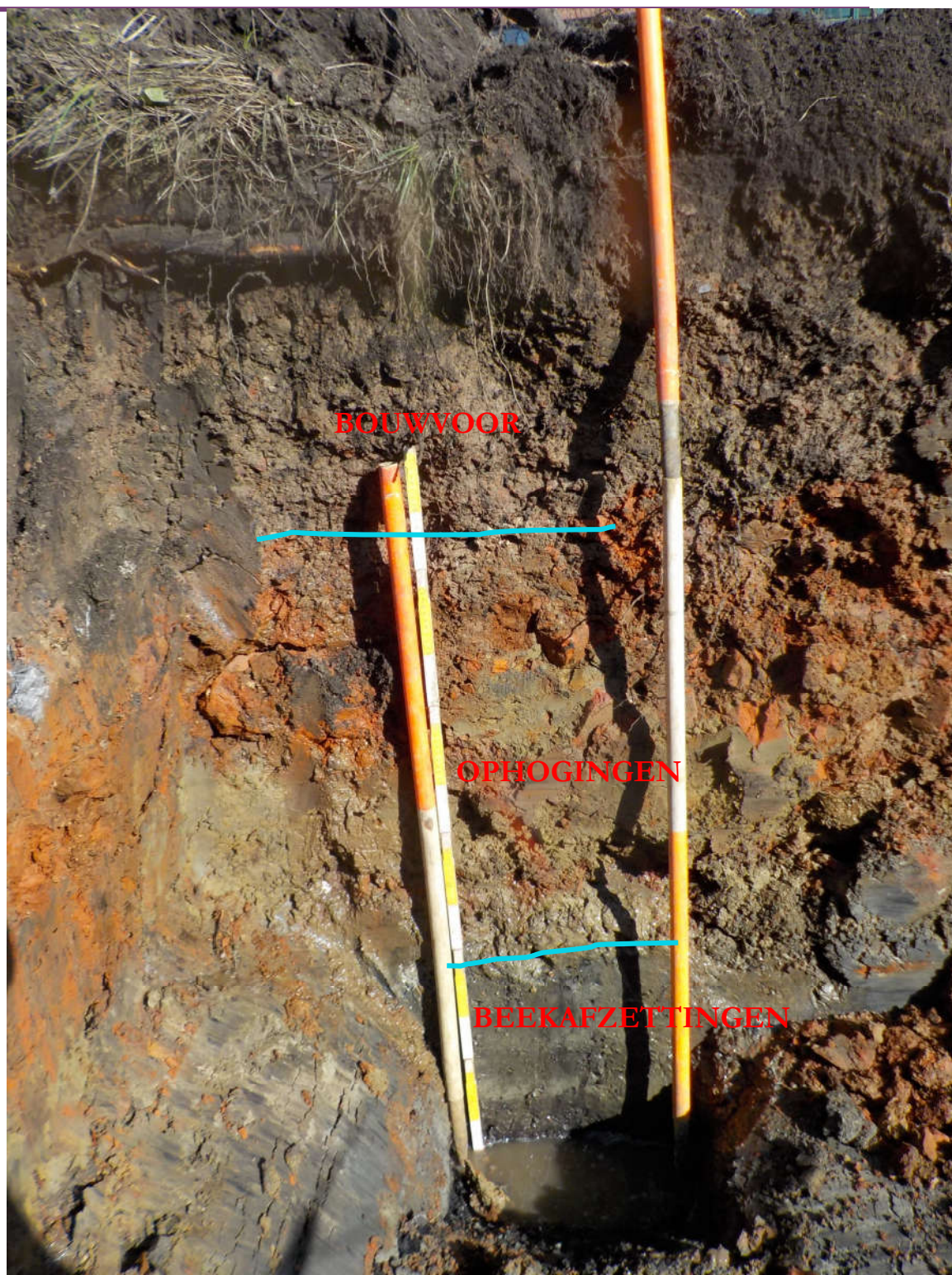

Afbeelding 3: Impressie van de sloopwerken.

Er werd besloten om tijdens de begeleiding alvast een eerste indruk te krijgen, echter slechts zeer lokaal, betreffende de landschappelijk opbouw. Daarom werd besloten een klein profiel te graven (*Afbeelding 4*).

Er was sprake van een 30 cm dikke bouwvoor in antropogene ophoging. Vervolgens was er sprake van diverse antropogene ophogingspakketten met een gezamenlijke dikte van circa 110 cm. Dit onder meer met baksteenpuin en -gruis.

Op een diepte van 140 cm onder het bestaande maaiveld situeerden zich beekafzettingen. Deze zijn zowel kleiig als sterk organisch (humeus & venig).

Afbeelding 4: Kijkprofiel.

De week daarop werden eerst vijf proefputten aangelegd om de stratigrafische sequentie te kunnen vatten. Er was in principe sprake van een complexe natuurlijke sequentie (beekafzettingen), maar geen complexe antropogene stadskernsequentie. Omwille van die reden werden vervolgens ook nog de drie proefsleuven aangelegd.

Er is getracht vondstenmateriaal te recupereren uit de verschillende aanwezige lagen (inzameling aanleg vlak, inzamelen bij couperen en/of bemonstering d.m.v. troffelen²) en/of verkleuringen/sporen, teneinde een relatieve datering van deze te verkrijgen.

Bij de aanleg van het vlak werd een metaaldetector ingezet. Op het einde van elke velddag werden alle verkleuringen/sporen gecheckt op metaalvondsten. Zoals hierboven reeds aangehaald resulteerde dit in een negatief resultaat tot op heden.

Tijdens de prospectie met ingreep in de bodem werden tot op heden echter geen veelbelovende sporen of bijzondere contexten opgemerkt, die nieuwe gegevens kunnen opleveren en die tevens uitstijgen boven de bekende gegevens. Om die redenen hebben dan ook geen staalnames plaatsgevonden. Tevens konden de vigerende onderzoeksvragen grotendeels ook beantwoord worden zonder staalnames.

Binnen een tijdsspanne van twee dagen werden de proefputten en de proefsleuven aangelegd, gedocumenteerd en nader onderzocht.

Voor het afgraven werd gebruikt gemaakt van een 21 tons rupskraan met een platte graafbak van 2,00 m breed. Deze werd voorzien door Van Eycken Trans.

De bodem werd hierbij laagsgewijs afgegraven tot op archeologische relevante en leesbare niveaus.

Bij het systematisch verdiepen ter hoogte van WP 1 en WP 2 werd gewerkt met vier vlakken. Ter hoogte van de werkputten 4, 5 en 3 waren dit respectievelijk drie vlakken, twee vlakken en één vlak.

Ter hoogte van de proefsleuven, namelijk de werkputten 6 – 9, werd enkel het eerste en enige archeologische relevante niveau aangelegd op basis van de vaststelling gedurende de proefputten.

Het onderzoeksvlak is hierbij waar nodig manueel met de schop bijgeschaafd.

² Dit specifiek met de vraag om dateerbaar materiaal op te sporen.

Het vlak en alle sporen zijn gefotografeerd en digitaal ingetekend. De foto's werden genomen met een Nikon Coolpix AW 100. Het digitaal inmeten geschiedde door een GPS van het type Trimble R6. Alle werkputten zijn ingemeten in Lambert-72 coördinaten.

Met een metaaldetector van het type Garrett Ace 250 is de aanwezigheid van metalen vondsten in de bodem nagegaan.

Voor elke proefput is een profiel opgepoetst. Allen hiervan zijn gefotografeerd, ingetekend op schaal 1/20 en beschreven. De bovenzijde is in alle profielen het maaiveld, het moedermateriaal vormt de onderzijde van de profielput.

De diepte van elk vlak ten opzichte van het maaiveld is weergegeven volgens de Tweede Algemene waterpassing (TAW).

Een selectie van sporen is gecoupeerd, gefotografeerd, ingetekend op schaal 1/20 en beschreven. Dit om tot een betere en onderbouwde inschatting te komen van de aard, de context en gemiddelde diepte van de aangetroffen sporen.

Vondsten worden normaal zonder verdere selectie ingezameld en hun locatie aangegeven op een tekening.

In totaal werd 82 m² opengelegd aan proefputten en 98 m² aan proefsleuven oftewel 15% van het plangebied.

Het archeologisch terreinwerk werd op twee dagen uitgevoerd door Condor Archaeological Research door een veldwerkleider die eveneens een erkende archeoloog is als door een andere veldwerkleider die optrad als assistent-archeoloog. Dit gespreid over twee fases.

De daaropvolgende dagen werden de onderzoeksresultaten verwerkt en de rapportering opgesteld.

De digitale plannen werden hierbij verwerkt in Qgis/MapInfo terwijl de lijsten in Microsoft Excel.

Tijdens het onderzoek zijn geen regio- en/of periodespecialistten betrokken geweest bij de interpretatie en datering van de aangetroffen resten. Condor Archaeological Research heeft voldoende specialisatie en kennis in huis om het onderzoek tot een goed eind te brengen.

Het onderzoeksteam van Condor Archaeological Research bestond uit:

- G. De Nutte Veldwerk, vondstdeterminatie en rapportage

• R. Simons	Veldwerk, vondstdeterminatie, rapportage en digitalisatie
• T. Deville	Rapportage
S. Houbrechts	Digitalisatie

3.4.3. Motivering eventueel afwijkende methodiek.

In de oostelijke zijde van het plangebied was er sprake van nog niet-onmantelde verharding die nog dienst moest doen als een gronddepot. Hier was het dan ook onmogelijk op de proefsleuven wat verder door te trekken.

Er deden zich verder geen afwijkingen voor betreffende de voorgestelde methodiek.

Als dit toch het geval zou zijn dan waren deze niet van deze orde dat dit enig effect had op de eindresultaten van het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem.

3.5. Gespecificeerde geplande werken

Binnen het 1200 m² grote plangebied zullen weldra wooneenheden met bijbehorend ondergronds niveau ontwikkeld worden. Dit ondergronds niveau zal over het volledige plangebied uitgevoerd worden. Dergelijke werkzaamheden zijn van die aard dat ze dus zullen roeren tot in de eventuele aanwezige archeologische relevante niveaus.

Met andere woorden; men mag wel veronderstellen dat er grote impact zal plaats grijpen op de aanwezige bodemopbouw en het eventuele aanwezige (archeologische) bodemarchief.

4. Assessmentrapport

4.1. Methoden, technieken en criteria

Het assessment van de sporen gebeurde grotendeels bij de uitvoering van het veldwerk. Dit werd bijgestuurd, verfijnd en aangepast op basis van de digitale plannen en coupetekeningen, de foto's en de spoorbeschrijvingen achteraf.

Natuurwetenschappelijke dateringen waren niet voorhanden.

De interpretatie van de sporen is voornamelijk gebaseerd op de vorm, de kleur, de aflijning en de homogene/heterogene structuurvulling zoals waargenomen in het vlak. Sommige sporen/verkleuringen werden op basis van een coupe verder gewaardeerd. Hierbij speelde de diepte eveneens een factor en de soms geassocieerde vondsten.

Doorgaans kan men een klein gedeelte van de sporen dateren op basis van vondstmateriaal in hun (op)vulling. Toch dient men voor ogen te houden dat het gebruik van vondstmateriaal als daterend element niet zaligmakend is. Vondstmateriaal kan namelijk sporen dateren. Soms is het materiaal niet goed dateerbaar en zelfs wanneer dat wel zo is, dient de vraag gesteld te worden wat de relatie is met het betreffende spoor en waar het zich in dat spoor bevindt. Vondsten kunnen immers op velerlei wijzen in de grond terechtkomen. Indien een site gedurende een lange periode in gebruik is geweest, dient rekening gehouden te worden met fenomenen als opspit en zwerfvuil, die het dateren van sporen kunnen bemoeilijken

Sommige sporen of lagen vertoonden dateerbaar materiaal.

Als dit niet het geval werd gekeken naar de onderlinge relatie met de andere sporen. In het geval van een duidelijke gebouwplattegrond bijvoorbeeld krijgen alle kuilen dezelfde datering. Er werd vooral een uitspraak gedaan over de (mogelijke) datering op basis van hun uiterlijk (vorm, textuur en kleur). Al met al vormen de vondsten meestal pas in tweede instantie een hulpmiddel bij het relatief dateren.

Oversnijdingen met andere sporen en/of structuren, zelfs de ruimtelijke plaats binnen een site of oriëntatie kunnen eveneens een aanwijzing voor de datering geven.

Bij greppels stelt zich vaak het probleem dat door hun specifieke functie de oudere fases vergraven werden door de laatste fase. Tevens situeert zich in de latere demping en opvulling door hun omvang vaak ouder vondstmateriaal.

Het is zo dat uit vergelijkbare studies uit de Kempen³ men sporen meestal niet dateert op basis van hun vondstenmateriaal maar uitsluitend en louter op grond van de zojuist beschreven kenmerken van de vulling. Al met al vormen de vondsten pas in tweede instantie een hulpmiddel bij het dateren. Nogmaals het precies toewijzen op grond van dit laatste is ook niet éénvoudig en zelfs weinig zaligmakend.

Bijvoorbeeld sporen die namelijk sterk gehomogeniseerd -vaak met de zogenaamde karakteristieke ‘daalderstructuur’ zoals men het bij onze Noorderburen zegt- zijn meestal van prehistorische ouderdom.

Sporen die eerder lichtgrijs kleuren met een lichtblauwe zweem kunnen eveneens ook nog prehistorisch (late-ijzertijd) zijn maar worden meestal tot de Romeinse periode (en zelden tot de volle middeleeuwen) toegeschreven. Sporen uit de volle middeleeuwen zijn makkelijker toe te wijzen. Zowel op basis van typologische gronden (onder andere het groter formaat) van de gebouwen en de opbouw van waterputten, maar daarnaast is hun vulling zelfs eerder doorslaggevend voor een indeling in de volle middeleeuwen. Voor sporen uit deze periode geldt dat de vulling vaak gebrokt/gelaagd (van geel tot zwart) is en heterogeen van kleur

De spoornummers zullen in de tekst vooraf gegaan worden door een ‘S’, de antropogene lagen door een ‘L’ en de beekafzettingen door een ‘B’.

4.2. Assessment vondsten

4.2.1. Inleiding

Tijdens de prospectiecampagne zijn 13 vondstcontexten, verspreid over evenveel individuele spoornummers, geborgen. Dit met een gezamenlijk gewicht van slechts 1760 g. Dit is eerder als weinig te omschrijven voor een stadscontext, die meestal gekenmerkt wordt door grotere hoeveelheden aan aardewerk. Dit vooral vanaf de (post-)middeleeuwse periode.

Echter niettemin moet men hierover kritisch zijn. De “hoeveelheid” scherven op een individuele vindplaats binnen een historische stadskern kan enorm variëren (type vindplaats). Tevens kunnen er verschillen optreden tussen de grotere (hoofd)steden en de middelgrote tot kleinere steden. Anders gezegd dit kan altijd zeer situatie gebonden zijn.

³ Hiddink, 2005: 55-57.

Hiddink, 2005b: 69.

De Boer & Hiddink, 2009: 23-24.

Hierbij is voornamelijk één materiaalcategorie aangetroffen, namelijk aardewerk.

Een tweede categorie is hout, namelijk in de vorm van een houten stop, mogelijk voor een ton.

Zes vondsten oftewel 46,15% kwamen aan het licht bij het aanleggen van de diverse vlakken. De overige zeven contexten zijn ingezameld tijdens het bestuderen van de profielen of bij het couperen. Er werd in het eerste geval namelijk gericht gezocht naar dateerbaar materiaal om een relatieve datering te verkrijgen van de diverse natuurlijk of antropogene lagen of sporen.

In tegenstelling tot de vondsten vastgesteld bij de aanleg van het vlak bezitten deze een hogere informatiewaarde. Aanlegvondsten kunnen namelijk enkel gebruikt worden voor de globale karakterisering en datering van de site(s) en/of fases.

De bekomen resultaten van de mobilia, waaronder het aardewerk, worden veelal primair gebruikt om sporen en structuren te dateren. Ook al worden in sommige sporen culturele artefacten teruggevonden, -dat meer of minder precies gedateerd kan worden - kent het dateren van sporen door middel van vondstmateriaal echter de nodige valkuilen en kleven er (soms) problemen aan deze methode. Zonder enige kritische reflectie zijn er talloze struikelblokken die men als volgt kan samenvatten: Er is een verschil tussen het dateren van het aardewerk/de vondsten en het dateren van de sporen en/of de vullingen. Men kan namelijk een scherf dateren, alle scherven overkoepelend in een spoor, de vulling, de aanleg van een spoor, de opvulling van een spoor, enzovoorts.

Er moet onder meer voldoende⁴ aardewerk zijn, men dient naar de specifieke positie van vondsten in het spoor zelf te kijken, een fragmentatie-inschatting maken om een ietwat juiste inschatting te geven of eerder bijstellingen door te moeten voeren.

Al deze gegevens hangen samen met formatieprocessen. Bij de vorming van een complex op een langdurig bewoond terrein, in dit geval met een zandige bodem en zonder noemenswaardige effecten van inundatie, zijn in grondsporen verschillende processen en chronologische componenten te verwachten.

⁴ Omdat enkel de totaalindruk van een (spoor)assemblage (bv. al het aardewerk aangetroffen in één spoor) een betrouwbare datering kan verschaffen, is één enkel keramiekfragment in een spoor niet voldoende voor een betrouwbare datering. Pas als meerdere scherven hetzelfde beeld geven, kan men min of meer zeker zijn van de ouderdom van het spoor. Waar men die grens legt, is arbitrair en is ook afhankelijk wat voorligt. Dit kunnen grote stukken zijn, kleine stukken, één type baksel, verschillende baksel,...

In de sporen kunnen artefacten uit drie chronologische trajecten voorkomen. Namelijk een component vóór de bewoningsfase, een factor tijdens en/of zelfs een constituent nadien. Welke component het zwaarst doorweegt, is voor elk spoortype anders. Wat hiervan de consequenties zijn voor de individuele dateringen en de gereconstrueerde faseringen van archeologische fenomenen blijft vooralsnog onduidelijk. Al zal de *overall*-datering wel correct zijn.

Niettemin blijkt uit diverse studies van onze buurlanden dat er een principieel onderscheid te bemerken valt tussen kuilen, waterputten en greppels tegenover ingravingen voor gebouwen (paalkuilen en wandgreppels).

Het scheiden van het materiaal uit de primaire vulling, latere opvullingen en nazakkingen geven over het algemeen goede dateringsresultaten voor greppels, waterputten als kuilen.

Voor paalkuilen - dus voor veel bouwstructuren - is de methode doorgaans minder bevredigend. Deze sporen zijn relatief kleiner qua volume en kennen veelal een snellere formatie dan bijvoorbeeld kuilen en greppels. Daardoor bevatten ze sowieso al minder daterende vondsten en zijn ze gevoeliger voor de gevolgen van bioturbatie. Veelal is er ook al een chronologisch verschil te bemerken tussen het materiaal afkomstig van de paalkern, de nazakking of de insteek.

Bovengenoemde voorbeelden en overwegingen geven aan waarom kuilen, waterputten en greppels de voorkeur genieten boven gebouwsporen. Waar grote aantallen scherven van forse afmetingen in een kuil liggen, lijkt de meerderheid in een relatief korte tijd gedeponeerd te zijn. Vooral in de gevallen dat dit in één enkele laag is aangetroffen. Het zal dan in ouderdom aansluiten bij de gebruikperiode van dergelijke spoortypes. Bij gebouwplattegronden met veel materiaal in de sporen moet men aannemen dat het gros daarvan al aan het oppervlak lag op het moment van bouwen en optrekken van deze structuren. Dit ouder materiaal is vaak nog eens moeilijk (individueel) te onderscheiden.

4.2.2.Aardewerk

Methodiek van onderhavige aardewerkstudie

Het aardewerk is per spoor/laag uitgelegd en globaal gedateerd. Hierbij is rekening gehouden met de eventuele zichtbare formatieprocessen en de dateringen van andere materiaalcategorieën uit dezelfde context.

Tijdens de verwerking van het aardewerk zijn alle contexten semi-kwantitatief geteld. Dit geeft enerzijds een goed beeld van de informatiewaarde en anderzijds toont het de statistische bruikbaarheid van de context aan. Binnen iedere context is gekeken naar de verschillende bakselgroepen en types. Bij de studie zijn deze bakselgroepen en randfragmenten eveneens semi-kwantitatief bekeken.

Wanneer het niet duidelijk was om wat voor aardewerk het ging, werd in de vondstenlijst ‘Onbekend’ ingevuld. Desbetreffende scherven zijn zo verweerd of zo klein dat het voor onderhavige persoon niet mogelijk was om er een uitspraak over te doen. Met andere woorden; dat aardewerk werd niet herkend of men kende de bakselsoort gewoon (nog) niet.

Daarnaast werd er aan de hand van het voorliggende aardewerk beoordeeld of de context een verstoord spectrum vertoonde, waarbij jonger en ouder materiaal (residueel/intrusief) door elkaar zit zonder enige historische realiteit. Deze waardering werd in eerste instantie uitgevoerd zonder voorafgaand kennis te nemen van de stratigrafie, om zo een onbevooroordeeld waardeoordeel te kunnen vellen louter op basis van het voorliggende vondstenmateriaal. Niettemin was er een terugkoppeling achteraf. Verstoorde contexten werden hierbij uitgesloten van periode gebonden analyses. Dergelijke contexten lenen zich vaak niet tot doorgedreven gedetailleerde materiaalstudies. Niettemin vertellen zulke assemblages ons wat er allemaal heeft plaatsgevonden betreffende de historische ruimtelijke ordening, zijnde faseringen van bouwen, verbouwen, slopen en uitgraven.

Het mag duidelijk zijn dat het primaire hoofddoel van een dergelijke eerste scan er in bestaat om een eerste indruk te verkrijgen van het voorliggende vondstmateriaal en diens context.

Nog belangrijker is het verkregen inzicht van elke individuele vondstcomplex qua potentie naar de kennisvermeerdering toe. Dit met het oog op een nadere en gedetailleerdere studie - onder andere kwantificatie - van zogenaamde basiscomplexen van onderhavige vindplaats en/of fases die zich hiertoe leenden.

De selectiecriteria hiervoor zijn uiteraard periode coherente assemblages die nauw kunnen gedateerd worden en die in hoeveelheid veel, matig en/of archeologische compleet vaatwerk vertonen.

Algemeen durft men stellen dat dergelijke rijke (qua hoeveelheid als kwalitatief) aardewerkcontexten over de hoogste informatiewaarde beschikken.

De leidraad uiteraard was te trachten de vooropgestelde onderzoeksvragen te beantwoorden in het kader van onderhavige basisrapportage betreffende een proefsleuvenonderzoek. Alle vondstcontexten zijn hierbij ingevoerd in een rekenbladprogramma (*Bijlage 9 Vondstenlijst*) gedurende dit assessment⁵. Dit met inachtneming van de bestaande (recente) literatuur en conform de gangbare wijze opdeling in een aantal categorieën.

Intrinsieke waarde van de aardewerkcontexten

Alle vondstcontexten situeren zich qua grootte in de orde van ‘minder dan 25 scherven’. Het gaat zelfs slechts om maximaal 18 stuks maar meestal slechts om minder dan vijf scherven. Er situeren zich verder twaalf randfragmenten binnen het keramisch materiaal. Met andere woorden het gaat hierbij om zeer weinig aardewerk.

De verschillende pot-individuen en/of baksels zijn binnen een context veelal aanwezig met slechts één of enkele scherven. Bijkomstig zijn sommige kleiner dan 4 cm², niettemin is er ook sprake van middelmatig grote scherven. Dit wijst er meestal op dat het materiaal wellicht lang aan het oppervlak lag of meermaals aan het oppervlak heeft gelegen voordat het in een spoorvulling terecht kwam.

Gezien deze fragmentarische toestand zijn er te weinig vormelijke en andere attributen te onderscheiden om de globale vormcategorie (veelal met zekerheid) vast te stellen.

Het determineren tot op het vormtype kon voorlopig slechts viermaal vastgesteld worden binnen het Zoutleeuws assemblage.

Verder werd op basis van het aardewerkassessment visueel en met stratigrafische terugkoppeling beoordeeld dat er elf vondstcontexten periode coherente assemblages (kunnen) zijn, dus zonder inmenging van ouder of jonger materiaal. Uitzondering hierop is V5/B1008 en V10/S3003. Echter dit kwam pas naar voren na de stratigrafische terugkoppeling.

Men mag niet vergeten dat incoherentie ook niet vaak naar voren komt uit de visuele data of door middel van terugkoppeling. Het zijn de processen die zich het minst makkelijk laten vatten. Het is van belang om enig inzicht te verkrijgen - of alleszins een poging te wagen - in deze tafonomische en formatie processen om een site te begrijpen.

⁵ Op donderdag 11 juni 2015 ging een studiedag betreffende archeologische assessments door. De diaproductie van Dhr. A. Erynck, onderzoeker verbonden aan Onroerend Erfgoed, is te vinden op <http://www.slideshare.net/VIOE/assessment-11-juni-deel-1>. Onderhavige beargumenteerde verkenning van het vondstenmateriaal is conform deze “nieuwe” onderzoekscultuur.

Men mag wellicht stellen dat het aangetroffen aardewerk voornamelijk zogenaamd secundair rondslingerend afval betreft. Het wijst dus in de richting van huishoudafval, maar meer conclusies kunnen er waarschijnlijk voorlopig niet uit getrokken worden.

Gezien de zeer geringe omvang van het aantal vondsten kunnen evenzeer slechts vrij algemene uitspraken worden gedaan over de datering van de vondstcomplexen. Hierbij is dan ook de nodige voorzichtigheid qua interpretatie geboden.

De aanwezige bakselgroepen en vormtypes

In de onderstaande paragrafen zal getracht worden enig inzicht te geven over de gedetermineerde aardewerkcategorieën /-baksels.

Het gehele assemblage vertoont dertien verschillende bakseltypes.

- Grijsbakkend
- Vroegrood
- Roodbakkend
- Pre- en Bijnasteengoed
- Maaslands witbakkend
- Rijnlands en/of Zuidlimburg roodbeschilderd
- Siegburg steengoed

- Tingeglazuurd aardewerk (faience)
- Roodbakkend met mangaan- of ijzerglazuur
- Steengoed met zoutglazuur
- Steengoed met blauwe kobaltbeschildering (Westerwald)
- Steengoed met blauwe en paarse kobaltbeschildering (Westerwald)
- Rookwaar aardewerk

Het aangetroffen aardewerk dateert ten vroegste vanaf het midden van de 12^e eeuw.

Echter op contextueel niveau en in samenhang met de overige bakselgroepen komt pas met zekerheid de vroegste dateringscomponent uit de 13^e tot en met vroege 14^e eeuw naar voren.

Daarnaast een component die niet nader gedateerd kan worden dan vanaf de late 17^e/begin 18^e eeuw en dus kan doorlopen in de 19^e en/of 20^e eeuw.

Grijsbakkend aardewerk (V13/B403) valt ten vroegste ergens te dateren in de 9de/10de eeuw. Tot de 14de eeuw vormde dit de belangrijkste aardewerkgroep. Het bestond vooral uit kook- en keukenwaar. Algauw wordt in de loop van de 15de eeuw de productie van grijs aardewerk bijgebeend door deze van de rode waar (zie *infra*), zodat ongeveer evenveel rood als grijsbakkende aardewerk in omloop was. Stilaan begon de grijsbakkende keramiek te verdwijnen uit het aardewerkgamma. Algemeen kan men stellen dat grijsbakkende keramiek in het graafschap Vlaanderen volledig verdween tegen het einde van 15de of begin 16de eeuw. In het hertogdom Brabant daarentegen, bleef het wel iets langer voorbestaan, tot de eerste helft van de 16de eeuw.

Rode waar verschijnt in de loop van de tweede helft van de 12de eeuw.

Dit **vroegrood** aardewerk (**V3/S1006; V5/B1008 en V12/B407**) vertoont bruinrode tot orangerode wanden met veelal (nog) een grijze kern. Daarnaast is ook al vaak gestrooid loodglazuur (spatglazuur) aanwezig, maar dit enkel aan de buitenkant. Het vroegrood met een volledige rode breuk verschijnt pas in de periode einde 12de tot vroege 13de eeuw. Deze oudste rode variant kent zijn sterkste aanwezigheid in de periode late 12de en vroege 13de eeuw. In de 14de eeuw komt het zelfs niet meer voor.⁶

Vanaf de late 14de en zeker vanaf het begin van de 15de eeuw neemt het rode aardewerk geleidelijk de functie van het grijze aardewerk over. Vanaf de tweede helft van de 15de eeuw wordt dit rood zelfs de belangrijkste aardewerksoort in de gebruikerscontexten. Het zal dan ook een voorname plaats innemen in het middeleeuwse en post-middeleeuwse huishoudelijk leven. Het kent zijn hoogtepunt in de eerste helft van de 16de eeuw. Maar met de opkomst en ontwikkeling in de 16de en de 17de eeuw van nieuwe aardewerksoorten wordt het rode aardewerk volledig in de rol geduwd van louter functioneel gebruiksgoed.

Vanaf de 14de eeuw wordt het loodglazuur goedkoper en wordt de rode keramiek volledig geglazuurd. Eerst slechts aan één zijde en later, vanaf de 16de eeuw, zowel aan binnen- als buitenzijde met het zogenaamde dompelglazuur. Naast het functionele had het dus ook nog een decoratieve functie wanneer het ook aan de buitenkant werd aangebracht. Ongeglazuurd rood aardewerk komt ook voor, zodat rood aardewerk niet per definitie geglazuurd is.

⁶ De Groote, 2008: 301.

Er werd onder het assemblage overduidelijk fragmenten van kannen/kruiken vastgesteld. De vroegrode exemplaren dateren voornamelijk uit de tweede helft van de 12de tot en met de vroege 13de eeuw. In het standaard rood verschijnen ze in de loop van de 13de eeuw. Systematisch komen ze pas voor in de 14de tot en met 16de eeuw.

Tevens was er sprake van een bodemfragment van een kookkan. De kookkan is aanwezig vanaf de eerste helft van de 13de eeuw. Vooral in de 14de eeuw moet de kookkan een vrij courant gebruikte kookpotvorm voor vloeistoffen zijn geweest. Maar in de 15de eeuw raakt hij al vrij snel in onbruik.⁷

In de late 17de en 18de eeuw wordt regelmatig bij de roodbakkende waar aan het **glazuur mangaan of veel ijzer** toegevoegd (**V1/S1004, V4/S1007 en V11/S3007**). Dit geeft het na de stook een zeer donkerbruine tot bijna zwarte kleur, dikwijls gepaard gaande met een sterk blinkend oppervlak.

Proto-steengoed werd geproduceerd tussen circa 1200 tot 1280 maar bleef in gebruik tot het eerste kwart van de 14de eeuw.

Het baksel van het **bijna steengoed** is meer versinterd dan dat van het proto-steengoed, door het gebruik van zuiverder klei.

Deze tussenvariant is wellicht spontaan ontstaan door het bereiken van de hogere stooktemperaturen en/of door de plaats in de oven bij het afstoken. Niet overal in de oven kon de hoge temperatuur bereikt worden die noodzakelijk was voor het bekomen van echt steengoed. Wellicht is dit ook de reden waarom bijna steengoed en echt steengoed elkaar deels in de tijd overlappen. Het komt voor vanaf 1250 en dit eveneens tot in het eerste kwart van de 14de eeuw. De productie ervan is circa 1310 gestopt.

Onderhavig schervenmateriaal situeerde zich in **V3/S1006, V5/B1008, V6/B1013 en V7/S1018**.

Onder de verzamelnaam **witbakkend aardewerk uit het Maasland (V7/S1018 en V9/B2006)** zijn alle aardewerkgroepen samengebracht afkomstig uit de Midden-Maasvallei (België), ongeacht de productieplaats (of -periode). Na circa 1400 zijn de producten uit deze streek moeilijk te onderscheiden van andere witte producties

Het vroegste witbakkende aardewerk met een dikke gele glazuurlaag (zogenaamd pre-Andenne) uit de 10de tot 11de eeuw komt vooral uit de regio Hoei. De jongere groep, vanaf midden 11de tot en met de eerste helft van 14de eeuw staat bekend als Andenne-aardewerk.

⁷ De Grootte, 2008: 447.

Deze keramiek is echter ook bekend van andere productieplaatsen: Wiere, Namen, Amay, Luik en Horion-Hozémont⁸.

Dito **witbakkende** producten werden aangewend bij het toebackdrinken (**V11/S3007**). **Roken** werd omstreeks 1600 hoofdzakelijk bedreven door zeelui, soldaten en studenten. In de volgende decennia raakte de aanschaf van de kleipijp evenwel snel ingeburgerd. Aanvankelijk was het vooral de lagere sociale klasse die de hallucinerende werking van tabak ontdekte, maar spoedig kwam het tabaksgebruik in alle lagen van de bevolking in zwang.⁹ Voor zover bekend werd in het Nederland voor het eerst tabak verkocht in 1580 te Enkhuizen.¹⁰

De **Rijnlandse** regio rondom Pingsdorf kent een grote bekendheid betreffende **roodbeschilderd** aardewerk. Ondertussen zijn al meer dan 25 productieplaatsen van gelijksoortig roodbeschilderd aardewerk bekend buiten Pingsdorf zelf. In de Duitse literatuur verwijst men hier naar als “Pingsdorf-achtig” als het niet van Pingsdorf zelf komt.

Maar in **Nederlands Zuid-Limburg** versierde men het aardewerk ook met rood, het zogenaamde Brunssum-Schinveld aardewerk.

Aardewerk met verfversiering geproduceerd in Nederland dateert tussen 1050 en 1225/1240 terwijl in het Rijnland dit al voorkomt vanaf 900 en dit slechts tot 1150/1200. Niettemin wordt nadien nog deze baksels geproduceerd maar echter zonder beschildering.

Onderhavig schervenmateriaal situeerde zich in **V7/S1018**.

Het echte **steengoed** is een verzamelnaam voor het aardewerk dat ten vroegste vanaf circa 1270/1300 in het Duitse Rijnland en het Nederlandse Zuid-Limburg geproduceerd werd. Hiertoe ging men het aardewerk vooral bedekken met een zout-engobe in plaats van louter en alleen een ijzerhoudende leem-engobe of het aardewerk simpelweg verglazen door een hogere baktemperatuur. Vanaf het tweede kwart van de 14de eeuw stijgt het gebruik sterk. Vanaf de 15de eeuw verkrijgt het zelfs een monopolie op het gebied van het drink- en schenkgerei.

Siegburg (V9/B2006) kent een doorlooptijd tot de eerste helft van de 17de eeuw. In 1632 wordt de stad geplunderd door de Zweden en de pottenbakkersovens zelfs verwoest. De

⁸ De Groote, 2008: 337-346.

⁹ Bartels, 1999: 311.

¹⁰ Bogers-Lokken, 2009: 7.

pottenbakkers konden zich maar moeizaam herstellen echter met nog een kleine opflakking in de 18de eeuw. De bloeitijd ligt vooral in de periode 1350-1600.

De herkomst van het **post-middeleeuws steengoed** is vaak louter en alleen op basis van het baksel niet (eenduidig) te bepalen. Dit is wel globaal mogelijk in combinatie met het algemeen vormtype en overige fysieke kenmerken. Aangezien de typologie van het steengoed gebaseerd is op volledige vormen en niet gebaseerd op randvormen, kan vaak voor steengoed geen eng type gedetermineerd worden. Dit gezien de aard van het archeologisch materiaal, dat zeer sterk fragmentarisch is op opgravingen.

Zouten werd pas algemeen vanaf de 15de eeuw en zelfs eerder vanaf de tweede helft van de 16de eeuw.

Blauwe/paarse kobaltbeschildering werd herkend binnen het assemblage. Al te vaak wordt dit louter en alleen (al dan niet terecht) aan Westerwald toegeschreven. Maar Siegburg, Raeren, Keulen, Frechen, Altenrath en West-Munsterland vertonen dit ook veelvuldig. Niettemin heeft het enige dateringswaarde want blauwe beschildering komt pas voor na 1582 (**V10/S3003**) en de paarse kleur pas twee à drie decennia later (**V11/S3007**).

In tegenstelling tot majolica is bij **faïence (V1/S1004 en V11/S3007)** ook tinglazuur aan de achterzijde aangebracht. In onderhavig assemblage werd enkel faïence vastgesteld.

De bloei situeert zich op het einde van de 17de en het midden van de 18de eeuw. Beiden zijn soms moeilijk van elkaar te onderscheiden. In de 16de en vroege 17de eeuw werd overwegend majolica gemaakt. Vanaf het midden van de 17de eeuw kreeg faïence meer de overhand. Majolica en faïence kwamen echter ook naast elkaar voor. Beide producten verdwenen grotendeels aan het einde van de 18de eeuw, gezien de omslachtige en relatief dure productiemethode.

Er werd een bord vastgesteld.

Afbeelding A: Impressie van het aangetroffen aardewerk

Men kan stellen dat de oudere dateringscomponent van 13^e tot en met vroege 14^e eeuw voornamelijk residueel materiaal betreft in jongere sporen ofwel zich situeert ter hoogte van de laatste natuurlijke beekafzettingen (V6/B1013, V9/B2006, V12/B407 en S13/B403).

4.3. Assessment stalen

Niet van toepassing, er werden geen stalen genomen tijdens het proefsleuvenonderzoek.

4.4. Conservatie assessment

Niet van toepassing, aangezien conservatie in functie van onderzoek en/of stabiliserende conservatie niet aan de orde zijn.

4.5. Assessment sporen en lagen

Voor dit hoofdstuk wordt eveneens verwezen naar de *Bijlages 2-10*.

4.5.1. Beschrijving van het onderzoeksgebied aan het huidige oppervlak.

Aan het huidige oppervlakte manifesteerde zich geen waarnemingen van eventueel aanwezige archeologische resten.

Het terrein is eerder als oneffen te omschrijven.

4.5.2. Stratigrafie / Geo(morfo)logie en bodemopbouw

Er werden vijf bodemprofielen beschreven en gedocumenteerd binnen de grenzen van onderhavig plangebied (*Bijlage 6 Profielen, Bijlage 3 Detailkaarten allesporenkaart en Bijlage 8*

Bodemkundige beschrijving en referentieprofielen). Specifiek Pr. 1-1, Pr. 2-1, Pr. 3-2, Pr. 4-3 en Pr. 5-3).

Voor de visuele weergave werden in onderhavige tekst alle bodemprofielen afgebeeld (*Afbeeldingen 5 -9*).

WP 1 Pr. 1-1

Er werden elf laagnummers administratief uitgedeeld.

L1009 betreft het bovenste 70 cm dikke ophogingspakket.

Hieronder bevinden zich twee verdere ophogingspakketten: L1010 en L1012. In het profiel ligt kuil S1003 ten oosten hiervan en doorsnijdt deze kuil de kuillagen S1004, S1005, S1006, S1011 en S1018 die samen waarschijnlijk één kuil vormden. Dit kan echter niet volledig met zekerheid gezegd worden vanwege de beperkte dimensies van de proefput. Kuil S1003 dateert chronostratigrafisch niet ouder dan de late 17e eeuw.

Op een minimale diepte van 125 cm onder het bestaande maaiveld werden diverse beekafzettingen aangetroffen. Lokaal werd hier ook namelijk verder verdiept (*Afbeelding 5b*) om deze complexe fluviatiele context nader te bestuderen. Het gaat specifiek om de laagnummers B1013, B1008, B1014, B1015, B1016 en B1017. Deze varieerden van zeer kleiig, zandig kleiig tot humeus. Er werden hierbij waarnemingen gedaan tot circa 3,00 m onder het bestaande maaiveld.

Vanaf B1014 deed zich geen vondstmateriaal meer voor. Echter in de bovenliggende natuurlijke lagen B1008 en B1013 is er sprake van 13^e eeuws vondstmateriaal met een maximale doorloop tot het eerste kwart van de 14^e eeuw. Dit kan om verspoeld materiaal gaan of om kleine afvalcontexten binnen een natuurlijk nat milieu.

In de bovenliggende kuillagen en/of ophogingspakketten doet zich bv. in S1018 als S1006 eveneens vondstmateriaal voor uit dezelfde tijdspanne. Of dit vondstmateriaal effectief indicatief is voor de datering van deze sporen of eerder residueel is, kan niet met zekerheid beantwoord worden. Niettemin is er ook sprake van sporen/lagen die niet ouder kunnen zijn dan de late 17^e eeuw.

Afbeelding 5a: Pr 1-1 in WP 1.

Afbeelding 5b: lokale verdieping van Pr 1-1 in WP 1 betreffende de beekafzettingen.

In WP 1 werd bij de aanleg van vlak 3 spoor S1007 vastgesteld. Deze werd gecoupeerd en bleek 10 cm diep te zijn. Deze werd volledig opgegraven vooraleer vlak 4 werd aangelegd. In diens vulling situeerde zich aardewerk (V4) dat niet ouder is dat de late 17^e/begin 18 eeuw. Deze is ingegraven geweest in S1006:

Afbeelding 5c: Vlak en coupevaarneming van S1007.

WP 2 Pr. 2-1

Werkput 2 is in feite het oostelijk verloop van WP 1 en het daar bestudeerde Pr. 1-1.

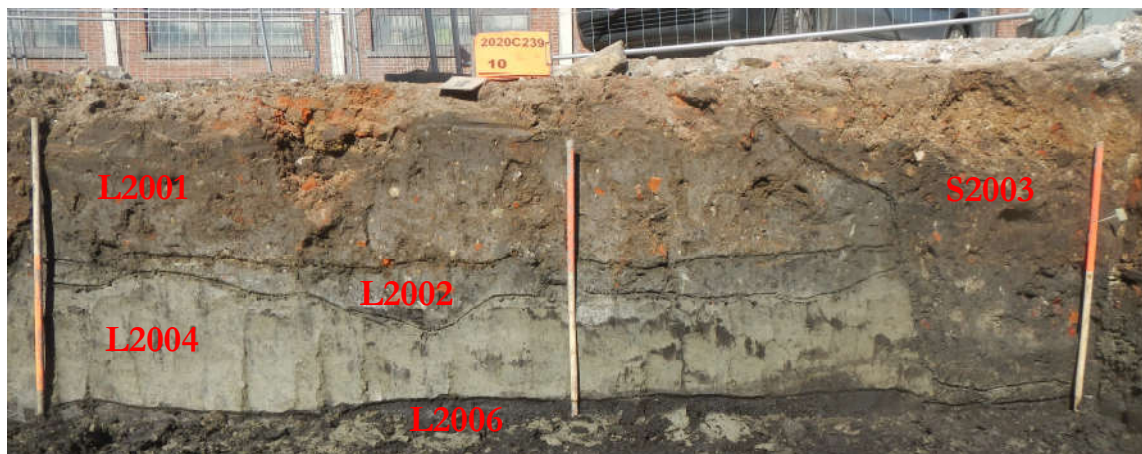
Er werden administratief vier laagnummers en één spoornummer uitgedeeld.

L2001 betreft eveneens een bovenste 70 cm dik ophogingspakket. Vervolgens is er sprake van ophogingspakket L2002.

Op een diepte van slechts 75 cm onder het bestaande maaiveld is er al sprake van beekafzettingen.

B2004 betreft een groenig zandig kleipakket van ongeveer 50 cm dik. De groene kleur heeft hierbij niks te maken met glauconiethoudende kenmerken. Terwijl de onderliggende B2006 eerder zelfs richting het venige gaat. Hier deed zich wat vondstmateriaal voor (V9) dat zich laat plaatsen tussen 1250 -1325. Dit kan opnieuw om verspoeld materiaal gaan of om kleine afvalcontexten binnen een natuurlijk nat milieu. Het lijkt echter zeer onwaarschijnlijk dat het hierbij om afvalcontexten gaat, gezien de zeer kleine fragmenten en het niet terug vinden van *refits*. Het omgekeerde is namelijk toch eerder indicatief voor een afvaldump.

Nabij de rechterkant is er sprake van een ingegraven kuil S2003 in ophogingspakket L2001.

Afbeelding 6: Pr 2-1 in WP 2.

WP 3 Pr. 3-2

Werkput 3 situeert zich min of meer centraal in het plangebied.

Er werden elf laagnummers administratief uitgedeeld.

Bij het aanleggen van vlak 1 bleek hier al sprake te zijn van kleiige beekafzettingen (B3001).

Er werd een gemetste bakstenen put die gevuld was met afval aangetroffen binnen de werkput (S3002, S3003). Deze was slechts 1,00 m diep. Het gaat hier waarschijnlijk niet om een waterput, maar mogelijk eerder om een restant van een latrineput.

Aangezien er geen sprake was verdere grondsporen in onderhavige proefput, de natuurlijke afzettingen dagzoomden en de latrineput toch wel een omvangrijk spoor was, werd besloten deze te couperen en ook meteen als profieldoorsnede voor de desbetreffende proefput te gebruiken.

Tussen de bakstenen muren is er sprake van 2,10 m afstand. De bakstenen zijn 12 cm breed en 5 cm hoog met daartussen kalkmortel. Kalkmortel werd tot het begin van de 20e eeuw gebruikt; toen werd het langzaam vervangen door cementmortel.

Er werden drie spoorlaagnummers uitgedeeld, namelijk S3003, S3006 en S3007. Het vondstmateriaal V10 en V11 dateert ten vroegste vanaf de late 17^e eeuw. Mogelijk dat de latrineput dateert van dezelfde periode als delen van de boerderij die voor de sloop nog aanwezig waren (*afbeelding 7a*). De delen aan de straatzijde dateren na het midden van de 18e eeuw, al zal de schuur later zijn gebouwd dan de witte woning. Op de zijgevel van de witte woning zijn namelijk nog de sporen te zien van een eerder gebouw dat er gestaan moet hebben. Bij beide woningen is nog gebruik gemaakt van kalkmortel.

Verder was er nog sprake van de natuurlijke fluviatiele afzettingen B3008 -B3011 binnen de werkput. Opnieuw zijn deze zandig, humeus tot venig.

Afbeelding 7a: De delen van de boerderij aan de Ridderstraat voor de sloop. (Bron: Google Maps)

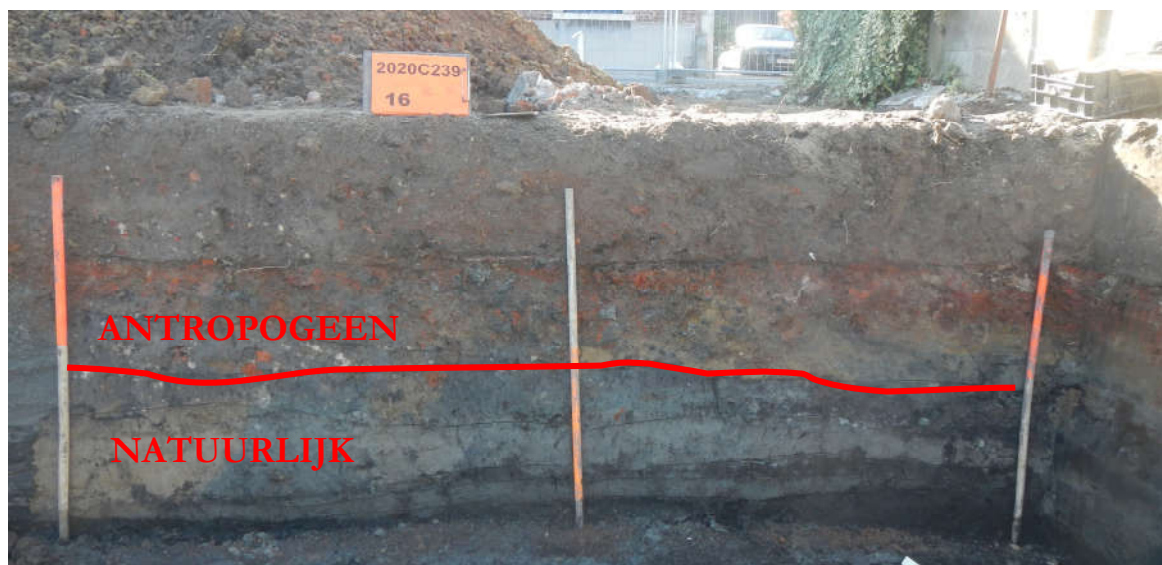

*Afbeelding 7b: Pr 3-2 in WP 3.*¹¹**WP 4 Pr. 4-3**

Werkput 4 situeert zich richting de straatzijde van de Ridderstraat.

Er werden tien laagnummers administratief uitgedeeld.

L401 betreft een bovenste 45 cm dik ophogingspakket. Vervolgens is er nog sprake van lagen L402 en L405. L402 is een puinlaag, wat erop kan duiden dat hier bebouwing heeft gestaan die niet langer intact is. Op een diepte van slechts 80 cm onder het bestaande maaiveld gaan de antropogene ophogingslagen over in beekafzettingen (B404, B410, B408, B403, B411, B409 en B407). In de eerste twee lagen werd vondstmateriaal aangetroffen dat dateert tussen het midden van de 12^e eeuw tot en met de eerste helft van de 13^e eeuw als in een bovenliggende laag die ruimer werd gedateerd namelijk tussen midden 12^e tot en met het midden van de 16^e eeuw.

*Afbeelding 8: Pr 4-3 in WP 4.***WP 5 Pr. 5-3**

Werkput 5 situeert zich nabij de straatzijde van de Ridderstraat.

Er werden negen laagnummers administratief uitgedeeld.

¹¹ De slagschaduw kon moeilijk voorkomen worden op onderhavige foto.

L505 betreft een bovenste 25 cm dik ophogingspakket.

Vervolgens lijkt er sprake te zijn van lagen die wellicht in verband staan met het voormalig boerderijgebouw. Eén hiervan, namelijk L508 bestaat zelfs uit kalkmortel dat ook gebruikt is tijdens de bouw van de schuur en het woondeel aan de straatzijde van de Ridderstraat (*afbeelding 7a*). Er zijn hier geen aanwijzingen gevonden voor oudere bebouwing, zoals bijvoorbeeld op de kaart van Deventer (*Afbeelding 14*) is aangegeven. Onder de laag die dateert vanaf het midden van de 18e eeuw, zijn geen antropogene lagen of sporen aangetroffen uit oudere periodes. Indien hier dus al gebouwen gestaan hebben in oudere periodes, zijn deze niet langer bewaard en is de conservering bijgevolg laag.

Ook hier beginnen op minimaal 70 cm onder het bestaande maaiveld opnieuw beekafzettingen.

Afbeelding 9: Pr 5-3 in WP 8.

=====>Op basis van bovenstaande proefputten kan men stellen dat:

- 1) Er nergens sprake is van ontwikkelde of bewaarde bodemvorming.
- 2) Doorgaans situeren de natuurlijke fluviatiele afzettingen zich al op een diepte van 70 à 80 cm onder het bestaande maaiveld.
- 3) Het lijkt er op te wijzen dat de laatste beekafzettingen zich hebben voorgedaan tussen de 13e eeuw en het eerste kwart van de 14e eeuw. Het oudste materiaal uit de beekafzettingen dateert uit de 12e en 13e eeuw.

4) Er is verder vooral sprake van antropogene ophogingslagen. Deze dateren na de 13^e eeuw en het eerste kwart van de 14^e eeuw. Een deel hiervan is met zekerheid niet ouder dan de late 17^e eeuw. Onderliggende zijn mogelijk ouder.

4.5.3. Het proefsleuvensporenbestand in de aangelegde vlakken

Zoals op basis van bovenstaande waarnemingen naar voren kwam, was er in principe sprake van een complexe natuurlijke sequentie (beekafzettingen) maar echter niet van een complexe antropogene stadskernsequentie. Omwille van die reden werden vervolgens ook nog de drie proefsleuven aangelegd.

Er werd hierbij laagsgewijs verdiept met de reeds opgedane stratigrafische opbouw in het achterhoofd.

WP 9 VL1

Op een hoogte van circa 29,05 à 29,15 m +TAW situeerde zich vlak 1. Vlak 1 situeerde zich op een diepte van circa 85 à 100 cm onder het maaiveld.

Enkel op het contactpunt met de eerste natuurlijke afzettingen werd hierbij een (sub-)recente verstoring vastgesteld.

WP 8 VL1

Op een hoogte van circa 28,75 à 29,00 m +TAW situeerde zich vlak 1. Vlak 1 situeerde zich op een diepte van circa 85 à 115 cm onder het maaiveld.

Enkel op het contactpunt met de eerste natuurlijke afzettingen werd hierbij een baksteenpuinlaag (L803) zowel als een gewone laag (L802) vastgesteld.

Om het vlak aan te leggen moest er door een dichte baksteenpuinlaag gegraven worden. Dit was behoorlijk homogeen van structuur. Deze baksteenpuinlaag is trouwens niet het resultaat van de sloop voorafgaand aan de huidige graafwerkzaamheden. Het gaat hierbij dus om de resten van een bakstenen gebouw dat binnen het plangebied gestaan heeft voor de 'huidige' bebouwing. Ook hier geeft dit dus weer dat de conservering van ooit aanwezig gebouwen slecht is. Ze hebben er gestaan, maar bij latere fases zijn ze volledig uitgebroken.

Afbeelding 10: De puinlaag in werkput 8 in profiel.

WP 6-7 VL1

Onderhavige sleuf diende door de omstandigheden in twee werkputten te worden aangelegd.

De sleuf werd namelijk onderbroken door de reeds aangelegde proefput 5.

Op een hoogte van circa 28,75 à 29,00 m +TAW situeerde zich vlak 1. Vlak 1 situeerde zich op een diepte van circa 85 à 115 cm onder het maaiveld.

Enkel op het contactpunt met de eerste natuurlijke afzettingen werden hierbij sporen vastgesteld. L603, L502 en L706 betreffen één en dezelfde lineaire en puinlaag. Deze puinlaag dateert vanaf het midden van de 18e eeuw en zal waarschijnlijk verband houden met de gebouwen die hier gestaan hebben voor de sloop en mogelijk in een eerdere fase onder de schuur. Er zijn geen aanwijzingen voor oudere fases aangetroffen. Verder werd een kuil vastgesteld, namelijk S602 (*Afbeelding 11*). Ook deze dateert vanaf het midden van de 18e eeuw.

Afbeelding 11: S602 in WP 6.

Dwars en parallel met de sleuf werd het enige bakstenen muurwerk aangetroffen, namelijk S705v0 (opstand) en S705v1 (fundering) ter hoogte van WP 7 (*Afbeelding 12*).

Voor v0 gaat het om vijf à zes bewaarde kopse lagen (55 cm hoog) en de bakstenen vertonen een breedte van 10 en een hoogte van 6 cm.

S705v1 springt wat vooruit. Hierbij werden minstens 10 kopse lagen nog vastgesteld (65 cm hoog). Tussen de bakstenen bevindt zich cementmortel en het betreft hier dan ook de fundering van de 20e eeuwse woning (*Afbeelding 13*) naast de schuur.

Afbeelding 12: S705v0/v1 in WP 7.

Tenslotte situeerden zich de laag L701 en puinlaag L703 binnen de werkput. In deze laatste was kuil S704 ingegraven. Ook deze sporen en lagen dateren vanaf het midden van de 18e eeuw.

Afbeelding 13: Impressie van de voormalige bebouwing tot kort voor de sloop aan de Ridderstraat.

4.6. Assessment onderzocht gebied

4.6.1. Landschappelijke ligging

Zie ook *hoofdstuk 4.3 Geologie, geomorfologie en bodem* van het archeologisch bureauonderzoek¹² alsook de daarbij horende afbeeldingen 4 tot en met 8.

Normaliter projecteert men de vlaktekening van de resultaten van de archeologische proefsleuven op het Digitaal Hoogte Model, de geomorfologische kaart als de bodemkaart. Echter men heeft hier van afgezien, aangezien dit tot weinig extra zou bijdragen gezien het plangebied op deze individuele kaarten geen verschillende éénheden vertoont in deze specifieke zones.

Geo(morfo)logisch gezien ligt het plangebied in Vochtig-Haspengouw. Het plangebied situeert zich in de beekvallei van de Kleine Gete. Dit landschap is in het Holoceen bedekt met colluvium en/of alluvium. In deze holocene sedimenten hebben zich wellicht matig gleyige gronden op leem zonder profielontwikkeling, het complex zwak gleyige en matig gleyige gronden op leem zonder profielontwikkeling en/of zeer sterk en sterk gleyige leemgronden zonder profielontwikkeling ontwikkeld.

De proefputten als proefsleuven hebben aangetoond dat het uitgangsmateriaal diverse soorten beekafzettingen betreffen. De lagen met daarin aardewerk dateren vermoedelijk uit de 12e tot en met eerste kwart 14^e eeuw, indien het aangetroffen vondstmateriaal effectief deze lagen dateert. Er is dus sprake van alluvium. Tot op heden werd geen colluvium vastgesteld.

Er is geen sprake van bodemvorming en men moet zelfs spreken van natuurlijke A/C-profielen die matig tot (zeer) sterk gleyig zijn.

De stad Zoutleem heeft zich ontwikkeld op een lager gelegen relatief vlakke zone grenzend ten oosten aan de vallei van de Kleine Gete. Het gaat hier wellicht om een oever, die op een gegeven ogenblik mogelijk/wellicht niet meer of nog weinig overstroomde en als dus danig gunstig werd voor permanentere bewoning. De Kleine Gete stroomt op zowat 115 m ten westen van het plangebied.

In het oosten situeert zich op 80 m de Stadsbeek. Deze vormt aansluiting met de zogenaamde Stadsluisbeek in het noorden. De vraag kan gesteld worden of deze

¹² De Nutte, Simons, Houbrechts & Deville, 2018: 14-20.

“stadsbeek” een natuurlijke loop is of toch eerder een gegraven gracht om zodoende een stadsverdediging door middel van water te verkrijgen langs deze stadszijde.

Tevens is er ook sprake van de zogenaamde Oude Gete. Deze natuurlijke oudere beekloop situeert zich tussen de Kleine Gete en het plangebied en dit zelfs eerder “grenzend” aan het plangebied.

Daarnaast is ook nog sprake van de natuurlijke Dormaalse Beek ten zuiden van de stad.

Men kan dus wel stellen dat de historische stadskern van Zoutleeuw in nauw verband stond met de alluviale vlakte van de Kleine en Oude Gete.

Omwille van die reden is het niet verwonderlijk dat er sprake is van beekafzettingen. De beken komen hierbij vanuit het zuiden en stromen doorheen en rondom de stad richting het noorden.

Het “doorschemeren” van de gele kleur op het DHM (*Afbeelding A*) kunnen mogelijk antropogene ophogingen zijn om wateroverlast te beperken in het verleden?

De vraag kan gesteld worden of alle zogenaamde “beekafzettingen” vanaf een bepaalde diepte mogelijk geen antropogene ophogingen en/of antropogene egalisielagen zijn? Die echter moeilijk te onderscheiden zijn (momenteel).

Onder voorbehoud moet men zelfs denken aan het fenomeen van de “zwarte lagen” in diverse middeleeuwse stadskernen overheen Noordwest-Europa. Echter op basis van het proefsleuvenonderzoek gaat voorlopig toch de voorkeur qua interpretatie naar natuurlijke beekafzettingen met al dan niet-verspoeld antropogeen vondstmateriaal.

De benaming “zwarte laag” is enkel geschikt als beschrijvende term en niet als interpretatieve definitie, omdat de schijnbaar gelijkaardige zwarte lagen het resultaat kunnen zijn van sterk uiteenlopende activiteiten en formatieprocessen. De macroscopische gelijkenissen zijn het gevolg van processen zoals bioturbatie en vermenging die vroegere activiteiten macroscopisch onzichtbaar maken.

De identificatie en interpretatie van zwarte lagen op basis van de eerder traditionele opgravings- en onderzoeksmethode blijkt steeds een moeilijke, zo niet zelfs onmogelijke taak. De laatste decennia wordt er daarom steeds vaker een beroep gedaan op geoarcheologische technieken, en meer specifiek de micromorfologie, om dergelijke fenomeen te onderzoeken.

“Dark Earths” zijn zeker geen homogene organische pakketten. Maar vaak een opeenvolging van verschillende pakketten verspitte moederbodem en organische (mest)pakketten, die in

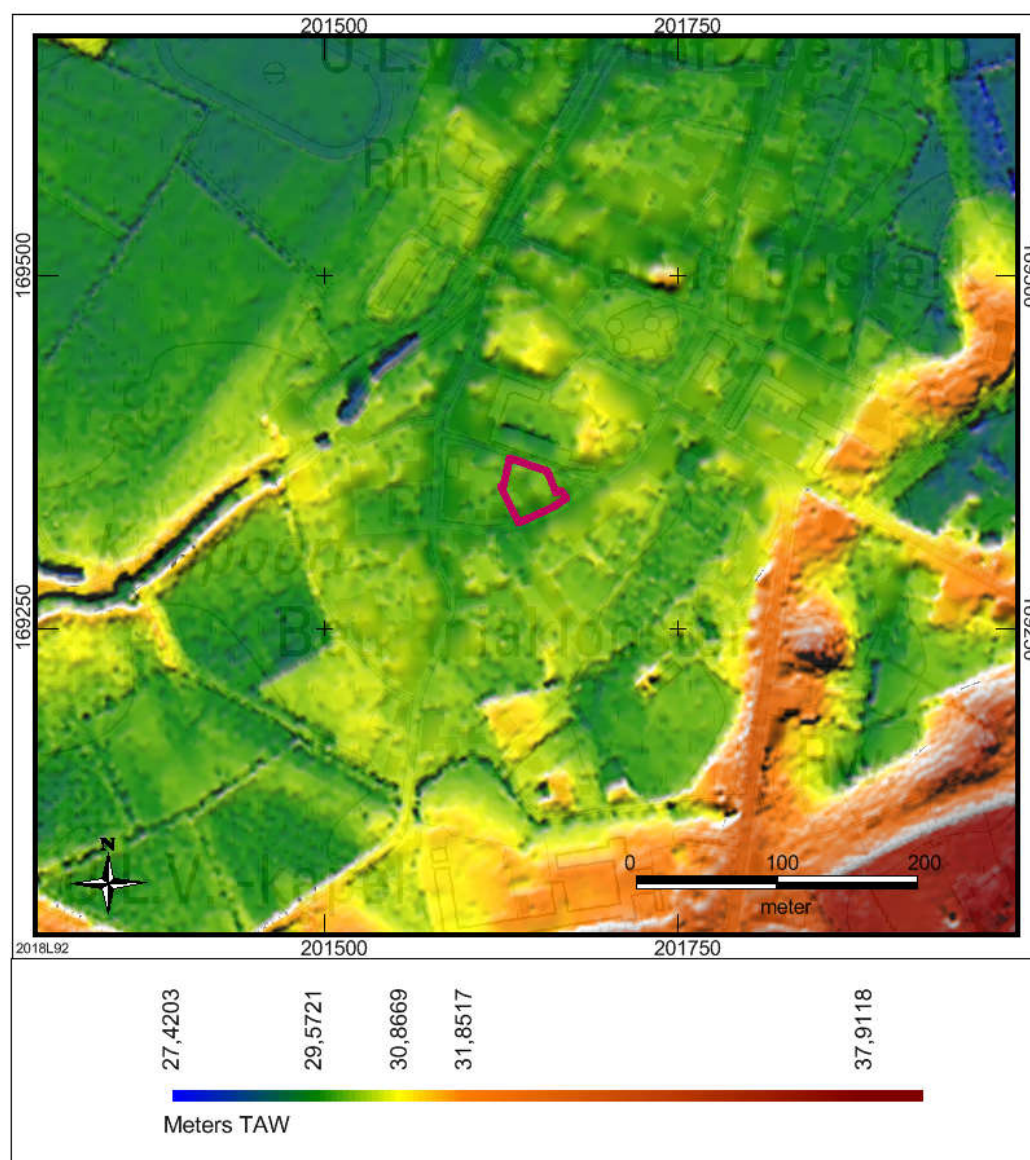
meerdere fasen tot stand gekomen zijn vanaf de late 12e - vroege 13e eeuw tot de Late-Middeleeuwen.

Het zijn veelal dikke, donkere, humusrijke, niet-venige homogene horizonten met of zonder artefacten waarvan de dikte kan variëren van 10 cm tot enkele meters. Vaak zijn ze **het resultaat van menselijke activiteiten en natuurlijke fenomenen**.

Er is veelal geen of slechts weinig interne stratigrafie zichtbaar met het blote oog. Ondanks de term “zwart” kan dit variëren van zwart over bruin tot grijs.

Het is echter een zeer complex fenomeen in (pre-) stedelijke kernen. Veelvoorkomende interpretatiemogelijkheden zijn:

- Het verlaten van de site
- Cultivatie
- Gras- of graasland
- Stalling van dieren
- Occupatie
- Artisanale activiteiten
- Tuinbouw
- Delvingskuilen
- Begravingen
- ...

Afbeelding A: Digitaal HoogteModel van de wijde omgeving van het onderzoeksgebied (paarse kader).

4.6.2. Historische situering

Zie ook hoofdstuk 4.4. *Historische situatie en ligging* van het archeologisch bureauonderzoek¹³ alsook de daarbij horende afbeeldingen 10 tot en met 16.

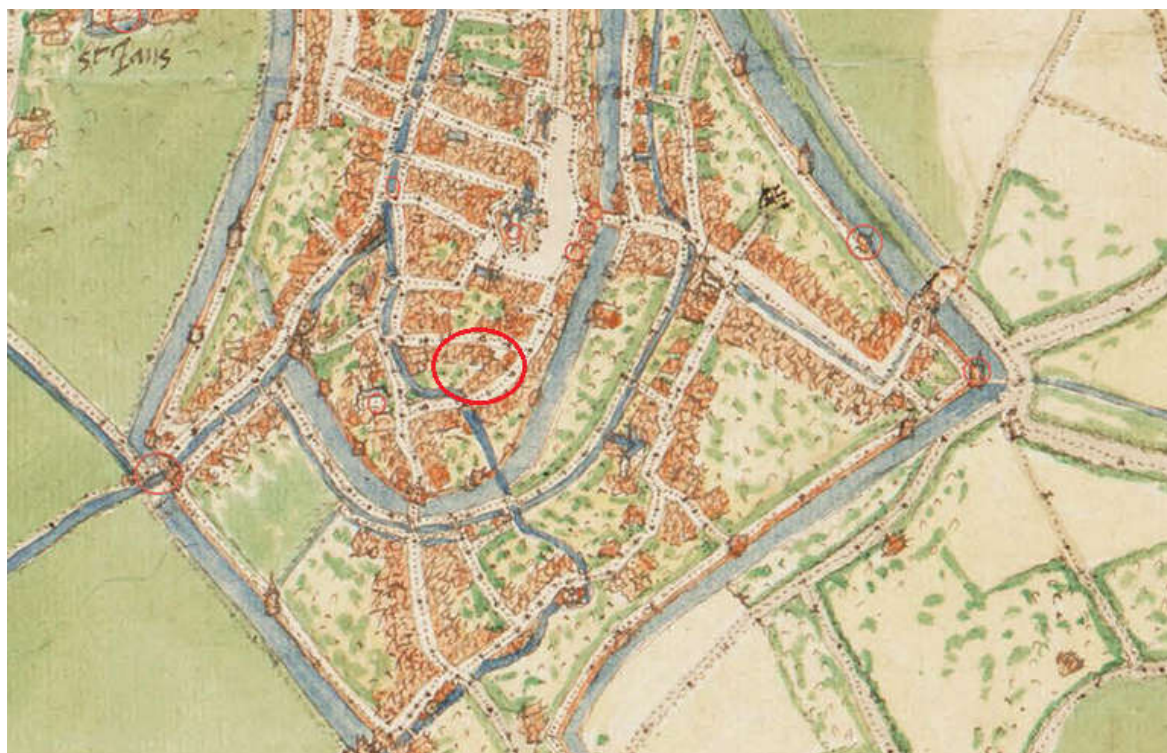
Normaliter projecteert men de vlaktekening van de resultaten van de archeologische prospectie met ingreep in de bodem op de cartografische bronnen. Dit is hier dan ook

¹³ De Nutte, Simons, Houbrechts & Deville, 2018: 21-28.

gedaan met de historische kaarten en is ook de kaart van Deventer (1545-1575) bekeken. Deze kaart is echter te onnauwkeurig om een referentie toe te laten met de velddata eroverheen en is daarom alleen weergegeven met een globale ligging van het plangebied (*afbeelding 14*). Er zou bebouwing zijn geweest aan zowel de Beekstraat als de Ridderstraat. Echter ter hoogte van de Ridderstraat is dit niet aaneengesloten. De Deventerkaart is echter niet zeer nauwkeurig in dit opzicht. Individuele gebouwen zijn namelijk niet weergegeven, tenzij het kerken of belangrijke profane gebouwen.

De bebouwing nabij de Ridderstraat wordt beperkt door de ligging van een natuurlijke beek, de zogenaamde Oude Gete. Gezien deze een zeer hoekig verloop vertoont, is deze wellicht antropogeen beïnvloed. Niettemin moet het plangebied ooit voor een eventuele antropogene “kanalisatie” ooit deel uitgemaakt hebben van de seizoensale alluviale vlakte.

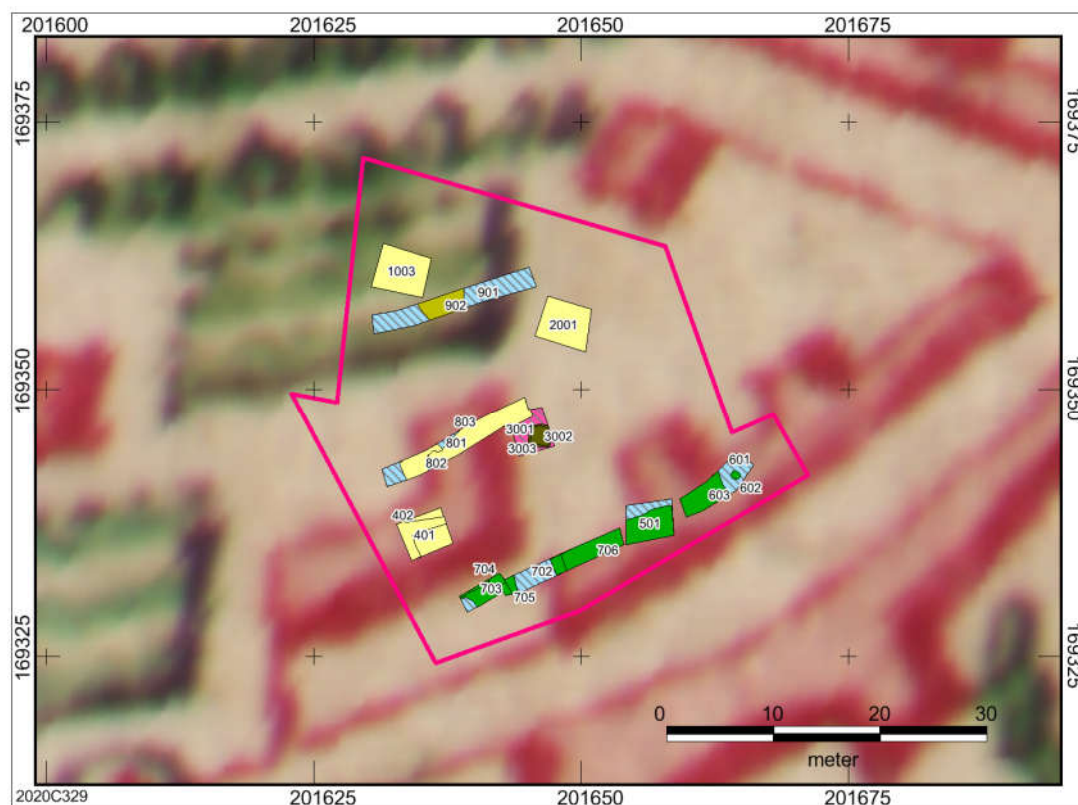
Het is een momentopname uit de 16^e eeuw. Het is dan ook niet onmogelijk dat het terrein reeds vroeger in de stadsontwikkeling in gebruik was.

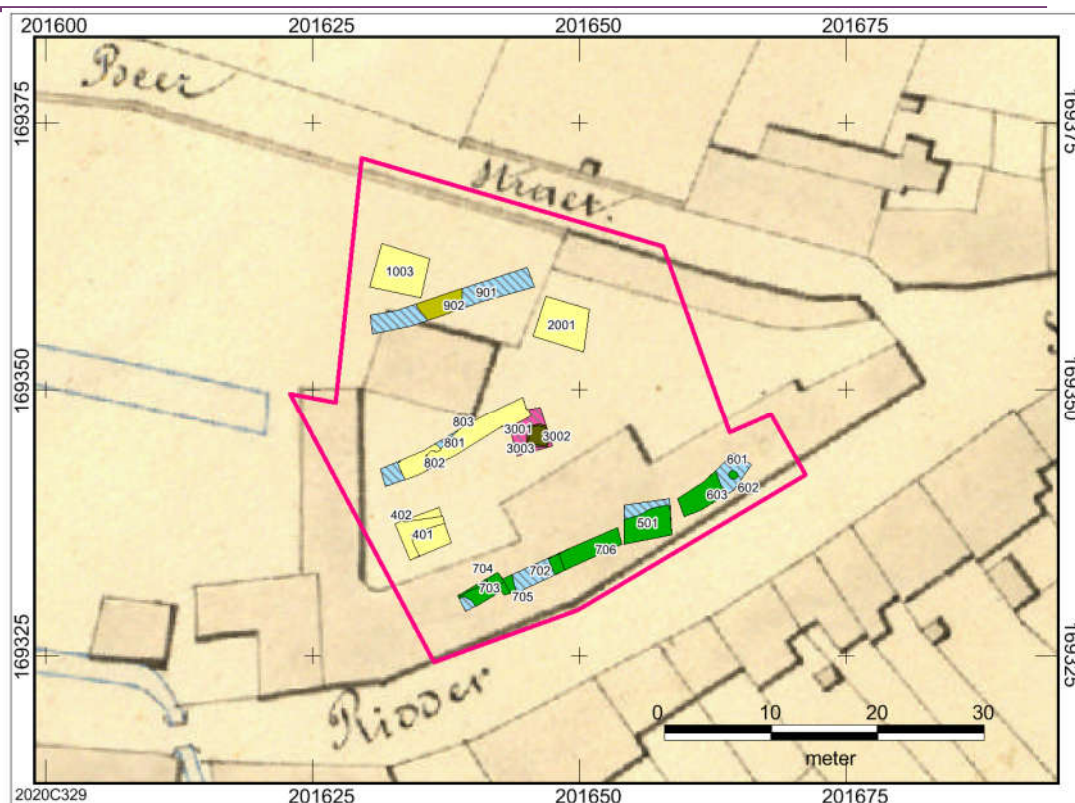
Afbeelding 14: De Deventerkaart met daarop het plangebied ruim aangeduid.

De eerste kaart die wel enigszins te refereren is, is de kaart van Ferraris (*Afbeelding 11*). Hierop is de georeferentie echter nog steeds niet optimaal, aangezien het plangebied niet helemaal tot aan de Beekstraat loopt. De aangetroffen puinlagen kunnen verband houden met de bebouwing aan de Ridderstraat. Werkputten 8 en 4 (ook met puinlagen) kunnen mogelijk van

het gebouw zijn dat hier in het rood is afgebeeld, maar de puinlagen geven ook weer dat hiervan dus niets meer intact is. De latrineput ligt buiten bebouwing, wat ook zeer aannemelijk is, aangezien men een latrineput niet binnen de bebouwing zal plaatsen, maar in een apart hokje buiten op het erf. Dat betekent niet dat de latrineput daarom ook uit het einde van de 18e eeuw dateert, maar het is mogelijk.

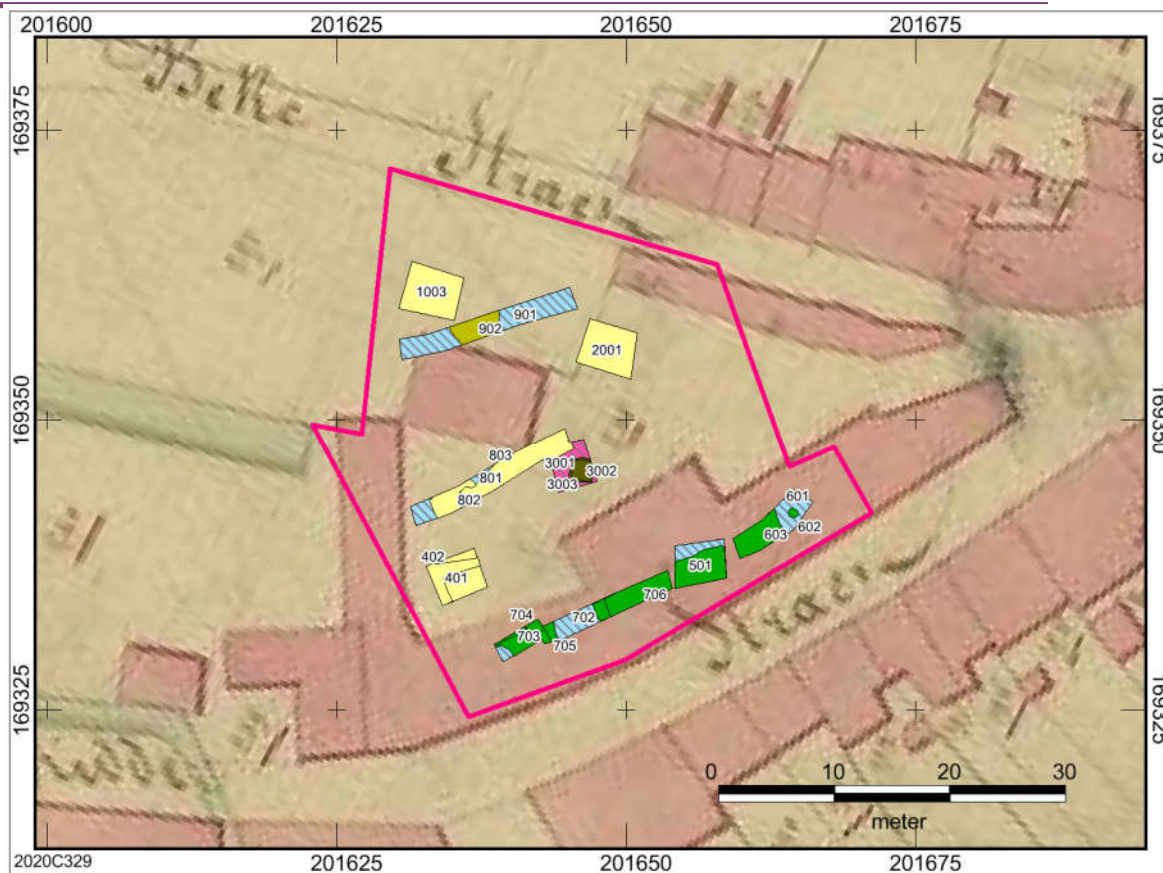

Afbeelding 15: De Ferrariskaart met hierop de allesporenkaart van vlak 1.

Afbeelding 16: De Atlas der Buurtwegen met hierop de allesporenkaart van vlak 1.

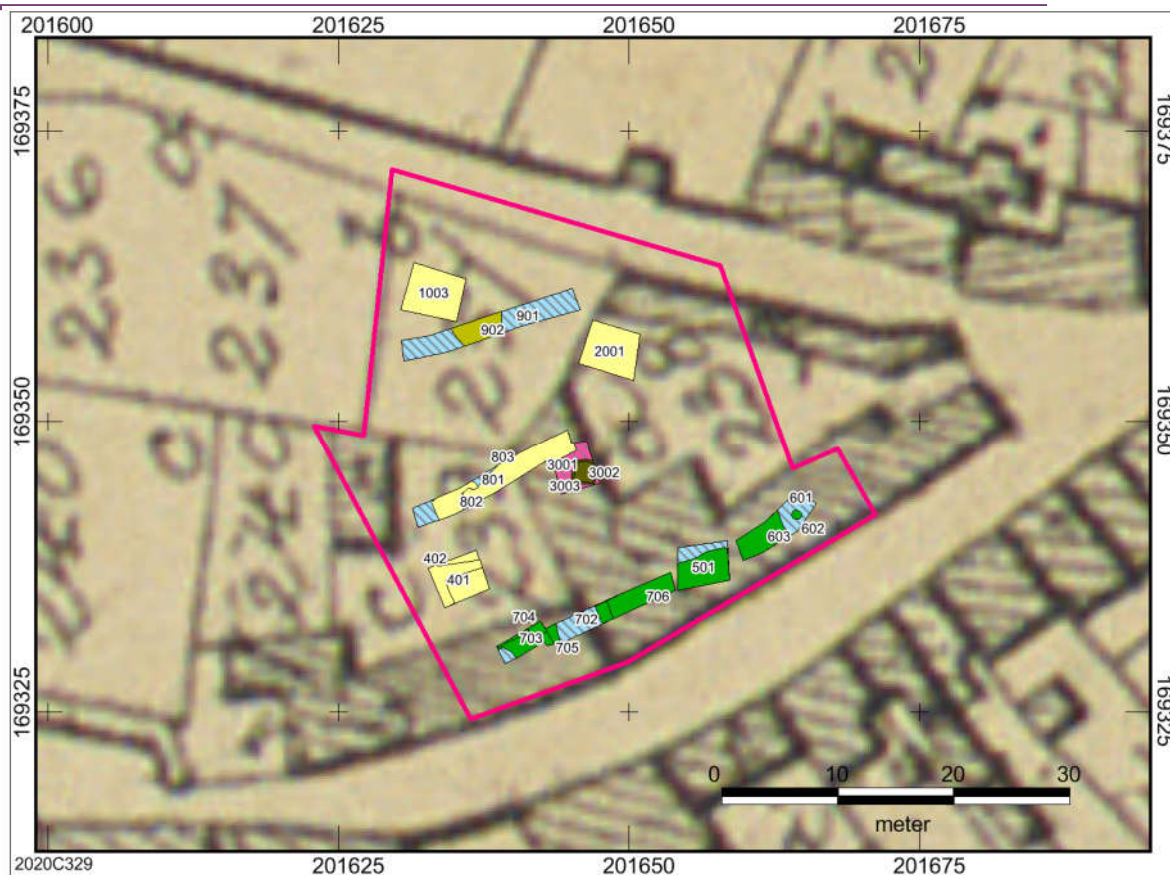
Op de Atlas der Buurtwegen en het Primitief Kadaster (afbeeldingen 16 en 17) is de beek ten zuidwesten van het plangebied te zien, inclusief de hoek van 90 graden. Net ten westen van het plangebied ligt nog een langwerpige gracht. Binnen het plangebied komen wederom de puinlagen aan de straat overeen met de bebouwing aan de Ridderstraat. Aan de Beekstraat staat ook bebouwing weergegeven, maar gezien de slechts smalle strook aan bebouwing, zal het hierbij eerder om stallen/koterijen gaan die bij de bebouwing aan de Ridderstraat staat. Zeker aangezien het hele erf onder één kadastraal perceel valt. Een diepe fundering van de stallen/koterijen wordt dan ook betwijfeld en daarmee ook de conservering.

Afbeelding 17: Het Primitieve Kadaster met hierop de allesporenkaart van vlak 1.

De kaart Vandermaelen is niet gerefereerd. Deze kaart is te weinig gedetailleerd om een analyse van de bebouwing toe te laten.

Popp is zeer zeker wel gedetailleerd genoeg en dateert uit 1842-1879 (*afbeelding 18*). Hierop is de indeling van het erf veranderd; het is namelijk opgedeeld in twee erven. Mogelijk dat de latrineput afgebroken is toen de bebouwing aan de Ridderstraat werd uitgebreid richting het noorden.

Afbeelding 18: Poppkaart met hierop de allesporenkaart van vlak 1.

4.6.3. Archeologisch kader.

Zie ook hoofdstuk 4.5. *Erfgoedwaarden en archeologische vindplaatsen* van het archeologisch bureauonderzoek¹⁴ alsook de daarbij horende afbeelding 14-15.

Binnen in het plangebied is tot op heden geen archeologisch, bouwkundig of landschappelijk erfgoed vastgesteld. In de directe omgeving echter wel. Dit is niet verwonderlijk gezien de ligging in een oude historische stadskern. Het betreffen zowel resten uit de Late-Middeleeuwen, de Nieuwe Tijd als de Nieuwste Tijd.

In onderhavig plangebied werden gemiddeld genomen tot op een diepte van 70 à 80 cm onder het bestaande maaiveld, met een uitschieter richting de 125 cm onder het maaiveld, voornamelijk antropogene ophogingslagen aangetroffen.

Deze zijn hierbij jonger dan de 12e tot en met het eerste kwart van de 14e eeuw. Een deel hiervan is met zekerheid niet ouder dan de late 17e eeuw. Onderliggende zijn mogelijk ouder, al hoeft dit niet het geval te zijn. Nabij de straatzijde staan deze in verband met de historisch

¹⁴ De Nutte, Simons, Houbrechts & Deville, 2018: 29-31.

bekende bebouwing vanaf het midden van de 18^e eeuw. Echter zijn er sterke indicaties dat het gros hierbij eerder 20^e eeuws is.

Naast de diverse antropogene ophogingspakketten zijn er maar summiere andere spoortypes bekend. Het gaat met name om kuilen die voornamelijk niet ouder kunnen zijn dan de late 17^e eeuw en met name mogelijk in relatie pas staan vanaf de historische bekende bebouwing uit het midden van de 18^e eeuw maar wellicht nog jonger zijn.

Verder wat muurwerk aan de straatzijde van de Ridderstraat uit de 20^e eeuw en een latrineput die eveneens niet ouder is dan de late 17^e eeuw.

De vraag kan gesteld worden of alle zogenaamde “beekafzettingen” vanaf een bepaalde diepte mogelijk geen antropogene ophogingen en/of antropogene egalisatielagen zijn? Die echter moeilijk te onderscheiden zijn (momenteel). **Onder voorbehoud** moet men zelfs denken aan het fenomeen van de “zwarte lagen” in diverse middeleeuwse stadskernen overheen Noordwest-Europa. Echter op basis van het proefsleuvenonderzoek gaat voorlopig toch de voorkeur qua interpretatie naar natuurlijke beekafzettingen met al dan niet-verspoeld antropogeen vondstmateriaal.

“Dark Earths” zijn zeker geen homogene organische pakketten. Maar vaak een opeenvolging van verschillende pakketten verspitte moederbodem en organische (mest)pakketten, die in meerdere fasen tot stand gekomen zijn vanaf de late 12^e - vroege 13^e eeuw tot de Late-Middeleeuwen. Vaak zijn ze **het resultaat van menselijke activiteiten en natuurlijke fenomenen**.

4.6.4. Datering en interpretatie.

De lagen en kuilen zijn gedateerd aan de hand van het aardewerk dat erin aangetroffen is en/of door middel van hun stratigrafische positie. Deze zijn hierbij jonger dan de 12^e tot en met het eerste kwart van de 14^e eeuw. Een deel hiervan is met zekerheid niet ouder dan de late 17^e eeuw. Onderliggende zijn mogelijk ouder, al hoeft dit niet het geval te zijn. Nabij de straatzijde staan deze in verband met de historisch bekende bebouwing vanaf het midden van de 18^e eeuw. Echter zijn er sterke indicaties dat het gros hierbij eerder 20^e eeuws is.

De vraag kan gesteld worden of alle zogenaamde “beekafzettingen” vanaf een bepaalde diepte mogelijk geen antropogene ophogingen en/of antropogene egalisatielagen zijn? Die echter moeilijk te onderscheiden zijn (momenteel). **Onder voorbehoud** moet men zelfs

denken aan het fenomeen van de “zwarte lagen” in diverse middeleeuwse stadskernen overheen Noordwest-Europa. Echter op basis van het proefsleuvenonderzoek gaat voorlopig toch de voorkeur qua interpretatie naar natuurlijke beekafzettingen met al dan niet-verspoeld antropogeen vondstmateriaal.

Het summier aangetroffen muurwerk is hierbij wellicht ook 20^e eeuws of staat in verband met de historische bebouwing nabij de Ridderstraat.

Er zijn een beperkt aantal kuilen aangetroffen die voornamelijk niet ouder kunnen zijn dan de late 17^e eeuw en mogelijk in relatie pas staan vanaf de historische bekende bebouwing uit het midden van de 18^e eeuw maar wellicht nog jonger zijn.

De latrineput kon gedateerd worden aan de hand van het aardewerk en is eveneens niet ouder dan de late 17^e eeuw. De latrineput was opgebouwd uit bakstenen met kalkmortel.

Op de kaart van Deventer (1545-1575) is er al sprake van bewoning. Dit is een “momentopname” uit de 16^e eeuw. Het is dan ook niet onmogelijk dat het terrein reeds vroeger in de stadsontwikkeling in gebruik was. Momenteel op basis van de proefputten en proefsleuven zijn hiervoor geen directe aanwijzingen maar dit valt tot op heden niet volledig uit te sluiten dat dit toch niet het geval is.

Op basis van de bodemkundige vaststellingen en/of de diepteligging van het archeologische relevante vlak kan men stellen dat het plangebied mogelijk een goede gaafheid en conservering vertoont betreffende het laatste archeologische relevante niveau, namelijk met de overgang naar de natuurlijke beekafzettingen. Muurwerk lijkt echter niet meer aanwezig door de sloop ervan in latere fases. Enkel de latrineput is nog bewaard gebleven, maar deze kan ergens tussen de late 17^e eeuw en het begin van de 20^e eeuw gemaakt zijn.

4.6.5. Gemotiveerde interpretatie van vondsten en sporen.

Gedurende het veldwerk kwam vondstmateriaal aan het licht.

Het aangetroffen aardewerk dateert ten vroegste vanaf het midden van de 12^e eeuw.

Men kan wel stellen dat er een component aanwezig is uit de 13^e tot en met vroege 14^e eeuw als een component pas vanaf de late 17^e/begin 18^e eeuw maar die evenzeer pas 19^e of 20^e eeuw is. Een groot deel van het ouder materiaal werd aangetroffen in natuurlijke

beekafzettingen. Dit zal zeer waarschijnlijk om verspoeld materiaal gaan. Bij een andere deel van het ouder materiaal speelt residualiteit in jongere lagen eveneens een grote rol.

De vraag kan gesteld worden of alle zogenaamde “beekafzettingen” vanaf een bepaalde diepte mogelijk geen antropogene ophogingen en/of antropogene egalisatielagen zijn? Die echter moeilijk te onderscheiden zijn (momenteel). **Onder voorbehoud** moet men zelfs denken aan het fenomeen van de “zwarte lagen” in diverse middeleeuwse stadskernen overheen Noordwest-Europa. Echter op basis van het proefsleuvenonderzoek gaat voorlopig toch de voorkeur qua interpretatie naar natuurlijke beekafzettingen met al dan niet-verspoeld antropogeen vondstmateriaal.

4.6.6. Confrontatie met resultaten bureauonderzoek,

Voor de landschappelijke situatie zie ook 7.6.1. Landschappelijke ligging.

Voor de historische situatie zie ook 7.6.2. Historische situering.

Voor de archeologische situatie zie ook 7.6.3 Archeologisch kader.

De reeds bekende geomorfologische en bodemkundige situatie werd bevestigd en verder verfijnd. Hetzelfde geldt voor het hoogtereverloop binnen onderhavig onderzoeksgebied.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek *werd er voor vuursteenvindplaatsen van jager-verzamelaars een hoge trefkans opgesteld. Door de ligging binnen de stadskern van Zoutleeuw gaan de niveaus waarbinnen vuursteenvindplaatsen zich manifesteren bedekt zijn door middeleeuwse ophogingen. Het is echter niet bekend of de oudste bewoningsfasen roering hebben veroorzaakt in de ondergrond of niet.*

Voor nederzittingsresten en/of sporen van begraving van landbouwgemeenschappen vanaf het Neolithicum/Bronstijd tot en met de Volle-Middeleeuwen werd een middelhoge trefkans toegekend.

Echter onderhavig plangebied maakt deel uit van de middeleeuwse stadskern van Zoutleeuw. Om deze reden geldt in het bijzonder wel een hoge archeologische verwachting, met name voor resten uit de Volle-Middeleeuwen, de Late-Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd.

Het proefputtenonderzoek gericht op sites met een complexe verticale stratigrafie als de proefsleuven hebben aangetoond, dat op basis van de bodemopbouw er eerder sprake is van een lage archeologische verwachting betreffende vindplaatsen van jager-verzamelaars. Het plangebied was namelijk ooit het stroomgebied van de Kleine Gete zelf.

De bodemopbouw is van die aard (geen gradiëntzone) dat archeologische vervolgonderzoek gericht op jager-verzamelaars niet meer zinvol is.

Er werden tijdens het onderzoek voornamelijk antropogene ophogingslagen gedocumenteerd. Sporen waren zo goed als niet aanwezig, enkel een aantal kuilen die niet ouder kunnen zijn dan de late 17e eeuw en die waarschijnlijk nog jonger zijn.

De vraag kan gesteld worden of alle zogenaamde “beekafzettingen” vanaf een bepaalde diepte mogelijk geen antropogene ophogingen en/of antropogene egalisatielagen zijn? Die echter moeilijk te onderscheiden zijn (momenteel). **Onder voorbehoud** moet men zelfs denken aan het fenomeen van de “zwarte lagen” in diverse middeleeuwse stadskernen overheen Noordwest-Europa. Echter op basis van het proefsleuvenonderzoek gaat voorlopig toch de voorkeur qua interpretatie naar natuurlijke beekafzettingen met al dan niet-verspoeld antropogeen vondstmateriaal.

“Dark Earths” zijn zeker geen homogene organische pakketten. Maar vaak een opeenvolging van verschillende pakketten verspitte moederbodem en organische (mest)pakketten, die in meerdere fasen tot stand gekomen zijn vanaf de late 12e - vroege 13e eeuw tot de Late-Middeleeuwen. Vaak zijn ze **het resultaat van menselijke activiteiten en natuurlijke fenomenen**.

4.6.7. Synthese

Het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefputten en proefsleuven heeft duidelijkheid verschaft omtrent de aan- en/of afwezigheid van archeologische sporen binnen het onderzoeksgebied.

Op basis van het veldwerk kan men stellen dat het uitgangsmateriaal diverse soorten beekafzettingen betreft. De laatste hiervan dateren vermoedelijk uit de 12^e tot en met eerste kwart 14^e eeuw, indien het aangetroffen vondstmateriaal effectief deze lagen dateert. Er is dus sprake van alluvium. Tot op heden werd geen colluvium vastgesteld.

Er is geen sprake van bodemvorming en men moet zelfs spreken van natuurlijke A/C-profielen die matig tot (zeer) sterk gleyig zijn.

De vraag kan gesteld worden of alle zogenaamde “beekafzettingen” vanaf een bepaalde diepte mogelijk geen antropogene ophogingen en/of antropogene egalisatielagen zijn? Die echter moeilijk te onderscheiden zijn (momenteel). **Onder voorbehoud** moet men zelfs denken aan het fenomeen van de “zwarte lagen” in diverse middeleeuwse stadskernen overheen Noordwest-Europa. Echter op basis van het proefsleuvenonderzoek gaat voorlopig toch de voorkeur qua interpretatie naar natuurlijke beekafzettingen met al dan niet-verspoeld antropogeen vondstmateriaal.

“Dark Earths” zijn zeker geen homogene organische pakketten. Maar vaak een opeenvolging van verschillende pakketten verspitte moederbodem en organische (mest)pakketten, die in meerdere fasen tot stand gekomen zijn vanaf de late 12e - vroege 13e eeuw tot de Late-Middeleeuwen. Vaak zijn ze **het resultaat van menselijke activiteiten en natuurlijke fenomenen**.

Er werden tijdens het onderzoek voornamelijk antropogene ophogingslagen gedocumenteerd.

Het summier aangetroffen muurwerk is hierbij wellicht ook 20^e eeuws of staat in verband met de historische bebouwing nabij de Ridderstraat.

Naast de diverse antropogene ophogingspakketten zijn er maar summiere andere spoortypes bekend. Het gaat met name om kuilen die voornamelijk niet ouder kunnen zijn dan de late 17^e eeuw en met name mogelijk in relatie pas staan vanaf de historische bekende bebouwing uit het midden van de 18^e eeuw maar wellicht nog jonger zijn.

Tevens is er een latrineput bekend die eveneens niet ouder is dan de late 17^e eeuw.

De lagen en kuilen zijn gedateerd aan de hand van het aardewerk dat erin aangetroffen is en/of door middel van hun stratigrafische positie. Deze zijn hierbij jonger dan de 12^e tot en met het eerste kwart van de 14^e eeuw. Een deel hiervan is met zekerheid niet ouder dan de late 17^e eeuw. Onderliggende zijn mogelijk ouder, al hoeft dit niet het geval te zijn. Nabij de straatzijde staan deze in verband met de historisch bekende bebouwing vanaf het midden van de 18^e eeuw. Echter zijn er sterke indicaties dat het gros hierbij eerder 20^e eeuws is.

Gedurende het veldwerk kwam vondstmateriaal aan het licht.

Het aangetroffen aardewerk dateert ten vroegste vanaf het midden van de 12^e eeuw.

Men kan wel stellen dat er een component aanwezig is uit de 13^e tot en met vroege 14^e eeuw als een component pas vanaf de late 17^e/begin 18^e eeuw maar die evenzeer pas 19^e of 20^e eeuw is.

Een groot deel van het ouder materiaal werd aangetroffen in natuurlijke beekafzettingen. Dit zal waarschijnlijk om verspoeld materiaal gaan, gezien de grootte van de fragmenten en het ontbreken van *refits*. Bij een andere deel van het ouder materiaal speelt residualiteit in jongere lagen eveneens een grote rol.

Tot op heden is er geen enkele aanwijzing voor grondsporen uit de 13^e tot en met vroege 14^e eeuw. Echter het niet onmogelijk dat het terrein in de vroegste stadsontwikkeling al een zeker gebruik heeft gekend.

Bovendien lijkt de conservering van muurwerk slecht. Aan de straatzijde van de Ridderstraat zijn enkel lagen en sporen aangetroffen vanaf de 18^e eeuw en is het muurwerk zelfs afkomstig uit de 20^e eeuw. Eerder muurwerk dan uit de 20^e eeuw is hier niet aangetroffen en de lagen met puin uit de 18^e eeuw of later hebben eventuele oudere antropogene lagen/sporen verstoord. Ook in werkput 8 is er een puinpakket aanwezig dat niet nader gedateerd kan worden dan de Nieuwe-Nieuwste Tijd. Er kunnen en zullen muurresten binnen het plangebied aanwezig zijn geweest van vóór de ‘huidige’ gesloopte bebouwing, maar er zijn geen aanwijzingen gevonden dat deze nog ergens binnen het plangebied intact zijn. Enige uitzondering hierop is de latrineput in proefput 3. Deze is gedateerd op basis van het aardewerk dat erin zat; vanaf de late 17e eeuw of jonger. Op basis van het baksteenformaat of de kalkmortel kon geen fijnere datering verkregen worden. Wel waren zowel het witte woonhuis als de aangrenzende schuur aan de Ridderstraat ook beiden gemetseld met kalksteenmortel. Mogelijk dat de latrine ook tegelijkertijd met één van deze gebouwen gemaakt is.

4.7. Potentieel op kennisvermeerdering

4.7.1. Aard van de potentiële kennis

Alle vastgestelde waarnemingen (grondsporen, ophogingslagen, verkleuringen en/of muurwerk) tekenden zich duidelijk af.

In onderhavig plangebied werden geen tot zeer weinig archeologisch en historisch relevante sporen gedocumenteerd.

Er lijkt zich geen spoorassemblage te situeren dat in verband staat met de oudste ontwikkeling van de stad Zoutleeuw. Dit ligt ergens in de periode 10^e en 15^e eeuw, die nog altijd een grote kennislacune is. Ook zijn er geen sporen aangetroffen die duiden op bewoning in de 16^e eeuw, zoals op de Deventer kaart (*Afbeelding 14*) is aangegeven.

Echter het niet onmogelijk dat het terrein in de vroegste stadsontwikkeling al een zeker gebruik heeft gekend. Onder voorbehoud staat dit in verband met zogenaamde **zwarte lagen**.

Antropogene lagen en sporen binnen het plangebied lijken hierbij zelfs niet ouder te zijn dan de late 17^e en/of midden 18^e eeuw. Ze staan aan de straatzijde van de Ridderstraat voornamelijk in verband met de laatste fases van bewoningen in de 19^e en 20^e eeuw.

Sporen vanaf de late 17^e kunnen nog altijd interessante wetenschappelijke gegevens opleveren, bv. over de eventuele verbouwingen en functiewijzingen van de huidige bebouwing. Echter er is al een zeker detail hierover beschikbaar op basis van de cartografische bronnen. Op de kaart van Deventer lijkt het plangebied aan beide straatzijdes bewoond, echter beschikt deze kaart niet over een dusdanig detail dat dit als betrouwbaar beschouwd kan worden. Vanaf het midden van de 18^e eeuw met de Ferrariskaart wordt deze informatie betrouwbaarder, maar is georeferentie nog altijd lastig. Historische kaarten vanaf het midden van de 18^e eeuw geven zonaal bebouwing aan, aanvankelijk uitsluitend nabij de straatzijde van de Ridderstraat en een solitair gebouw langs de Beekstraat. Centraal was het onbebouwd en in gebruik als moes- en/of stadstuin. In de loop der tijden breidde de bebouwing zich uit, al dan niet wisselend en de Beekstraat werd ook aaneengesloten bebouwd. Het centrale terrein was vaak wellicht in gebruik als open zone.

Door de proefputten en –sleuven zijn geen intacte oudere bewoningsfases aangesneden. Aan de straatzijde van de Ridderstraat zou men oudere bebouwing verwachten wanneer men de Deventer kaart raadpleegt, maar deze zijn niet aangetroffen en waarschijnlijk verstoord bij de latere aanleg van de ‘huidige’ bebouwing die gesloopt is. Bij een deel van deze gesloopte bebouwing (witte woonhuis en de aangrenzende schuur) is ook kalksteenmortel gebruikt, zoals ook bij de latrineput. Mogelijk dat de latrineput ook geplaatst is ten tijde van een van deze gebouwen. De latrineput dateert in ieder geval niet voor de late 17^e eeuw.

In de beekafzettingen is aardewerk aangetroffen vanaf de 12e tot de eerste helft van de 14e eeuw. Zoals al op de kaart van Deventer te zien is, stroomde een zijtak van de Kleine Gete namelijk de zogenaamde Oude Gete ten zuiden van het plangebied en buigt deze af net voor het plangebied. Uit de hoek van bijna 90 graden die de beek maakt, valt waarschijnlijk af te leiden dat de loop door de mens is aangepast en zal deze oorspronkelijk net ten westen van het plangebied gelopen hebben. Dit verklaart ook het aardewerk uit de 12e en voornamelijk 13e tot eerste kwart van de 14e eeuw. Dit aardewerk is hier wellicht terecht gekomen door verspoeling. Er is binnen de alluviale lagen (voorlopig) geen aanwijzing gevonden voor een bewoningsoppervlak. Daarnaast zijn de lagen uitgebreid bemonsterd op materiaal. Hieruit komt een eenduidig beeld naar voren dat er lagen aanwezig zijn met daarin het verspoelde aardewerk uit de 12e tot 1e kwart 14e eeuw en de lagen die daaronder liggen zijn steriel. Men kan dus stellen dat er inderdaad bewoning is geweest in de omgeving gedurende de 12e tot eerste kwart 14e eeuw, maar het zijn geen primaire contexten en dus hoeft het materiaal ook niet van bewoning binnen het plangebied afkomstig te zijn (er is dan ook geen sporenniveau uit deze periode aangetroffen). Vóór deze periode is er geen aardewerk aangetroffen en zal de bewoning in de omgeving dan ook nog niet van een dergelijke orde zijn geweest, dat het afval zijn neerslag had op de beekvulling. Nadat het aardewerk is afgezet zijn er antropogene ophogingslagen aanwezig in werkput 1 en 2, die dateren uit de 13e eeuw of jonger. In de overige werkputten zitten er boven de beekafzettingen direct ophogingslagen vanaf het midden van de 18e eeuw. De beek zal ergens tussen de 14e eeuw en de 16e eeuw (Deventer kaart) omgeleid zijn om het plangebied droog te krijgen.

Gezien de ligging van het plangebied in het historische hart van Zoutleeuw is het niet onmogelijk dat het terrein in de vroegste stadsontwikkeling al een zeker gebruik heeft gekend. Men heeft dan te maken met een gebruik en/of bewoning die in relatie staat met de vroegere middeleeuwse stadsgeschiedenis van Zoutleeuw.

Gezien de situatie van “natuurlijk” beekafzettingen al dan niet met vondstmateriaal uit de 12^e -14 eeuw en de bovenliggende antropogene ophogingslagen en/of egalisatielagen, kan men hier onder voorbehoud te maken hebben met zogenaamde **zwarte lagen**. De vraag kan gesteld worden of alle zogenaamde “beekafzettingen” vanaf een bepaalde diepte mogelijk geen antropogene ophogingen en/of antropogene egalisatielagen zijn? Die echter moeilijk te onderscheiden zijn (momenteel). Echter op basis van het proefsleuvenonderzoek gaat

voorlopig toch de voorkeur qua interpretatie naar natuurlijke beekafzettingen met al dan niet-verspoeld antropogeen vondstmateriaal.

“Dark Earths” zijn zeker geen homogene organische pakketten. Maar vaak een opeenvolging van verschillende pakketten verspitte moederbodem en organische (mest)pakketten, die in meerdere fasen tot stand gekomen zijn vanaf de late 12e - vroege 13e eeuw tot de Late-Middeleeuwen. Vaak zijn ze **het resultaat van menselijke activiteiten en natuurlijke fenomenen**.

Gezien de relatief nauwe ligging nabij de kerk en het historische hart van Zoutleeuw kan het plangebied een licht werpen op de vroegere middeleeuwse ontwikkeling van Zoutleeuw.

Voor de stadskern zijn er al historische vermeldingen in de late 10^e eeuw bekend. Een eerste verdedigingsmuur werd al rond 1130 gebouwd. Een Romaanse kapel situeerde zich in het centrum rond 1125.

Op basis van bovenstaande vastgestelde feiten bestaat de kennisvermeerdering er in feite uit dat er zich binnen het onderzoeksgebied een waardevolle archeologische site kan situeren dat tot potentiële kennisvermeerdering kan leiden.

Verder onderzoek binnen het plangebied kan eventueel een gedetailleerdere chronologie opleveren.

4.7.2. Beantwoording onderzoeksvragen

- Hoe is de (bewaarde) opbouw van het natuurlijk ontwikkeld bodemprofiel?
- Hoe is de stratigrafie in archeologische (antropogene) zin?
- Is in het antropogene cultuurdek sprake van een herkenbare stratigrafie? Kan aan de hand van archeologisch vondstmateriaal uit het cultuurdek een uitspraak worden gedaan over de ouderdom en/of de vorming van dit cultuurdek?
- Werden er ophogingslagen aangetroffen? Zo ja, wat is de datering en samenstelling van deze lagen en zijn deze archeologisch relevant?
- Werden er colluvium en/of alluvium aangetroffen? Zo ja, wat is de datering en samenstelling van deze lagen en zijn deze archeologisch relevant?

-
- Op welke diepte(s) bevinden zich eventueel relevante archeologische niveaus?
 - Is er sprake van (sub-)recente verstoringen en post-depositionele processen? En wat is het effect daarvan op de eventuele aanwezige en/of te verwachten archeologische resten?
 - Gezien de mogelijke natte bodemomstandigheden dient de diepte van de grondwaterspiegel tijdens de uitvoering van het veldwerk eveneens geregistreerd worden.
 - Zijn er indicaties van relevante grondwaterspiegel wijzigingen doorheen de tijd?

Bovenstaande vragen, zullen hierbij in onderstaande paragraaf beantwoord worden.

Het natuurlijk ontwikkeld bodemprofiel is wellicht nog goed bewaard gebleven.

Op basis van het veldwerk kan men stellen dat het uitgangsmateriaal diverse soorten beekafzettingen betreft. De laatste hiervan dateren vermoedelijk uit de 12^e tot en met eerste kwart 14^e eeuw, indien het aangetroffen vondstmateriaal effectief deze lagen dateert. Er is dus sprake van alluvium. Tot op heden werd geen colluvium vastgesteld.

Er is geen sprake van bodemvorming en men moet zelfs spreken van natuurlijke A/C-profielen die matig tot (zeer) sterk gleyig zijn.

De vraag kan gesteld worden of alle zogenaamde “beekafzettingen” vanaf een bepaalde diepte mogelijk geen antropogene ophogingen en/of antropogene egalisatielagen zijn? Die echter moeilijk te onderscheiden zijn (momenteel). Echter op basis van het proefsleuvenonderzoek gaat voorlopig toch de voorkeur qua interpretatie naar natuurlijke beekafzettingen met al dan niet-verspoeld antropogeen vondstmateriaal.

Gezien de situatie van “natuurlijk” beekafzettingen al dan niet met vondstmateriaal uit de 12^e -14 eeuw en de bovenliggende antropogene ophogingslagen en/of egalisatielagen, kan men hier **onder voorbehoud** te maken hebben met zogenaamde **zwarte lagen**, verspoeld antropogeen vondstmateriaal.

“Dark Earths” zijn zeker geen homogene organische pakketten. Maar vaak een opeenvolging van verschillende pakketten verspitte moederbodem en organische (mest)pakketten, die in meerdere fasen tot stand gekomen zijn vanaf de late 12e - vroege

13e eeuw tot de Late-Middeleeuwen. Vaak zijn ze **het resultaat van menselijke activiteiten en natuurlijke fenomenen.**

Er is voornamelijk sprake van antropogene ophogingslagen. Deze zijn hierbij jonger dan de 12^e tot en met het eerste kwart van de 14^e eeuw. Een deel hiervan is met zekerheid niet ouder dan de late 17^e eeuw. Onderliggende zijn mogelijk ouder, al hoeft dit niet het geval te zijn. Nabij de straatzijde staan deze in verband met de historisch bekende bebouwing vanaf het midden van de 18e eeuw. Echter zijn er sterke indicaties dat het gros hierbij eerder 20e eeuws is.

Het summier aangetroffen muurwerk is hierbij wellicht ook 20e eeuws of staat in verband met de historische bebouwing nabij de Ridderstraat.

Het antropogeen cultuurdek is hierbij gemiddeld 70 à 80 cm dik, met lokaal een uitschieter richting de 125 cm.

Dit laatste archeologische relevante niveau, namelijk met de overgang naar de natuurlijke beekafzettingen situeert zich dan ook op deze diepte.

Binnen de contouren van het plangebied situeren zich grootschalige en/of diepgaande sporen/lagen gelinkt aan de 19^e en 20^e eeuwse bewoning. Dit kunnen in feite beschouwd worden als (sub-)recente verstoringen. De ophogingslagen daterend vanaf het midden van de 18e eeuw liggen, behalve in werkput 1 en 2, op de beekafzettingen die dateren tussen de 12e en 14e eeuw. Dit betekent dus ook dat het plangebied verstoord is aan de straatzijde van de Ridderstraat, waar men sowieso nog lagen zou verwachten tussen de 14e en 18e eeuw (afgaande op de historische kaarten). Deze verstoring is ontstaan bij het afbreken van de destijds bestaande bebouwing om er opnieuw op te kunnen bouwen, zoals ook de puinlagen in werkput 4 en 8 te zien is. Daarnaast kan het betekenen dat er mogelijk nooit bebouwing is geweest centraal.

Bij de aanleg van de vlakken was er niet echt sprake van last met de grondwaterspiegel. Niettemin werd het wel natter.

Sommige natuurlijke beekafzettingen vertonen al dan niet gezamenlijk oxidatie en-of reductieverschijnselen. Dit wijst op grondwaterspiegelwijzigingen.

Sporen, structuren, vondsten en paleo-ecologische resten

- **Indien het onderzoek geen archeologische fenomenen oplevert of categoriaal beperkte (bijvoorbeeld alleen losse vondsten) welke verklaring is hiervoor te geven? Is er (bijvoorbeeld) sprake van verstoring van antropogene of natuurlijke en/of beperking van archeologische waarnemingsmogelijkheden? Of is er sprake van aantoonbare afwezigheid van bewoning en/of actief landgebruik of van een combinatie van genoemde factoren?**

Er zijn voornamelijk antropogene ophogingslagen gedocumenteerd. Deze zijn hierbij jonger dan de 12^e tot en met het eerste kwart van de 14^e eeuw. Een deel hiervan is met zekerheid niet ouder dan de late 17^e eeuw. Onderliggende zijn mogelijk ouder, al hoeft dit niet het geval te zijn. Nabij de straatzijde staan deze in verband met de historisch bekende bebouwing vanaf het midden van de 18^e eeuw. Echter zijn er sterke indicaties dat het gros hierbij eerder 20^e eeuws is.

Gezien de ligging van het plangebied in het historische hart van Zoutleeuw is het niet onmogelijk dat het terrein in de vroegste stadsontwikkeling al een zeker gebruik heeft gekend. Men heeft dan te maken met een gebruik en/of bewoning die in relatie staat met de vroegere middeleeuwse stadsgeschiedenis van Zoutleeuw.

Gezien de situatie van “natuurlijk” beekafzettingen al dan niet met vondstmateriaal uit de 12^e -14 eeuw en de bovenliggende antropogene ophogingslagen en/of egalisatielagen, kan men hier onder voorbehoud te maken hebben met zogenaamde **zwarte lagen**.

Het summier aangetroffen muurwerk is hierbij wellicht ook 20^e eeuws of staat in verband met de historische bebouwing nabij de Ridderstraat.

Naast de diverse antropogene ophogingspakketten zijn er maar summiere andere spoortypes bekend. Het gaat met name om kuilen en een latrineput die voornamelijk niet ouder kunnen zijn dan de late 17^e eeuw en met name mogelijk in relatie staan met de historische bekende bebouwing uit het midden van de 18^e eeuw, maar wellicht nog jonger zijn. Er zijn geen aanwijzingen gevonden binnen het plangebied dat er nog ergens een sporenvlak aanwezig is dat dateert van vóór de late 17^e eeuw. Dit zal

enerzijds komen door de verstoring die de bouw van de ‘huidige’ gesloopte bebouwing aan de Ridderstraat heeft veroorzaakt en anderzijds kan het deels ook zo zijn dat er geen bebouwing is geweest centraal binnen het plangebied vóór de late 17e eeuw, ondanks wat de Deventer kaart laat zien.

- Indien het onderzoek wel archeologische fenomenen heeft opgeleverd, hoe kan de vindplaats beschreven en geïnterpreteerd worden? Hierbij rekening houdend met volgende punten:
8. Wat is het aantal, de aard, de datering, plaats, omvang, horizontale en verticale spreiding van de begrenzing van sporen en structuren? Hoe is hun samenhang? Wat is de spoordichtheid per werkput en van het geheel?
 9. Werd er muurwerk aangetroffen? Wat is de aard, functie, ligging en datering van dit muurwerk?
 10. Indien grondsporen zijn aangetroffen: op welk niveau zijn deze leesbaar?
 11. In de welke mate is uit de stratigrafie (profielen en vlakken en de relatie tussen sporen, structuren, e.d. een relatieve datering en fasering af te leiden?
 12. Kunnen binnen de vindplaats(en) verschillende complextypes, verschillende functies worden onderscheiden?
 13. Van welk vindplaatstype en welke datering(en) is er sprake?
 14. Zijn er aanwijzingen voor landgebruik (off-site patronen) in de zin van wegen, percelering, akkers, grondstofwinning, ...?

Zie het antwoord op bovenstaande sub-vraag.

Vondsten en paleo-ecologische resten

- Welke vondsten en welke paleo-ecologische resten zijn in de context van een laag, spoor, of structuur aangetroffen? In welke mate dragen zij bij aan de karakterisering hiervan (complextypes)?
- Liggen in het onderzoeksgebied locaties die paleo-ecologisch bemonsterd kunnen worden? En wat is de te verwachten kwaliteit er van? Mochten er akkerlagen aanwezig zijn, besteed dan zeker aandacht aan bemonstering

(zeefmonsters voor macroresten) gezien de aanwezigheid van raatakkers in de omgeving.

- Zijn er vondstconcentraties en wat is de aard hiervan?
- Is er sprake van een zekere spreiding van handgevormd aardewerk “zonder schijnbare context” die in verband kunnen gebracht worden met prehistorische ploegsporen en/of “vuile” akkerlagen, gezien de aanwezigheid van raatakkers in de omgeving?
- Welke datering is af te leiden uit vondsten in relatie tot sporen, structuren, lagen en profielen?
- Welke datering is af te leiden uit natuurwetenschappelijke gedateerde monsters in relatie tot sporen, structuren, lagen en profielen?
- In welke mate gaat het hierbij om vondsten en paleo-ecologische resten zonder context (aanleg- en stortvondsten, spoorloze vondsten)? Wat is hun aard, aantal en archeologische significantie? Wat is de horizontale en verticale spreiding?
- Hoe is per vlak de verhouding aanlegvondsten: vondsten uit sporen? Wat is de vondstdichtheid per vlak, per werkput, en in het geheel?

Gedurende het veldwerk kwam er vondstmateriaal aan het licht. Het aangetroffen aardewerk dateert ten vroegste vanaf het midden van de 12^e eeuw. Men kan wel stellen dat er component aanwezig is uit de 13^e tot en met vroege 14^e eeuw als een component pas vanaf de late 17^e/begin 18^e eeuw maar die evenzeer pas 19^e of 20^e eeuw is. Een groot deel van het ouder materiaal werd aangetroffen in “natuurlijke” beekafzettingen. Het zal hierbij om verspoeld materiaal gaan. Bij een andere deel van het ouder materiaal speelt residualiteit in jongere lagen eveneens een grote rol.

Onder voorbehoud moet men zelfs denken aan het fenomeen van vondstmateriaal uit “zwarte lagen, zoals bekend in diverse middeleeuwse stadskernen overheen Noordwest-Europa. Echter op basis van het proefsleuvenonderzoek gaat voorlopig toch de voorkeur qua interpretatie naar natuurlijke beekafzettingen met al dan niet-verspoeld antropogeen vondstmateriaal.

Er werd hierbij voornamelijk aardewerk gedocumenteerd als een houten tonstop.

De fysieke kwaliteit en conservering van anorganisch vondstmateriaal is goed te noemen, wat in overeenstemming is met de Leemstreek/stadskerncontext.

Antropogene paleo-ecologische resten werden voorlopig niet vastgesteld, evenmin in de latrineput uit de Nieuwe/Nieuwste Tijd.

- **Hoe kan samenvattend na dit onderzoek de bewoningsgeschiedenis van het onderzoeksgebied beschreven worden?**
- **Wat zijn de landschappelijke kenmerken van de locatie en zijn directe omgeving, voor, tijdens en na de onderzochte periode en welke conclusies kunnen getrokken worden over de invloed van de mens op de vorming van het landschap?**
- **Welke verbanden zijn er te leggen met historische, historisch-landschappelijke, bouwhistorische en/of overige cultuurhistorische aspecten van het onderzoeksgebied in zijn omgeving?**
- **Waarom zou men deze locatie uitgekozen hebben voor de ter plekke aangetroffen functie(s)?**
- **Hoe vergelijkbaar is de onderzochte locatie met andere locaties in de archeo-regio met dit complextype en deze datering en hoe passen de bevindingen van het onderzoek in de archeo-regionale context? Denk hierbij aan de kwaliteitsaspecten representiviteit en ensemblewaarde.**

Bovenstaande vragen, zullen hierbij in onderstaande paragraaf beantwoord worden.

De bewoningsgeschiedenis is als volgt te beschrijven:

Waarschijnlijk heeft een zijtak van de Kleine Gete, namelijk de Oude Gete direct ten westen van het plangebied gestroomd. Het lijkt er op dat de laatste natuurlijke beekafzettingen dateren uit de 12^e tot en met eerste kwart 14^e eeuw, indien het aangetroffen vondstmateriaal effectief deze lagen dateert. Voor deze periode was er mogelijk geen of weinig bewoning in de omgeving, aangezien de beekafzettingen onder de dateerbare lagen steriel zijn. Tussen de 14e eeuw en de 16e eeuw is de loop van de beek die ten westen van het plangebied stroomde wellicht veranderd, waardoor de beek hier niet langer alluvium afzette.

Er zijn voornamelijk antropogene ophogingslagen gedocumenteerd. Deze zijn hierbij jonger dan de 12^e tot en met het eerste kwart van de 14^e eeuw. Een deel hiervan is met zekerheid niet ouder dan de late 17^e eeuw. Onderliggende zijn mogelijk ouder, al hoeft dit niet het geval te zijn. Ze staan voornamelijk in verband met de laatste fases van bewoningen in de 19^e en 20^e eeuw. Eventuele eerdere sporen zijn ofwel niet aanwezig geweest ofwel niet bewaard door de afbraak van bewoning vanaf het midden van de 18^e eeuw op basis van het onderzoeksoppervlakte binnen de proefputten en proefsleuven.

Onder voorbehoud moet men zelfs denken aan het fenomeen van de “**zwarte lagen**” in diverse middeleeuwse stadskernen overheen Noordwest-Europa. Echter op basis van het proefsleuvenonderzoek gaat voorlopig toch de voorkeur qua interpretatie naar natuurlijke beekafzettingen met al dan niet-verspoeld antropogeen vondstmateriaal.

“Dark Earths” zijn zeker geen homogene organische pakketten. Maar vaak een opeenvolging van verschillende pakketten verspitte moederbodem en organische (mest)pakketten, die in meerdere fasen tot stand gekomen zijn vanaf de late 12^e - vroege 13^e eeuw tot de Late-Middeleeuwen.

- **Wat is de fysieke kwaliteit (gaafheid en herkenbaarheid van sporen; conservering van (an)organisch vondstmateriaal en van ecologische resten) van het onderzoeksgebied? Welke verschillen zijn er t.a.v. dit aspect binnen het onderzoeksgebied (binnen verticale en/of horizontale grenzen; complextypen, periode, sites?**
- **Wat is de inhoudelijke kwaliteit (zeldzaamheid, informatiewaarde en ensemblewaarde) van het onderzoeksgebied en welke verschillen zijn er t.a.v. dit aspect binnen delen van onderzoeksgebied (binnen verticale en/of horizontale grenzen; complextypen, periode, sites?**
- **Welke waarde is er samenvattend te geven aan het onderzoeksgebied en de daarin te onderscheiden delen (binnen verticale en/of horizontale grenzen; complextypen, periode, sites?) Ofwel is of zijn er behoudenwaardige vindplaatsen aanwezig binnen de grenzen van het plangebied? Beschrijf en beredeneer. Wees hierbij extra voorzichtig bij eventuele vrijgave op basis van**

“slechts” enkele paalkuilen of kuilen, gezien de context van raatakkers in de omgeving van het plangebied.

Bovenstaande vragen, zullen hierbij in onderstaande paragraaf beantwoord worden.

De fysieke kwaliteit en conservering van anorganisch vondstmateriaal is goed te noemen, wat in overeenstemming met het Leemstreek en/of een stadskerncontext, Gezien er geen paleo-ecologische resten zijn aangetroffen, kan dit deelaspect niet beantwoord worden.

Natuurlijke paleo-ecologische resten zullen zich wel slecht, matig tot goed bewaard gebleven zijn in de diverse beekafzettingen. Dit is grotendeels afhankelijk van de specifieke textuur van de sedimentatie.

De bewaring van het natuurlijk ontwikkeld bodemprofiel is matig tot goed te noemen. Het is een natuurlijk A/C-profiel, waarbij de natuurlijke lagen nog aanwezig zijn in de vorm van beekafzettingen. Er zijn ook antropogene ophogingslagen aanwezig en puinlagen, maar er zijn voorlopig geen directe aanwijzingen voor sporenniveaus van vóór het einde van de 17e eeuw/begin 18e eeuw. Enerzijds gaat de conservering aan de straatzijde van oudere sporen slecht zijn, anderzijds is er mogelijk een sprake van een gebruik dat niet direct gelinkt is aan effectieve bewoning, zoals bv. zwarte lagen. Een gebruik binnen een historische stadswording kan namelijk zeer divers zijn en zich op diverse manieren uiten.

Er is voornamelijk sprake van antropogene ophogingslagen. Een groot deel hiervan dateert hierbij uit de Nieuwste of Nieuwe Tijd. Het summier aangetroffen muurwerk is hierbij 20^e eeuws en staat in verband met de historische bebouwing nabij de Ridderstraat. De latrineput is te dateren vanaf het einde van de 17e eeuw, maar kan ook in verband staan met de gesloopte bebouwing aan de voorzijde.

De beekafzettingen kennen een chronologie die bestaat uit afzettingen van vóór de 12e eeuw, die steriel zijn en duiden op geen/weinig bebouwing in de omgeving. De beek gaat net ten westen van het plangebied gelopen hebben. Vervolgens worden er tussen de 12e eeuw en 14e eeuw in de beekvulling fragmenten aardewerk aangetroffen die verspoeld zijn en duiden op bewoning in de omgeving, maar niet binnen het plangebied. Een sporenoppervlak is namelijk niet aangetroffen.

Vervolgens is de beek ergens tussen de 14e eeuw (aardewerk) en de 16e eeuw (kaart van Deventer) waarschijnlijk door de mens verlegd, waardoor er niet langer beekafzettingen hebben plaatsgevonden binnen het plangebied. Doordat de beekafzettingen uitvoerig bemonsterd zijn, zal verder onderzoek op de afzettingen geen tot weinig nieuwe inzichten kunnen opleveren.

- Is er een verwachting dat buiten het nu onderzochte gebied nog resten van deze vindplaats aanwezig zijn en wat is de verwachting omtrent de fysieke en inhoudelijke kwaliteit daarvan?
- Hoe verhouden de conclusies zich tot de resultaten van het eerdere onderzoek of andere bekende gegevens?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de eventuele waardevolle en behoudenswaardige archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd (maatregelen behoud *in situ*) worden?
- Welke strategische en methodische aanbevelingen kunnen worden gegeven voor vervolgonderzoek?
- Welke strategische en methodische aanbevelingen kunnen worden gegeven voor vervolgonderzoek? Hoeveel archeologische niveaus dienen er hierbij onder voorbehoud aangelegd worden en hoe onderscheiden deze zich? Welke vraagstellingen zijn voor dit eventueel vervolgonderzoek relevant? Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
- Dient men hierbij nog rekening houden met eventuele (semi-)intacte aanwezige vuursteenvindplaatsen van jager-verzamelaars?

Bovenstaande vragen, zullen hierbij in onderstaande paragraaf beantwoordt worden.

Een antwoord formuleren op de vraag of er buiten het nu onderzochte gebied nog resten van deze vindplaats aanwezig is, zal tweeledig zijn.

Eenzijds is gezien de ligging van het plangebied in het historische hart van Zoutleeuw het niet onmogelijk dat het terrein in de vroegste stadsontwikkeling al een zeker gebruik heeft gekend. Men heeft dan te maken met een gebruik en/of bewoning die in relatie staat met de vroegere middeleeuwse stadsgeschiedenis van Zoutleeuw.

Gezien de situatie van “natuurlijk” beekafzettingen al dan niet met vondstmateriaal uit de 12^e -14 eeuw en de bovenliggende antropogene ophogingslagen en/of egalisatielagen, kan men hier onder voorbehoud te maken hebben met zogenaamde **zwarte lagen**. De vraag kan gesteld worden of alle zogenaamde “beekafzettingen” vanaf een bepaalde diepte mogelijk geen antropogene ophogingen en/of antropogene egalisatielagen zijn? Die echter moeilijk te onderscheiden zijn (momenteel). Echter op basis van het proefsleuvenonderzoek gaat voorlopig toch de voorkeur qua interpretatie naar natuurlijke beekafzettingen met al dan niet-verspoeld antropogeen vondstmateriaal.

“Dark Earths” zijn zeker geen homogene organische pakketten. Maar vaak een opeenvolging van verschillende pakketten verspitte moederbodem en organische (mest)pakketten, die in meerdere fasen tot stand gekomen zijn vanaf de late 12^e -vroege 13^e eeuw tot de Late-Middeleeuwen. Vaak zijn ze **het resultaat van menselijke activiteiten en natuurlijke fenomenen**.

Anderzijds is vooral sprake van 19^e en/of 20^e eeuwse ‘verstoringen’. Deze zijn eigen aan een stadskernsituatie dat tot voor kort bebouwd was.. Deze zullen zich ongetwijfeld eveneens voordoen overheen het volledige plangebied.

Het eerder uitgevoerd archeologisch onderzoek is een bureauonderzoek geweest.

De reeds bekende geomorfologische situatie, bodemkundige situatie als het hoogteverloop werd bevestigd en fijner geduid. Het lijkt er op dat de laatste natuurlijke beekafzettingen vermoedelijk dateren uit de 12^e tot en met eerste kwart 14^e eeuw, indien het aangetroffen vondstmateriaal effectief deze lagen dateert.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek werd voor vuursteenvindplaatsen van jager-verzamelaars een hoge trefkans opgesteld voor het

plangebied. Op basis van de vaststellingen dient dit echter naar laag worden bijgestuurd. Dit omwille van het feit dat het plangebied geen gradiëntzone is.

Archeologische resten van jager-verzamelaars werden niet aangetroffen gedurende de aanleg van de proefsleuven.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek vertoonde het plangebied voor nederzettingsresten en/of sporen van begraving van landbouwersgemeenschappen vanaf het Neolithicum/Bronstijd tot en met de Volle-Middeleeuwen een middelhoge trefkans.

Echter onderhavig plangebied maakt deel uit van de middeleeuwse stadskern van Zoutleeuw. Om deze reden geldt in het bijzonder wel een hoge archeologische verwachting, met name voor resten uit de Volle-Middeleeuwen, de Late-Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd.

Bij de uitvoering van onderhavig veldwerk werden tot op heden geen indicaties aangetroffen van begravingen.

Er is voornamelijk sprake van antropogene ophogingslagen. Deze zijn hierbij jonger dan de 12^e tot en met het eerste kwart van de 14^e eeuw. Een deel hiervan is met zekerheid niet ouder dan de late 17^e eeuw. Onderliggende zijn mogelijk ouder, al hoeft dit niet het geval te zijn. Ze staan voornamelijk in verband met de laatste fases van bewoningen in de 19^e en 20^e eeuw. Eventuele eerdere sporen zijn ofwel niet aanwezig geweest ofwel niet bewaard door de afbraak van bewoning vanaf het midden van de 18^e eeuw op basis van het onderzoeksoppervlakte binnen de proefputten en proefsleuven.

Het summier aangetroffen muurwerk is hierbij wellicht ook 20^e eeuws of staat in verband met de historische bebouwing nabij de Ridderstraat.

Naast de diverse antropogene ophogingspakketten zijn er maar summiere andere spoortypes bekend. Het gaat met name om kuilen die voornamelijk niet ouder kunnen zijn dan de late 17^e eeuw en mogelijk in relatie pas staan vanaf de historische bekende bebouwing uit het midden van de 18^e eeuw maar wellicht nog jonger zijn.

Tevens is er een latrineput bekend die eveneens niet ouder is dan de late 17^e eeuw.

Binnen het 1200 m² grote plangebied zullen weldra wooneenheden met bijbehorende ondergronds niveau ontwikkeld worden. Dit ondergronds niveau zal overheen het volledige plangebied uitgevoerd worden. Dergelijke werkzaamheden zijn van die aard dat ze dus zullen roeren tot in de eventuele aanwezige archeologische relevante niveaus.

Met andere woorden men mag wel veronderstellen dat er een grote impact zal zijn op de aanwezige bodemopbouw en hiermee gepaard gaand het eventuele aanwezige (archeologische) bodemarchief.

Gezien de relatief nauwe ligging nabij de kerk en het historische hart van Zoutleeuw kan het plangebied een licht werpen op de vroegere middeleeuwse ontwikkeling van Zoutleeuw.

Voor de stadskern zijn er al historische vermeldingen in de late 10^e eeuw bekend. Een eerste verdedigingsmuur werd al rond 1130 gebouwd. Een Romaanse kapel situeerde zich in het centrum rond 1125.

Op basis van bovenstaande vastgestelde feiten bestaat de kennisvermeerdering er in feite uit dat er zich binnen het onderzoeksgebied een waardevolle archeologische site kan situeren dat tot potentiële kennisvermeerdering kan leiden.

Verder onderzoek binnen het plangebied kan eventueel een gedetailleerdere chronologie opleveren.

Hierbij wordt het advies uitgebracht om een archeologische opgraving uit te voeren.

4.7.3. Waardering

De prospectie met ingreep in de bodem (proefputten gericht op sites met een complexe verticale stratigrafie en proefsleuven) toonde aan dat er beekafzettingen aanwezig zijn binnen het plangebied. Waar de oudste lagen nog steriel zijn, zijn latere beekafzettingen dateerbaar door middel van verspoeld aardewerk. Dit ten vroegste vanaf de 12e eeuw tot in de 14e eeuw. Op basis van historische kaarten is te herleiden dat een zijtak van de Kleine Gete, de Oude Gete waarschijnlijk net ten westen van het plangebied heeft gestroomd. De lagen zijn uitgebreid bemonsterd en zeer waarschijnlijk heeft er tussen de 14e en 16e eeuw een

heraanleg van de beek plaatsgevonden waardoor deze in een hoek van 90 graden afboog aan de Ridderstraat. Binnen de lagen zijn er (voorlopig) geen sporenvlakken waargenomen. Ook uit de periode tussen de 14e en 16e eeuw zijn er (voorlopig) geen sporenvlakken. Pas vanaf eind 17e eeuw kunnen er sporen (latrineput) en puinpakketten (midden 18e eeuw vastgesteld worden).

Gezien de relatief nauwe ligging nabij de kerk en het historische hart van Zoutleeuw kan het plangebied een licht werpen op de vroegere middeleeuwse ontwikkeling van Zoutleeuw.

Voor de stadskern zijn er al historische vermeldingen in de late 10^e eeuw bekend. Een eerste verdedigingsmuur werd al rond 1130 gebouwd. Een Romaanse kapel situeerde zich in het centrum rond 1125.

Echter het niet onmogelijk dat het terrein in de vroegste stadsontwikkeling al een zeker gebruik heeft gekend. Een gebruik binnen een historische stadswording kan namelijk zeer divers zijn en zich op diverse manieren uiten. Onder voorbehoud staat dit in verband met zogenaamde zwarte lagen.

Op basis van bovenstaande vastgestelde feiten bestaat de kennisvermeerdering er in feite uit dat er zich binnen het onderzoeksgebied een waardevolle archeologische site kan situeren dat tot potentiële kennisvermeerdering kan leiden.

Er is sprake van een zeker ensemble- en informatiewaarde. In de huidige archeologische opvatting wordt deze als hoog beschouwd.

Op basis van bovenstaande redenen is er sprake van een archeologische waardevolle en behoudenwaardige vindplaats met een hoge waardering.

4.8. Kader voor exploitatie voor potentieel op kennisvermeerdering

Een verder onderzoek (opgraving) betreffende het onderzoeksgebied wordt noodzakelijk geacht ter hoogte van het volledige plangebied.

Dit zou leiden tot een vermeerdering van de archeologische huidige kennis.

4.9. Samenvatting

In het kader van een geplande stedenbouwkundige aanvraag werd een archeologienota opgemaakt. Deze bestond uit een bureauonderzoek.

Er worden zowel proefputten gericht op sites met een complexe verticale stratigrafie als proefsleuven geadviseerd binnen het plangebied.

Er werden vijf proefputten als drie proefsleuven aangelegd als vijf profielen gedocumenteerd, teneinde de bewaringsgraad en waarde van de eventuele archeologische resten te kunnen inschatten.

Op basis van het veldwerk kan men stellen dat de natuurlijke ontwikkelde bodemopbouw matig tot goed bewaard is gebleven,

De bewaring van het natuurlijk ontwikkeld bodemprofiel is matig tot goed te noemen. Het is een natuurlijk A/C-profiel, waarbij de natuurlijke lagen nog aanwezig zijn in de vorm van beekafzettingen. Er zijn ook antropogene ophogingslagen aanwezig en puinlagen, maar er zijn (voorlopig) geen aanwijzingen voor sporenniveaus van vóór het einde van de 17e eeuw/begin 18e eeuw. Bijkomstig gaat de conservering aan de straatzijde van oudere sporen slecht zijn.

Er is voornamelijk sprake van antropogene ophogingslagen. Deze zijn hierbij jonger dan de 12^e tot en met het eerste kwart van de 14^e eeuw. Een deel hiervan is met zekerheid niet ouder dan de late 17^e eeuw. Onderliggende zijn mogelijk ouder, al hoeft dit niet het geval te zijn. Ze staan voornamelijk in verband met de laatste fases van bewoningen in de 19^e en 20^e eeuw. Eventuele eerdere sporen zijn ofwel niet aanwezig geweest ofwel niet bewaard door de afbraak van bewoning vanaf het midden van de 18e eeuw op basis van het onderzoeksoppervlakte binnen de proefputten en proefsleuven.

Het summier aangetroffen muurwerk is hierbij 20^e eeuws en staat in verband met de historische bebouwing nabij de Ridderstraat. De latrineput is te dateren vanaf het einde van de 17e eeuw, maar kan ook in verband staan met de gesloopte bebouwing aan de voorzijde.

De beekafzettingen kennen een chronologie die bestaat uit afzettingen van vóór de 12e eeuw, die steriel zijn en duiden op geen/weinig bebouwing in de omgeving. De beek gaat net ten westen van het plangebied gelopen hebben. Vervolgens worden er tussen de 12e eeuw en 14e eeuw in de beekvulling fragmenten aardewerk aangetroffen die verspoeld zijn en duiden op

bewoning in de omgeving, maar niet binnen het plangebied. Een sporenoppervlak is (voorlopig) namelijk niet aangetroffen. Vervolgens is de beek ergens tussen de 14e eeuw (aardewerk) en de 16e eeuw (kaart van Deventer) waarschijnlijk door de mens verlegd, waardoor er niet langer beekafzettingen hebben plaatsgevonden binnen het plangebied.

Gezien de situatie van “natuurlijk” beekafzettingen al dan niet met vondstmateriaal uit de 12^e -14 eeuw en de bovenliggende antropogene ophogingslagen en/of egalisatielagen, kan men hier onder voorbehoud te maken hebben met zogenaamde **zwarte lagen**. De vraag kan gesteld worden of alle zogenaamde “beekafzettingen” vanaf een bepaalde diepte mogelijk geen antropogene ophogingen en/of antropogene egalisatielagen zijn? Die echter moeilijk te onderscheiden zijn (momenteel). Echter op basis van het proefsleuvenonderzoek gaat voorlopig toch de voorkeur qua interpretatie naar natuurlijke beekafzettingen met al dan niet-verspoeld antropogeen vondstmateriaal.

“Dark Earths” zijn zeker geen homogene organische pakketten. Maar vaak een opeenvolging van verschillende pakketten verspitte moederbodem en organische (mest)pakketten, die in meerdere fasen tot stand gekomen zijn vanaf de late 12e - vroege 13e eeuw tot de Late-Middeleeuwen. Vaak zijn ze **het resultaat van menselijke activiteiten en natuurlijke fenomenen**.

Gezien de ligging van het plangebied in het historische hart van Zoutleeuw is het niet onmogelijk dat het terrein in de vroegste stadsontwikkeling al een zeker gebruik heeft gekend. Men heeft dan te maken met een gebruik en/of bewoning die in relatie staat met de vroegere middeleeuwse stadsgeschiedenis van Zoutleeuw.

Gezien de relatief nauwe ligging nabij de kerk en het historische hart van Zoutleeuw kan het plangebied een licht werpen op de vroegere middeleeuwse ontwikkeling van Zoutleeuw.

Voor de stadskern zijn er al historische vermeldingen in de late 10^e eeuw bekend. Een eerste verdedigingsmuur werd al rond 1130 gebouwd. Een Romaanse kapel situeerde zich in het centrum rond 1125.

Echter het niet onmogelijk dat het terrein in de vroegste stadsontwikkeling al een zeker gebruik heeft gekend. Een gebruik binnen een historische stadswording kan namelijk zeer divers zijn en zich op diverse manieren uiten. Onder voorbehoud staat dit in verband met zogenaamde zwarte lagen.

Op basis van bovenstaande vastgestelde feiten bestaat de kennisvermeerdering er in feite uit dat er zich binnen het onderzoeksgebied een waardevolle archeologische site situeert dat tot potentiële kennisvermeerdering kan leiden.

Er is sprake van een zeker ensemble- en informatiewaarde. In de huidige archeologische opvatting wordt deze als hoog beschouwd.

Op basis van bovenstaande redenen is er sprake van een archeologische waardevolle en behoudenwaardige vindplaats met een hoge waardering

Een verder onderzoek (opgraving) betreffende het onderzoeksgebied wordt noodzakelijk geacht.

Verder onderzoek binnen het plangebied kan eventueel een gedetailleerdere chronologie opleveren.

5. Potentiële kennisvermeerdering en omkadering

Op basis van de resultaten van een bureauonderzoek (archeologienota) werd voor vuursteenvindplaatsen van jager-verzamelaars een hoge trefkans opgesteld voor het gehele plangebied. Dit op basis van de ligging in de zogenaamde gradiëntzone ten opzichte van de Kleine Gete, maar wellicht wel met een lage gaafheid en slechte conserveringsomstandigheden.

Voor nederzettingsresten en/of sporen van begraving van landbouwgemeenschappen vanaf het Neolithicum/Bronstijd tot en met de Volle-Middeleeuwen werd een middelhoge trefkans toegekend. Dit op basis van de ligging nabij een niet uitgesproken landschappelijke knikpunt.

Onderhavig plangebied maakt deel uit van de middeleeuwse stadskern van Zoutleeuw. Om deze reden geldt in het bijzonder wel een hoge archeologische verwachting, met name voor resten uit de Volle-Middeleeuwen, de Late-Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd. Op dit moment kent deze verwachting een onbekende gaafheid en conservering. Gezien een ligging in een bebouwde stadskerncontext kan dit al grotendeels nefast zijn.

Onderhavig plangebied betrof (ooit) een natte context. De archeologische verwachting wordt dan ook logischerwijs als hoog in geschat. Aan specifieke complextypes (zie *supra*) wordt niet in het bijzonder gedacht. Het is echter wel zo dat door de nattere bodemomstandigheden organische resten eventueel wel een betere conservering en gaafheid kunnen vertonen.

Op basis van de resultaten van onderhavig bureauonderzoek zijn er onvoldoende gegevens voorhanden om de afwezigheid van archeologische resten en/of de slechte gaafheid en conservering hiervan te staven. Om die reden wordt archeologisch vervolgonderzoek geadviseerd.

Naar aanleiding daarvan wordt in eerste instantie proefputten gericht op sites met complexe verticale stratigrafie als proefsleuven geadviseerd. Een bijzonderheid hierbij is dat deze eveneens een bijdrage dienen te leveren in de kennis over de mate van intactheid betreffende de natuurlijke bodemopbouw. Gezien er ook een hoge archeologische verwachting geldt voor kampementen van jager-verzamelaars echter met op heden een onbekende gaafheid.

Op basis van vraagstellingen die eventueel niet beantwoord kunnen worden en/of nieuwe onderzoeksvragen die rijzen op basis van de proefputten gericht op sites met complexe

verticale stratigrafie en proefsleuven dient te allen tijde de mogelijkheid open gehouden worden om extra proefputten aan te leggen.

Op basis van de resultaten van dit proefputten en proefsleuvenonderzoek (nota) konden de resultaten van het bureauonderzoek (archeologienota) getoetst, bijgestuurd en/of fijngesteld worden.

De bewaring van het natuurlijk ontwikkeld bodemprofiel is matig tot goed te noemen. Het is een natuurlijk A/C-profiel, waarbij de natuurlijke lagen nog aanwezig zijn in de vorm van beekafzettingen. Er zijn ook antropogene ophogingslagen aanwezig en puinlagen, maar er zijn (voorlopig) geen aanwijzingen voor sporenniveaus van vóór het einde van de 17e eeuw/begin 18e eeuw. Bijkomstig gaat de conservering aan de straatzijde van oudere sporen slecht zijn.

Er is voornamelijk sprake van antropogene ophogingslagen. Deze zijn hierbij jonger dan de 12^e tot en met het eerste kwart van de 14^e eeuw. Een deel hiervan is met zekerheid niet ouder dan de late 17^e eeuw. Onderliggende zijn mogelijk ouder, al hoeft dit niet het geval te zijn. Ze staan voornamelijk in verband met de laatste fases van bewoningen in de 19^e en 20^e eeuw. Eventuele eerdere sporen zijn ofwel niet aanwezig geweest ofwel niet bewaard door de afbraak van bewoning vanaf het midden van de 18e eeuw op basis van het onderzoeksoppervlakte binnen de proefputten en proefsleuven.

Het summier aangetroffen muurwerk is hierbij 20^e eeuws en staat in verband met de historische bebouwing nabij de Ridderstraat. De latrineput is te dateren vanaf het einde van de 17e eeuw, maar kan ook in verband staan met de gesloopte bebouwing aan de voorzijde.

De beekafzettingen kennen een chronologie die bestaat uit afzettingen van vóór de 12e eeuw, die steriel zijn en duiden op geen/weinig bebouwing in de omgeving. De beek gaat net ten westen van het plangebied gelopen hebben. Vervolgens worden er tussen de 12e eeuw en 14e eeuw in de beekvulling fragmenten aardewerk aangetroffen die verspoeld zijn en duiden op bewoning in de omgeving, maar niet binnen het plangebied. Een sporenoppervlak is (voorlopig) namelijk niet aangetroffen. Vervolgens is de beek ergens tussen de 14e eeuw (aardewerk) en de 16e eeuw (kaart van Deventer) waarschijnlijk door de mens verlegd, waardoor er niet langer beekafzettingen hebben plaatsgevonden binnen het plangebied.

Gezien de situatie van “natuurlijk” beekafzettingen al dan niet met vondstmateriaal uit de 12^e -14 eeuw en de bovenliggende antropogene ophogingslagen en/of egalisatielagen, kan men hier onder voorbehoud te maken hebben met zogenaamde **zwarte lagen**. De vraag kan gesteld worden of alle zogenaamde “beekafzettingen” vanaf een bepaalde diepte mogelijk geen antropogene ophogingen en/of antropogene egalisatielagen zijn? Die echter moeilijk te onderscheiden zijn (momenteel). Echter op basis van het proefsleuvenonderzoek gaat voorlopig toch de voorkeur qua interpretatie naar natuurlijke beekafzettingen met al dan niet-verspoeld antropogeen vondstmateriaal.

“Dark Earths” zijn zeker geen homogene organische pakketten. Maar vaak een opeenvolging van verschillende pakketten verspitte moederbodem en organische (mest)pakketten, die in meerdere fasen tot stand gekomen zijn vanaf de late 12^e - vroege 13^e eeuw tot de Late-Middeleeuwen. Vaak zijn ze **het resultaat van menselijke activiteiten en natuurlijke fenomenen**.

Gezien de ligging van het plangebied in het historische hart van Zoutleeuw is het niet onmogelijk dat het terrein in de vroegste stadsontwikkeling al een zeker gebruik heeft gekend. Men heeft dan te maken met een gebruik en/of bewoning die in relatie staat met de vroegere middeleeuwse stadsgeschiedenis van Zoutleeuw.

Gezien de relatief nauwe ligging nabij de kerk en het historische hart van Zoutleeuw kan het plangebied een licht werpen op de vroegere middeleeuwse ontwikkeling van Zoutleeuw.

Voor de stadskern zijn er al historische vermeldingen in de late 10^e eeuw bekend. Een eerste verdedigingsmuur werd al rond 1130 gebouwd. Een Romaanse kapel situeerde zich in het centrum rond 1125.

Echter het niet onmogelijk dat het terrein in de vroegste stadsontwikkeling al een zeker gebruik heeft gekend. Een gebruik binnen een historische stadswording kan namelijk zeer divers zijn en zich op diverse manieren uiten. Onder voorbehoud staat dit in verband met zogenaamde zwarte lagen.

Op basis van bovenstaande vastgestelde feiten bestaat de kennisvermeerdering er in feite uit dat er zich binnen het onderzoeksgebied een waardevolle archeologische site situeert dat tot potentiële kennisvermeerdering kan leiden.

Er is sprake van een zeker ensemble- en informatiewaarde. In de huidige archeologische opvatting wordt deze als hoog beschouwd.

Op basis van bovenstaande redenen is er sprake van een archeologische waardevolle en behoudenwaardige vindplaats met een hoge waardering

Een verder onderzoek (opgraving) betreffende het onderzoeksgebied wordt noodzakelijk geacht.

Verder onderzoek binnen het plangebied kan eventueel een gedetailleerdere chronologie opleveren en zou leiden tot een vermeerdering van de archeologische huidige kennis.

Het advies luidt dan ook om een Programma van Maatregelen op te stellen voor een Opgraving.

6. Bibliografie

De Boer, E. & H. Hiddink. 2009. *Opgravingen aan de Ter Hofstadlaan te Someren. Een nederzetting en grafveld uit de Late IJzertijd en Romeinse tijd en erven uit de Volle Middeleeuwen*. ACVU-HBS ZAR 37. Amsterdam.

De Nutte, G., R. Simons, T. Deville & S. Houbrechts. 2018. *Archeologienota. Beekstraat en Ridderstraat te Zoutleeuw Gemeente Zoutleeuw. Verslag van de Resultaten*. Condor Archaeological Research Rapporten 484. Hasselt.

De Nutte, G., R. Simons, T. Deville & S. Houbrechts. 2018. *Archeologienota. Beekstraat en Ridderstraat te Zoutleeuw Gemeente Zoutleeuw. Programma van Maatregelen*. Condor Archaeological Research Rapporten 484. Hasselt.

Hiddink, H. 2005. *Opgravingen op het Rosveld bij Nederweert 1. Landschap en bewoning in de IJzertijd, Romeinse tijd en Middeleeuwen*. ACVU-HBS ZAR 22, Amsterdam.

Hiddink, H. 2005. *Archeologisch onderzoek aan de Beekseweg te Lieshout*. ACVU-HBS ZAR 18, Amsterdam.

Schabbink, M. 2015. *Vier eeuwen boeren. Synthese Oogst voor Malta onderzoek. Archeologische sporen van boerderijen en erven 1250-1650*. Nederlandse Archeologische Rapporten 49. Amersfoort.

7. Lijst met gebruikte dateringen

Ruwe datering	Verfijning 1	Verfijning 2	Verfijning 3	Precieze datering
STEENTIJD	Paleolithicum	Vroeg-paleolithicum	Vroeg-paleolithicum	1.000.000/500.000 - 250.000 jaar geleden
		Midden-paleolithicum	Midden-paleolithicum	250.000 - 38.000 jaar geleden
		Laat-paleolithicum	Laat-paleolithicum	38.000 - 12.000 jaar geleden
	Mesolithicum	Vroeg-mesolithicum	Vroeg-mesolithicum	ca. 9.500 - 7.700 v. Chr.
		Midden-mesolithicum	Midden-mesolithicum	7.700 - 7.000/6.500 v. Chr.
		Laat-mesolithicum	Laat-mesolithicum	ca. 7.000 - ca. 5.000 v. Chr.
		Finaal-mesolithicum	Finaal-mesolithicum	ca. 5.000 - ca. 4.000 v. Chr.
	Neolithicum	Vroeg-neolithicum	Vroeg-neolithicum	5.300 - 4.800 v. Chr.
		Midden-neolithicum	Midden-neolithicum	4.500 - 3.500 v. Chr.
		Laat-neolithicum	Laat-neolithicum	3.500 - 3.000 v. Chr.
		Finaal-neolithicum	Finaal-neolithicum	3.000 - 2.000 v. Chr.
METAALTIJDEN	Bronstijd	Vroege bronstijd	Vroege bronstijd	2.100/2.000 - 1.800/1.750 v. Chr.
		Midden bronstijd	Midden bronstijd	1.800/1.750 - 1.100 v. Chr.
		Late bronstijd	Late bronstijd	1.100 - 800 v. Chr.
	IJzertijd	Vroege ijzertijd	Vroege ijzertijd	800 - 475/450 v. Chr.
		Midden ijzertijd (oosten)	Midden ijzertijd (oosten)	475/450 - 250 v. Chr.
ROMEINSE TIJD	Romeinse tijd	Late ijzertijd (oosten)	Late ijzertijd (oosten)	250 - 57 v. Chr.
		Late ijzertijd (westen)	Late ijzertijd (westen)	475/450 - 57 v. Chr.
		Vroeg-Romeinse tijd	Vroeg-Romeinse tijd	57 v. Chr. – 69
MIDDELEEUVEN	Middeleeuwen	Midden-Romeinse tijd	Midden-Romeinse tijd	69 – 284
		Laat-Romeinse tijd	Laat-Romeinse tijd	284 – 402
		Vroege middeleeuwen	Frankische periode	5de eeuw - 6de eeuw
			Merovingische periode	6de eeuw - 8ste eeuw
			Karolingische periode	8ste eeuw - 9de eeuw
NIEUWE TIJD	Nieuwe tijd	Volle middeleeuwen	Volle middeleeuwen	10de eeuw - 12de eeuw
		Late middeleeuwen	Late middeleeuwen	13de eeuw - 15de eeuw
		16de eeuw		
NIEUWSTE TIJD	Nieuwste tijd	17de eeuw		
		18de eeuw		
		19de eeuw		
		20ste eeuw		

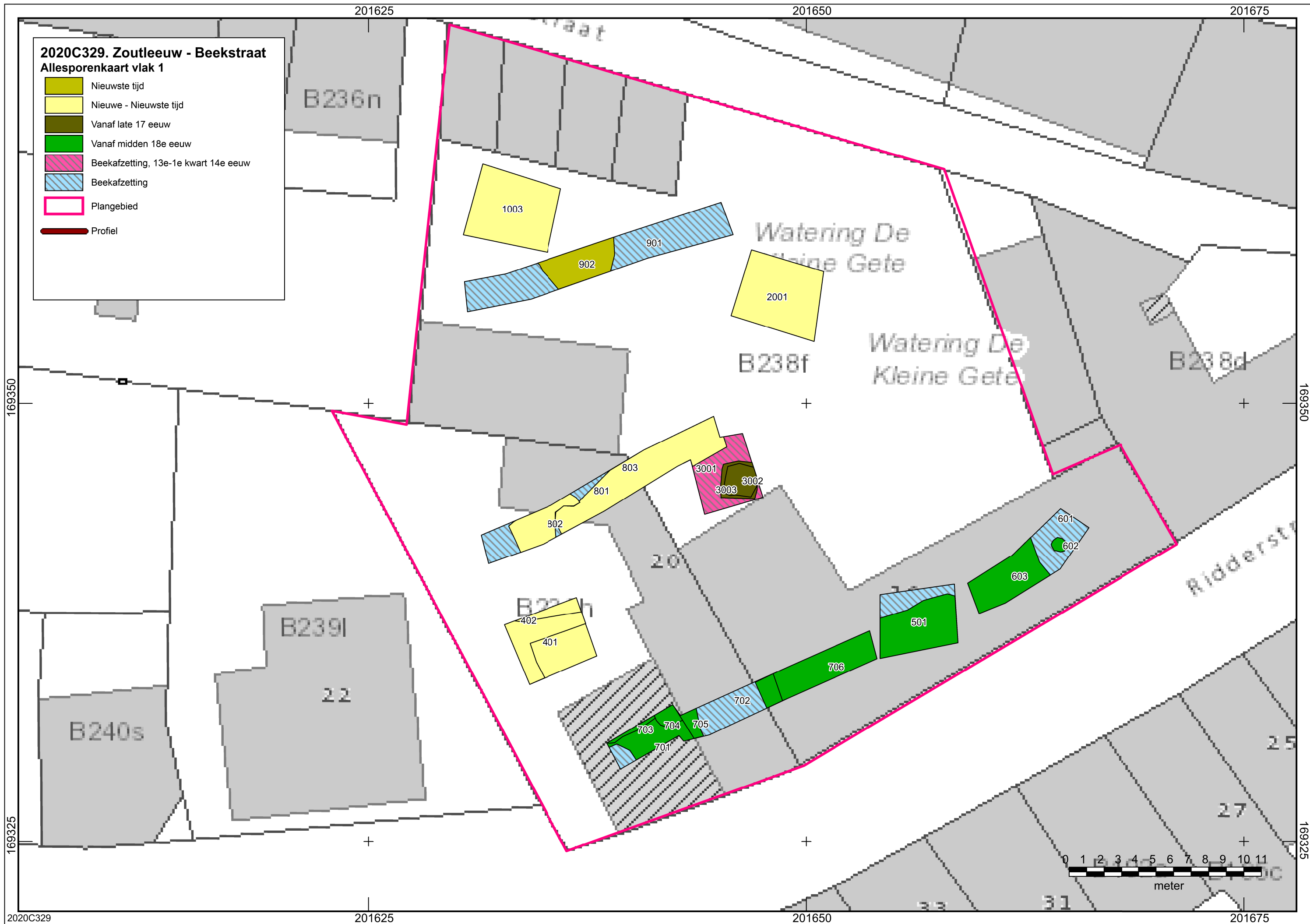
BIJLAGEN

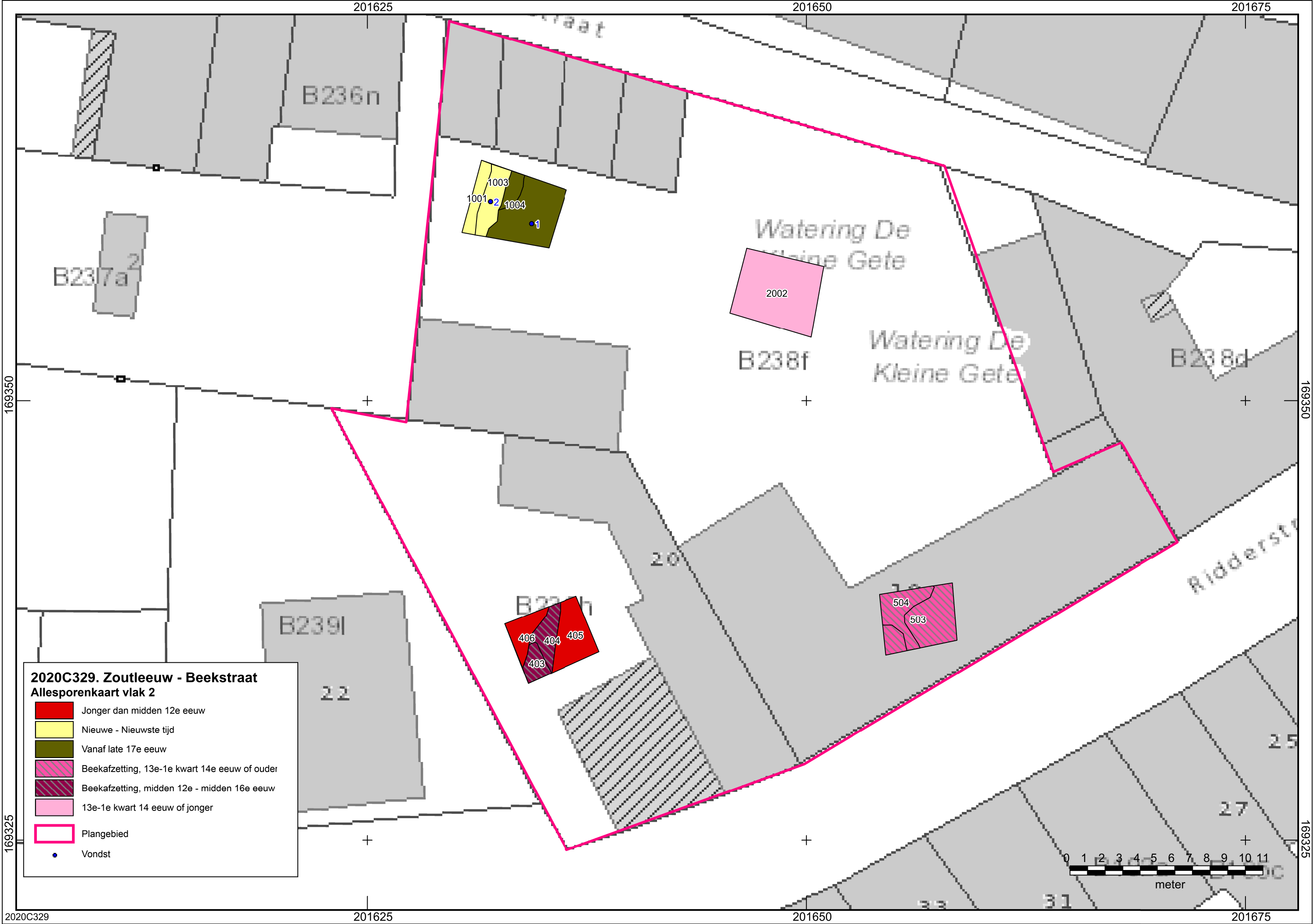
Bijlage 1

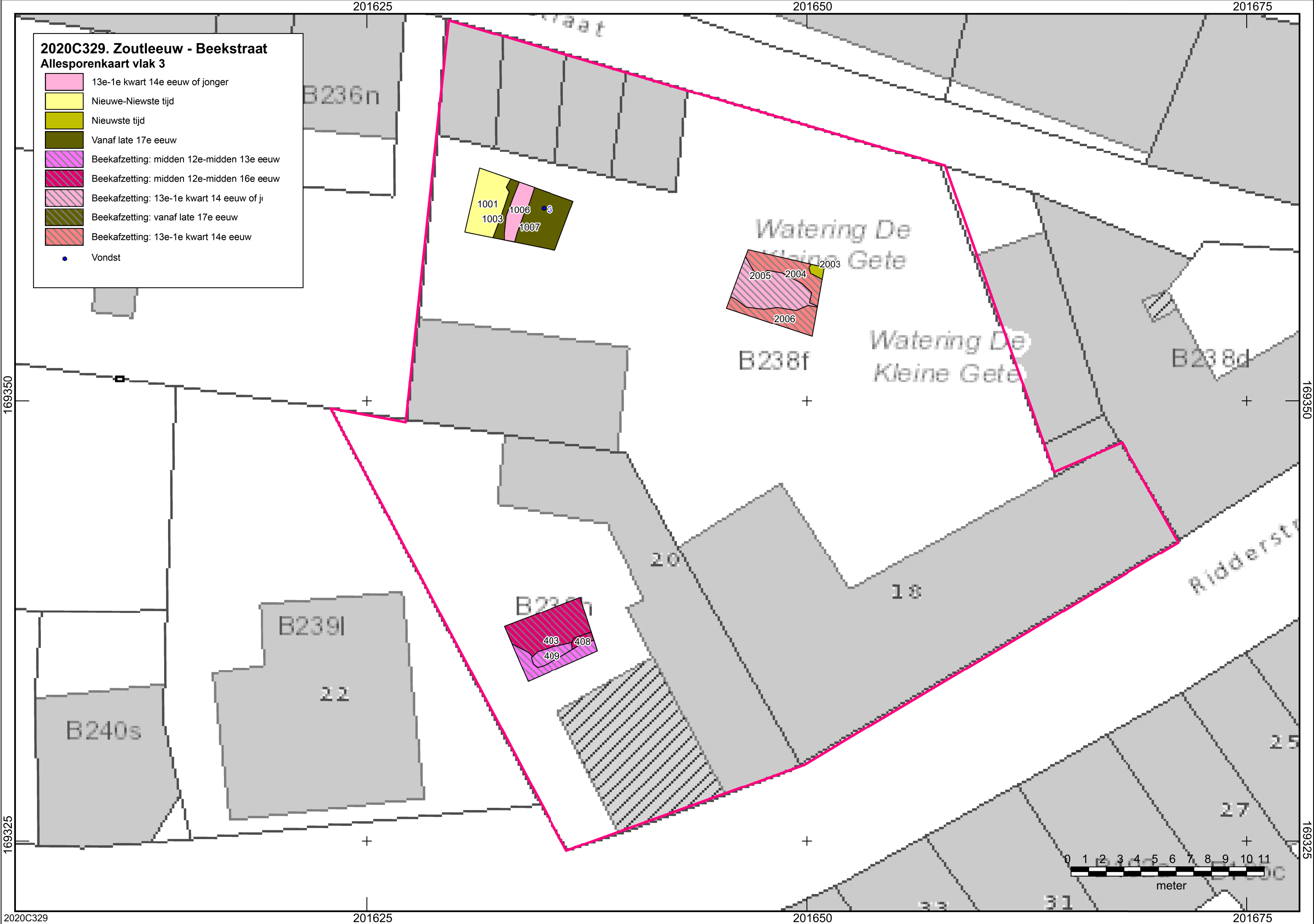
Plannen- en tekeninglijst Proefsleuven

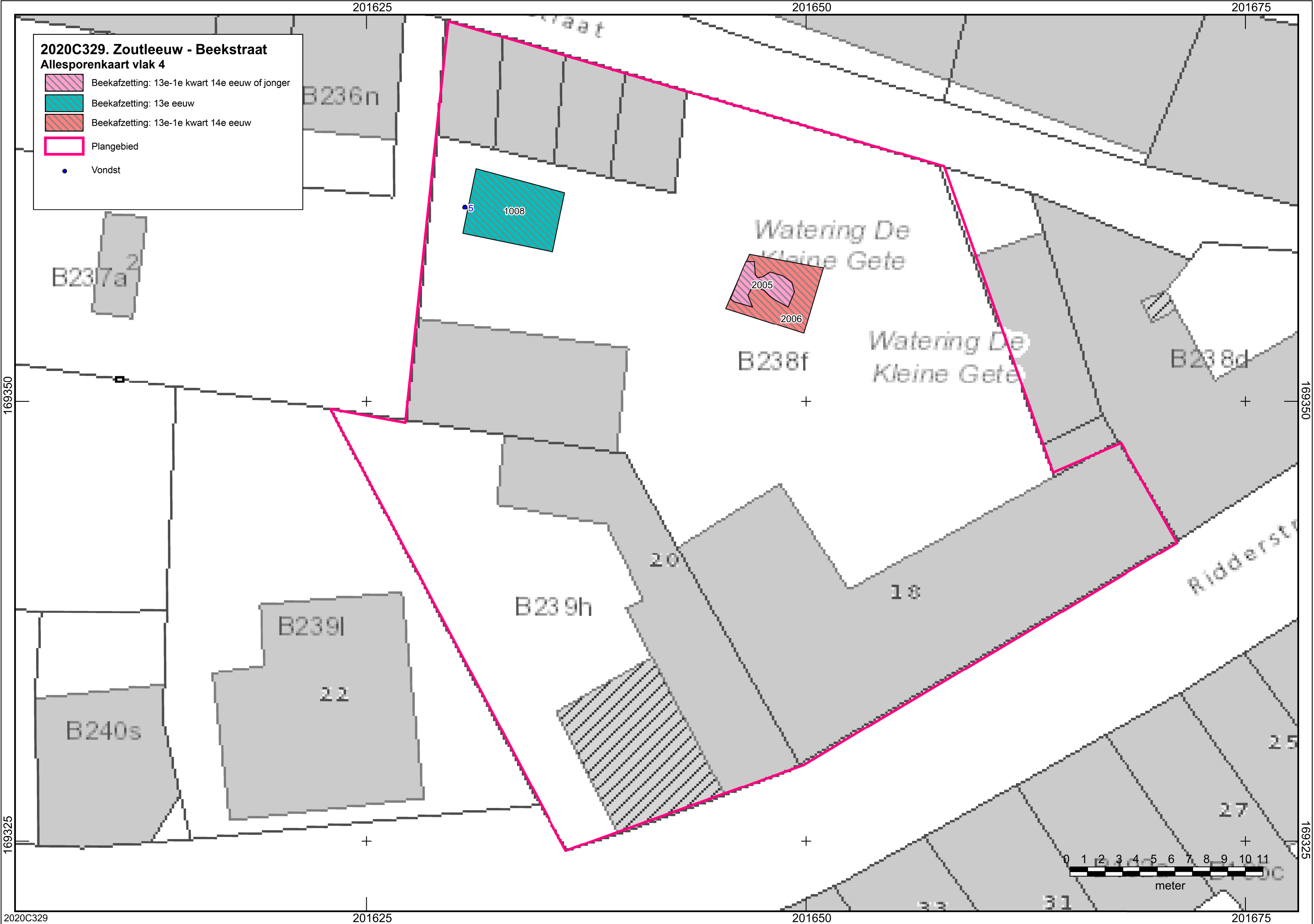
Plannen- en tekeninglijst Proefsleuven				Provincie Rapport-nr.	Vlaams-Brabant 19-580	Gemeente: Projectcode:	Lommel 2020C329	Plaats, Toponiem:	Beekstraat en Ridderstraat
Bijlage	Type	Onderwerp	Aanmaakschaal	Aanmaakwijze	Datum				
2 en 3	Grondplan (detailkaarten allesporenkaart)	Vlak 1 in WP 1 - WP 9	Ongekend	Digitaal	23-24/3/2020				
2 en 3	Grondplan (detailkaarten allesporenkaart)	Vlak 2 in WP 1 - WP 9; exclusief WP 3	Ongekend	Digitaal	23-24/3/2020				
2 en 3	Grondplan (detailkaarten allesporenkaart)	Vlak 3 in WP 1 - WP 9, exclusief WP 3 en WP 5	Ongekend	Digitaal	23-24/3/2020				
2 en 3	Grondplan (detailkaarten allesporenkaart)	Vlak 4 in WP 1 - WP 9, exclusief WP 3, WP 5 en WP 4	Ongekend	Digitaal	23-24/3/2020				
4	Maaiveld- en vlakhogtes	Vlak 1 in WP 1 - WP 9	Ongekend	Digitaal	23-24/3/2020				
4	Maaiveld- en vlakhogtes	Vlak 2 in WP 1 - WP 9; exclusief WP 3	Ongekend	Digitaal	23-24/3/2020				
4	Maaiveld- en vlakhogtes	Vlak 3 in WP 1 - WP 9, exclusief WP 3 en WP 5	Ongekend	Digitaal	23-24/3/2020				
4	Maaiveld- en vlakhogtes	Vlak 4 in WP 1 - WP 9, exclusief WP 3, WP 5 en WP 4	Ongekend	Digitaal	23-24/3/2020				
6	Profielen	Pr 1-1 in WP 1	1/20	Analoog	23-24/3/2020				
		Pr 2-1 in WP 2							
		Pr 3-2 in WP 3							
		Pr 4-3 in WP 4							
7	Coupes	S1007 in WP 1 VI3	1/20	Analoog	23-24/3/2020				

Bijlage 2

Bijlage 3

Bijlage 4

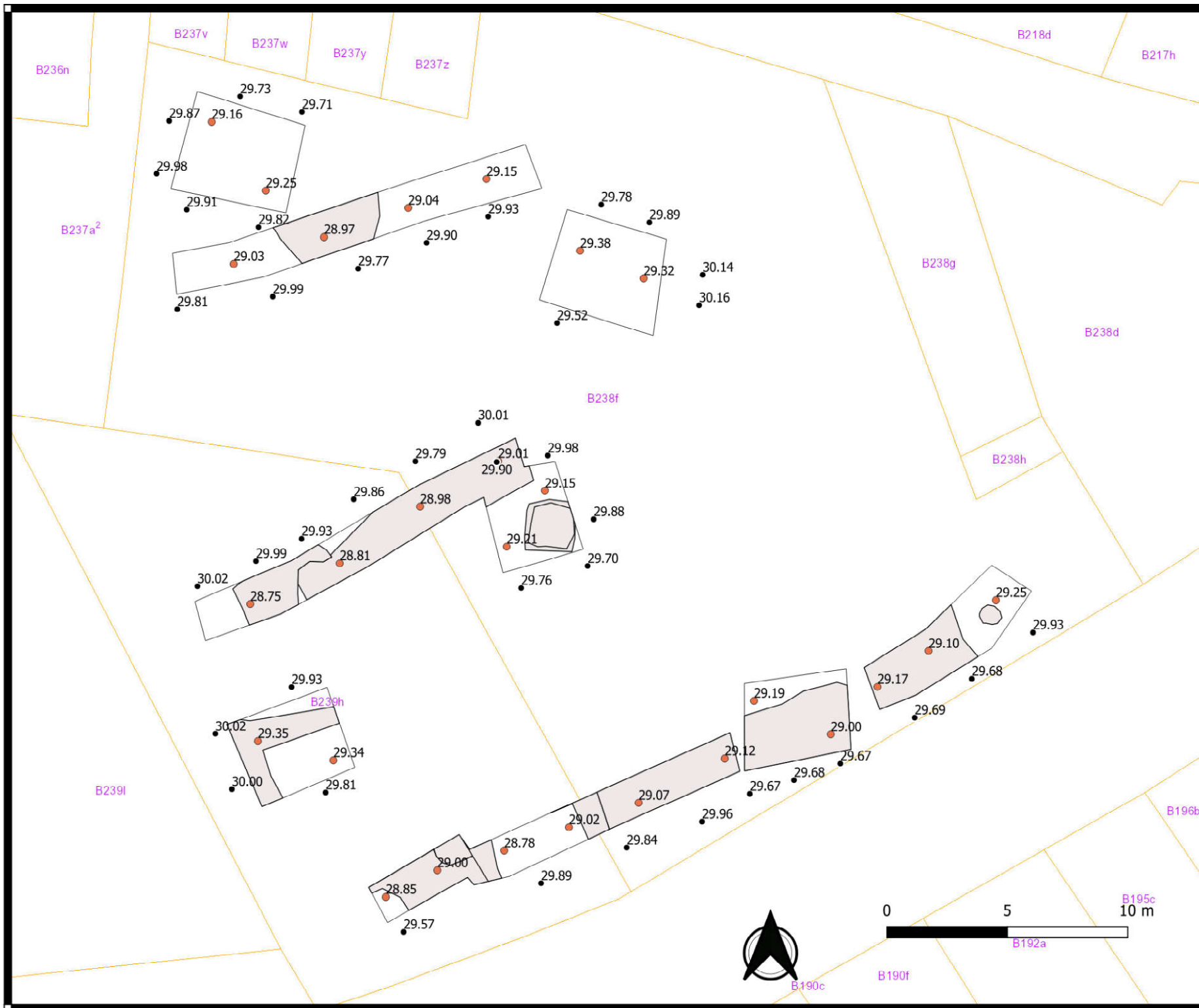
CONDOR
ARCHAEOLOGICAL
RESEARCH BVBA

Bedrijfsstraat 10 bus 13
3500 Hasselt

Project: Zoutleeuw, Beekstraat
Projectcode (intern): 19-580
Projectcode: 2020C329

Bron: QGIS/Geopunt
27/04/2020
Digitaal plan
Aanmaatschaal: 1:150

- TAW maaiveld
- TAW vlak

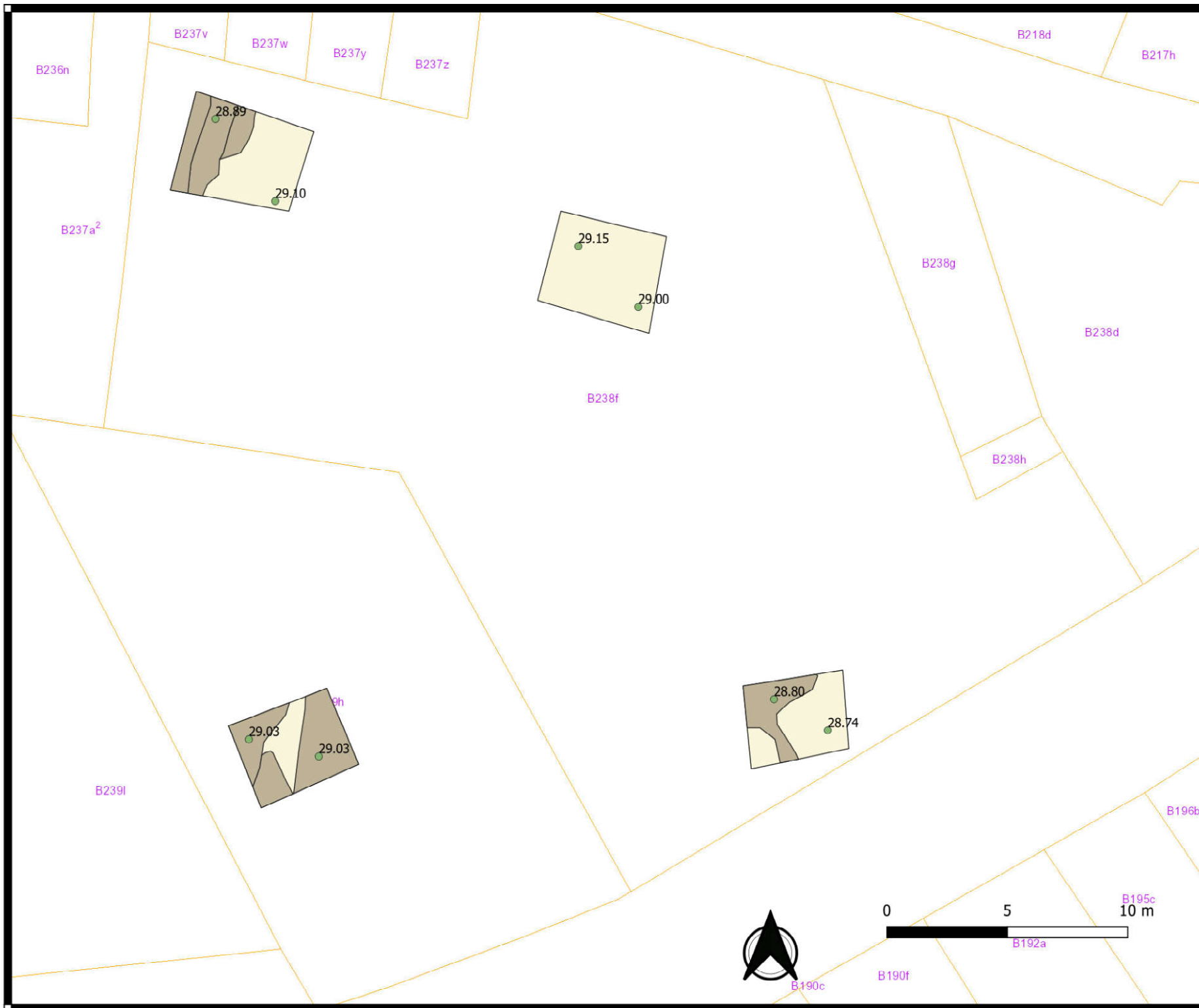
CONDOR
ARCHAEOLOGICAL
RESEARCH BVBA

Bedrijfsstraat 10 bus 13
3500 Hasselt

Project: Zoutleeuw, Beekstraat
Projectcode (intern): 19-580
Projectcode: 2020C329

Bron: QGIS/Geopunt
27/04/2020
Digitaal plan
Aanmaatschaal: 1:150

● TAW vlak

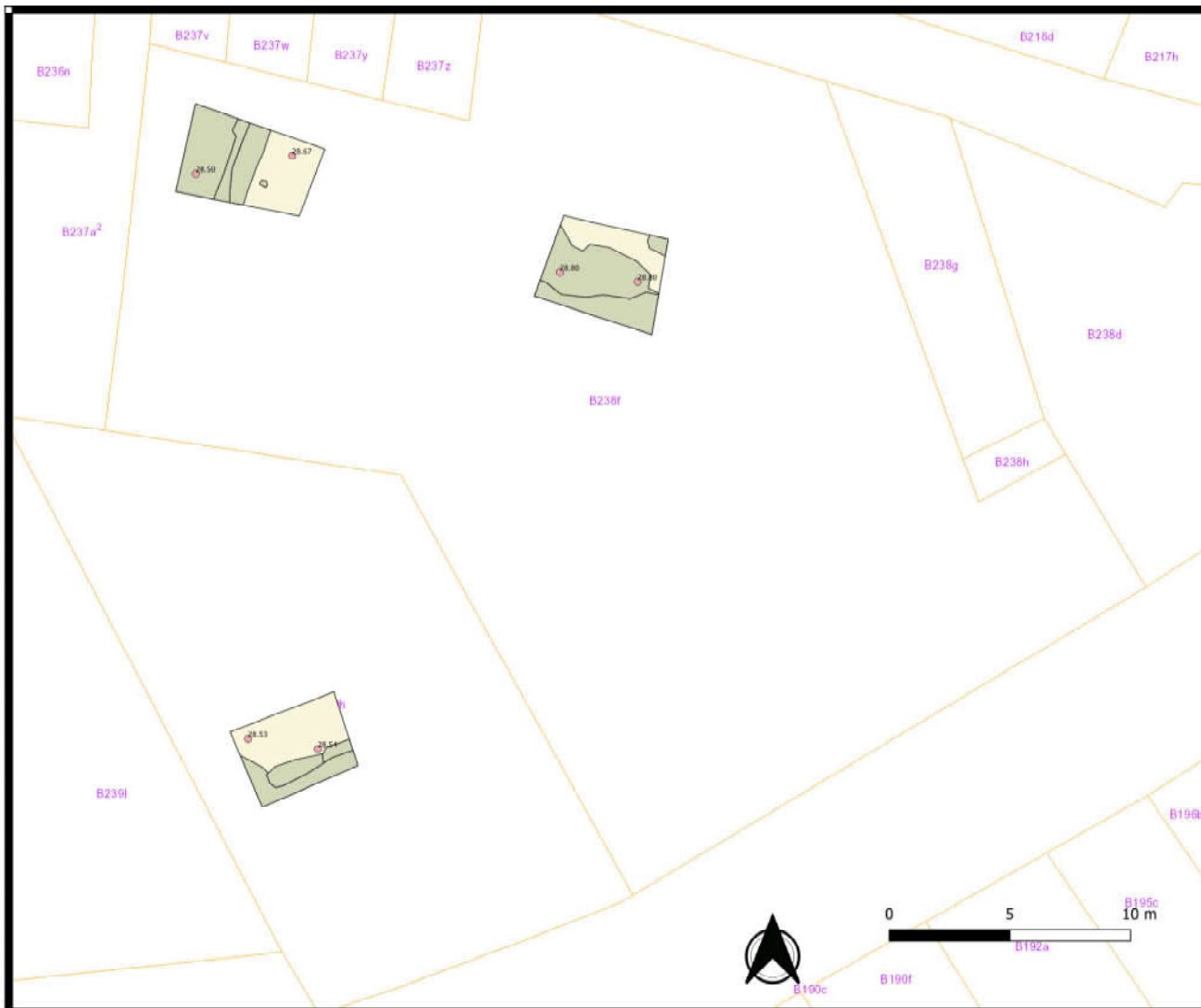
CONDOR
ARCHAEOLOGICAL
RESEARCH BVBA

Bedrijfsstraat 10 bus 13
3500 Hasselt

Project: Zoutleeuw, Beekstraat
Projectcode (intern): 19-580
Projectcode: 2020C329

Bron: QGIS/Geopunt
27/04/2020
Digitaal plan
Aanmaakschaal: 1:150

• TAW vlak

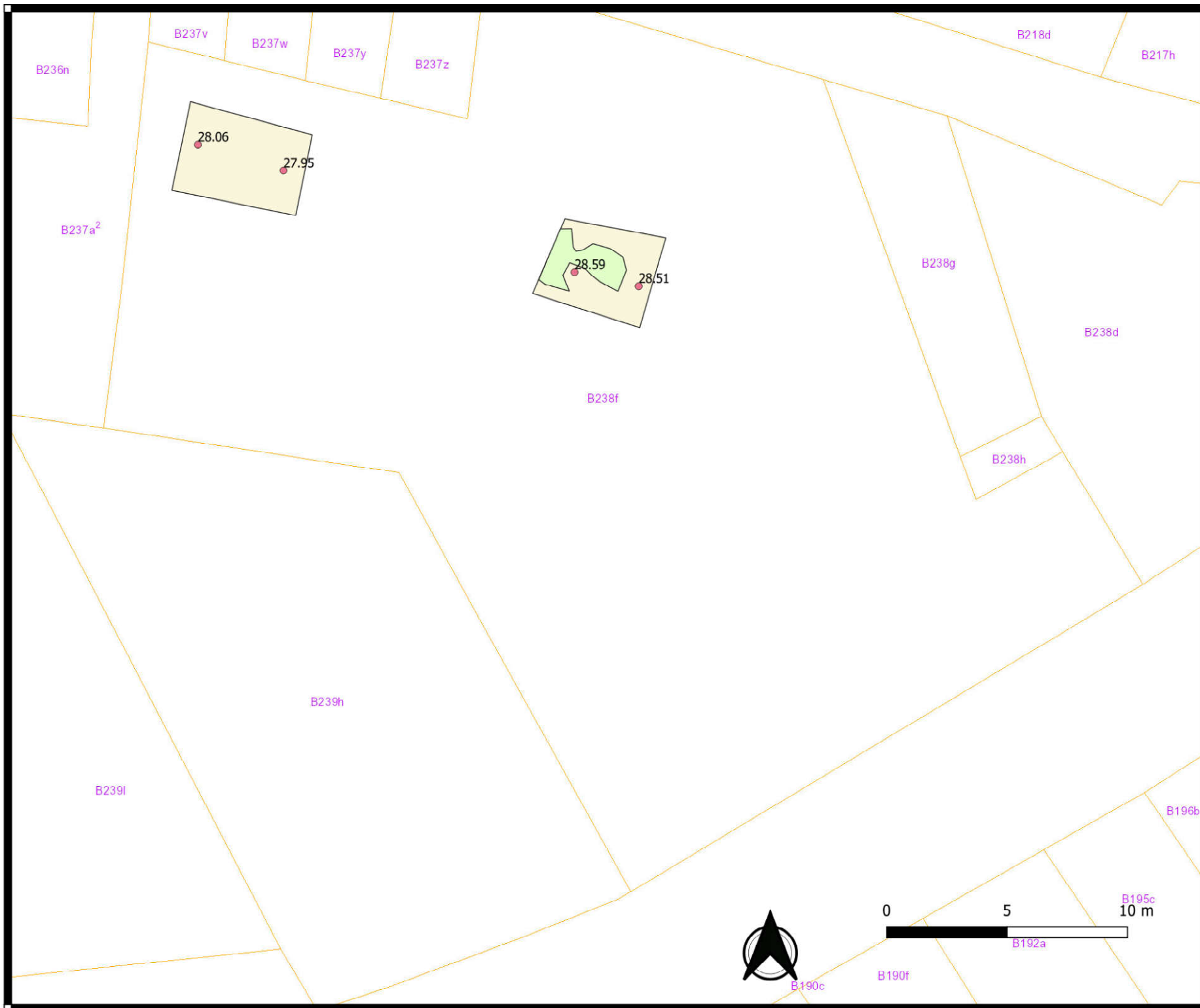
CONDOR
ARCHAEOLOGICAL
RESEARCH BVBA

Bedrijfsstraat 10 bus 13
3500 Hasselt

Project: Zoutleeuw, Beekstraat
Projectcode (intern): 19-580
Projectcode: 2020C329

Bron: QGIS/Geopunt
27/04/2020
Digitaal plan
Aanmaatschaal: 1:150

● TAW vlak

Bijlage 5

Sporenlijst								Provincie: Vlaams-Brabant	Gemeente: Zoutleeuw										Plaats, Toponiem: Beekstraat & Ridderstraat							
Spoor-	Werkput	Vlak	Hoogte	Foto	Plan	Interpretatie	Aard	Rapport-nr: 20-601	Hoofd-	Intentiteit	Tweede	Intensiteit	Kleur	Intensiteit	#	Textuur	Insluitsels	Mate van	Begrenzing	Vorm	Samenhang	Datering	Gecou-	Diepte	Oppervlakte in	Omtrek in
nummer									kleur	Hoofdkleur	Kleur	tweede kleur	vlekken	kleur				bioturbatie					peerd	in cm	m²	m
401	4			Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	ophg laag	heterogeen	Grijs			Bruin				zs2				Scherp			Nieuwe - Nieuwste Tijd	ja	45		
404	4			Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	beekafzettingen	homogeen	Blauw	Donker		Grijs				zs2				Scherp			midden 12e - midden 16e eeuw	ja	20		
410	4			Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	beekafzettingen	homogeen	Bruin	Donker						zs2				Scherp			midden 12e - midden 16e eeuw	ja	25		
411	4			Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	beekafzettingen	homogeen	Bruin	Donker						zs2				Scherp			midden 12e - midden 16e eeuw	ja	10		
501	5	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	beekafzettingen	homogeen	Zwart	Donker		Bruin	Zwart			zs2				Scherp			13e - eerste kwart 14e eeuw of ouder				
503	5	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	beekafzettingen	homogeen	Zwart	Donker		Bruin	Zwart			zs2				Scherp			13e - eerste kwart 14e eeuw of ouder	ja	5		
505	5			Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	ophg laag	heterogeen	Bruin	Grijs						zs2				Scherp			vanaf midden 18e eeuw; wellicht Nieuwste Tijd	ja	25		
506	5			Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	laag	homogeen	Grijs	Donker						zs2				Scherp			vanaf midden 18e eeuw; wellicht Nieuwste Tijd	ja	20		
507	5			Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	ophg laag	heterogeen	Blauw	Donker		Grijs	Donker	Zwart	Donker	zs2				Scherp			vanaf midden 18e eeuw; wellicht Nieuwste Tijd	ja	30		
508	5			Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	laag	homogeen	Wit							zs2				Scherp			vanaf midden 18e eeuw; wellicht Nieuwste Tijd	ja	10		
509	5			Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	beekafzettingen	homogeen	Zwart							zs2				Scherp			13e - eerste kwart 14e eeuw of ouder	ja	6		
510	5			Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	beekafzettingen	homogeen	Zwart	Donker		Bruin	Donker			zs2				Scherp			13e - eerste kwart 14e eeuw of ouder	ja	40		
1004	1	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	kuil	homogeen	Zwart	Donker		Grijs	Donker			zs2				Scherp			vanaf late 17e eeuw	ja	40		
1006	1	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	kuil	heterogeen	Bruin			Geel				zs2				Scherp			vanaf late 17e/begin 18 eeuw	ja	30		
1007	1	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	kuil	heterogeen	Bruin			Geel				zs2				Scherp			vanaf late 17e/begin 18 eeuw	ja	10		
1008	1	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	beekafzettingen	homogeen	Grijs	Donker		Blauw	Donker			zs2				Scherp			13e eeuw	ja	45		
1009	1	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	ophg laag	heterogeen	Grijs	Donker		Zwart	Donker			zs2				Scherp			vanaf late 17e eeuw; wellicht Nieuwe Tijd	ja	80		
1010	1	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	ophg laag	heterogeen	Bruin	Donker						zs2				Scherp			13e - eerste kwart 14e eeuw of jonger	ja	35		
1011	1	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	kuil	heterogeen	Bruin	Donker				Geel		zs2				Scherp			13e - eerste kwart 14e eeuw of jonger	ja	35		
1012	1	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	laag	heterogeen	Bruin	Donker		Groenig				zs2				Scherp			13e - eerste kwart 14e eeuw of jonger	ja	45		
1013	1	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	beekafzettingen	homogeen	Grijs	Donker				Groen		zs2				Scherp			13e - eerste kwart 14e eeuw	ja	40		
1014	1	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	beekafzettingen	homogeen	Grijs			Groen		Blauw		zs2				Scherp			13e - eerste kwart 14e eeuw of ouder	ja	10		
1015	1	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	beekafzettingen	homogeen	Zwart			Grijs				zs2				Scherp			13e - eerste kwart 14e eeuw of ouder	ja	25		
1016	1	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	beekafzettingen	homogeen	Zwart							zs2				Scherp			13e - eerste kwart 14e eeuw of ouder	ja	12		
1017	1	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	beekafzettingen	homogeen	Grijs			Wit				zs2				Scherp			13e - eerste kwart 14e eeuw of ouder	ja	10		
1018	1	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	kuil	heterogeen	Grijs			Bruin		Geel		zs2				Scherp			13e - eerste kwart 14e eeuw of jonger	ja	50		
2001	2	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	ophg laag	heterogeen	Blauw			Grijs		Groen		zs2				Scherp			Nieuwste Tijd	ja	66		
2002	2	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	ophg laag	heterogeen	Blauw			Grijs		Groen		zs2				Scherp			na 1250 - eerste kwart 14 eeuw; wellicht Nieuwe tot Nieuwste Tijd	ja	30		
2004	2	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	beekafzettingen	homogeen	Groen							zs2				Scherp			1250 - eerste kwart 14e eeuw	ja	56		
3001	3	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	beekafzettingen	homogeen	Blauw				Grijs Groen			zs2				Scherp			13e - eerste kwart 14e eeuw	ja	90		
3004	3	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	baksteenmuur	homogeen	Rood	Donker						zs2				Scherp			vanaf late 17e eeuw	ja	90		
3005	3	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	baksteenmuur	homogeen	Rood	Donker						zs2				Scherp			vanaf late 17e eeuw	ja	100		
3006	3	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	putlaag	heterogeen	Zwart	Donker		Blauw Grijs	Donker			zs2				Scherp			vanaf late 17e eeuw	ja	65		
3007	3	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	putlaag	homogeen	Zwart	Donker						zs2				Scherp			vanaf late 17e eeuw	ja	30		
3008	3	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	beekafzettingen	homogeen	Zwart	Donker						zs2				Scherp			13e - eerste kwart 14e eeuw of ouder	ja	30		
3009	3	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	beekafzettingen	homogeen	Bruin	Donker						zs2				Scherp			13e - eerste kwart 14e eeuw of ouder	ja	20		
3010	3	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	beekafzettingen	homogeen	Zwart	Donker		Grijs	Donker			zs2				Scherp			13e - eerste kwart 14e eeuw of ouder	ja	25		
3011	3	Zie Bijlage 8 Referentieprofielen		Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	beekafzettingen	homogeen	Grijs	Donker						zs2				Scherp			13e - eerste kwart 14e eeuw of ouder	ja	25		
1001	1	2	28,87827	Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	laag	heterogeen	Bruin	Donker		Grijs	Donker			zs2				Vaag	Onregelmatig		Nieuwe - Nieuwste Tijd	nee		4,593693	12,024962
1002	1	2	28,88456	Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	laag	homogeen	Bruin	Donker				Bruin	Licht	1	zs2			Vaag	Onregelmatig		Nieuwe - Nieuwste Tijd	nee		5,228046	12,431014
1003	1	2	28,92438	Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	kuil/insteek	homogeen	Bruin	Licht				Bruin	Donker	1	zs2			Vaag	Onregelmatig		vanaf late 17e eeuw	ja	80	1,941673	6,543628
1005	1	3	28,73414	Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	laag	homogeen	Bruin	Donker				Bruin	Licht		zs2	ker bmb6		Scherp	Onregelmatig		13e - eerste kwart 14e eeuw of jonger	ja	35	3,425234	9,451568
1007	1	3	28,68517	Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	kuil	heterogeen	Bruin	Donker		Grijs				zs2				Vaag	Ovaal		vanaf late 17e/begin 18 eeuw	nee		0,067903	0,988275
2003	2	3	28,85602	Zie Bijlage 10 Fotolijst	Zie Bijlagen 2-3	kuil	heterogeen	Bruin	Donker		Grijs	Donker			zs2	bmb7			Scherp	Onregelmatig		Nieuwste Tijd	ja	130	0,915272	4,045552
2005	2	3	28,78201	Zie Bijlage 1																						

Bijlage 6

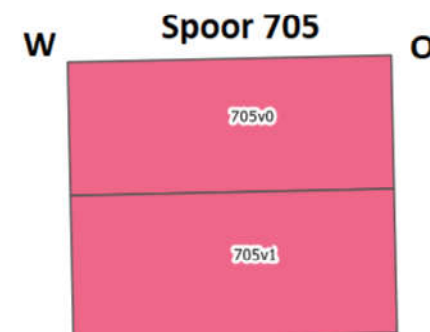
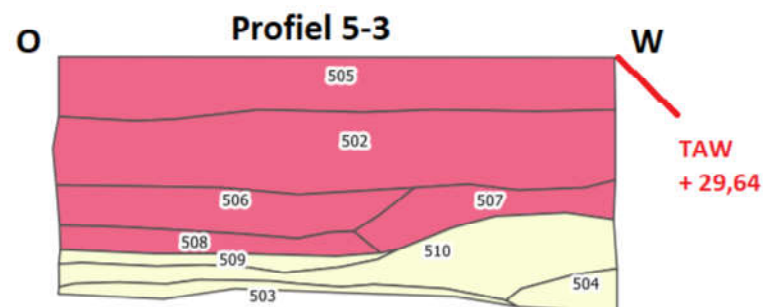
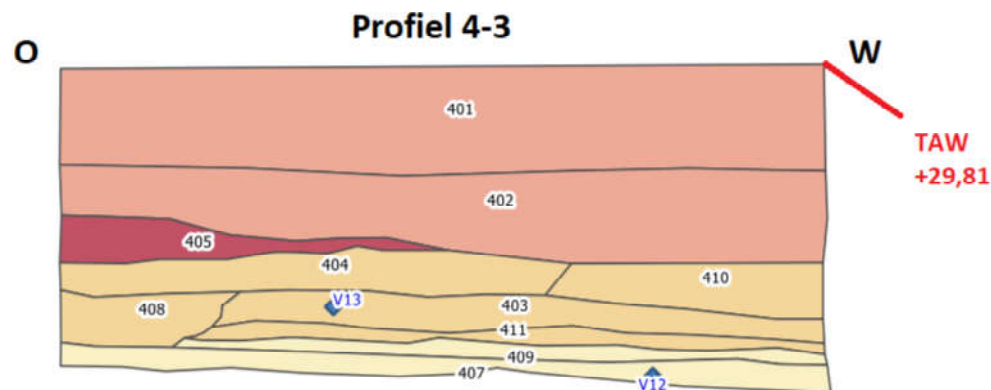
CONDOR ARCHAEOLOGICAL
RESEARCH BVBA

Bedrijfsstraat 10 bus 13
3500 Hasselt

Project: Zoutleeuw, Beekstraat

Projectnummer: 19-580

Projectcode: 2020C329

◆ Vondsten

13de - eerste kwart 14de eeuw of ouder

midden 12de - midden 13de eeuw

midden 12de - midden 16de eeuw

nieuwe - nieuwste tijd

vanaf midden 12de eeuw

vanaf midden 18de eeuw

0 25 50 cm

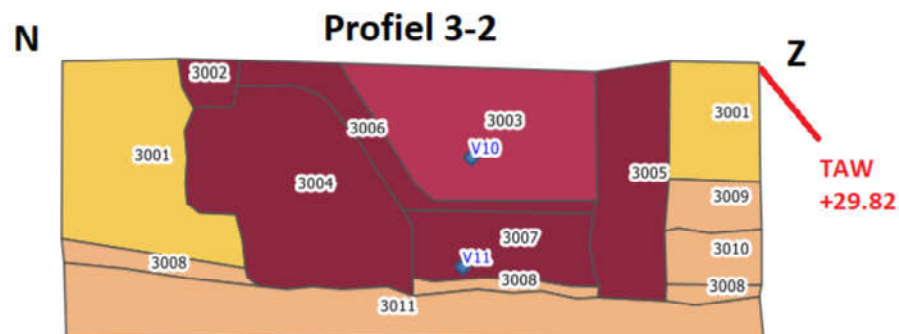
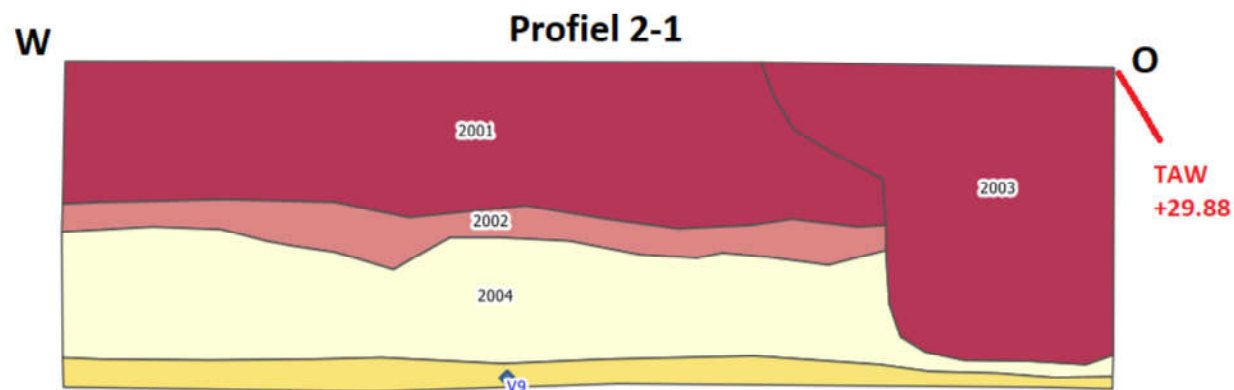

CONDOR ARCHAEOLOGICAL
RESEARCH BVBA

Bedrijfsstraat 10 bus 13
3500 Hasselt

Project: Zoutleeuw, Beekstraat
Projectnummer: 19-580
Projectcode: 2020C329

◆ vondsten

1250 - eerste kwart 14de eeuw

1250 - 1325

13de - eerste kwart 14de eeuw

13de - eerste kwart 14de eeuw of ouder

na 1250 - eerste kwart 14de eeuw

Nieuwste Tijd

vanaf late 17e eeuw

0 25 50 cm

CONDOR ARCHAEOLOGICAL
RESEARCH BVBA

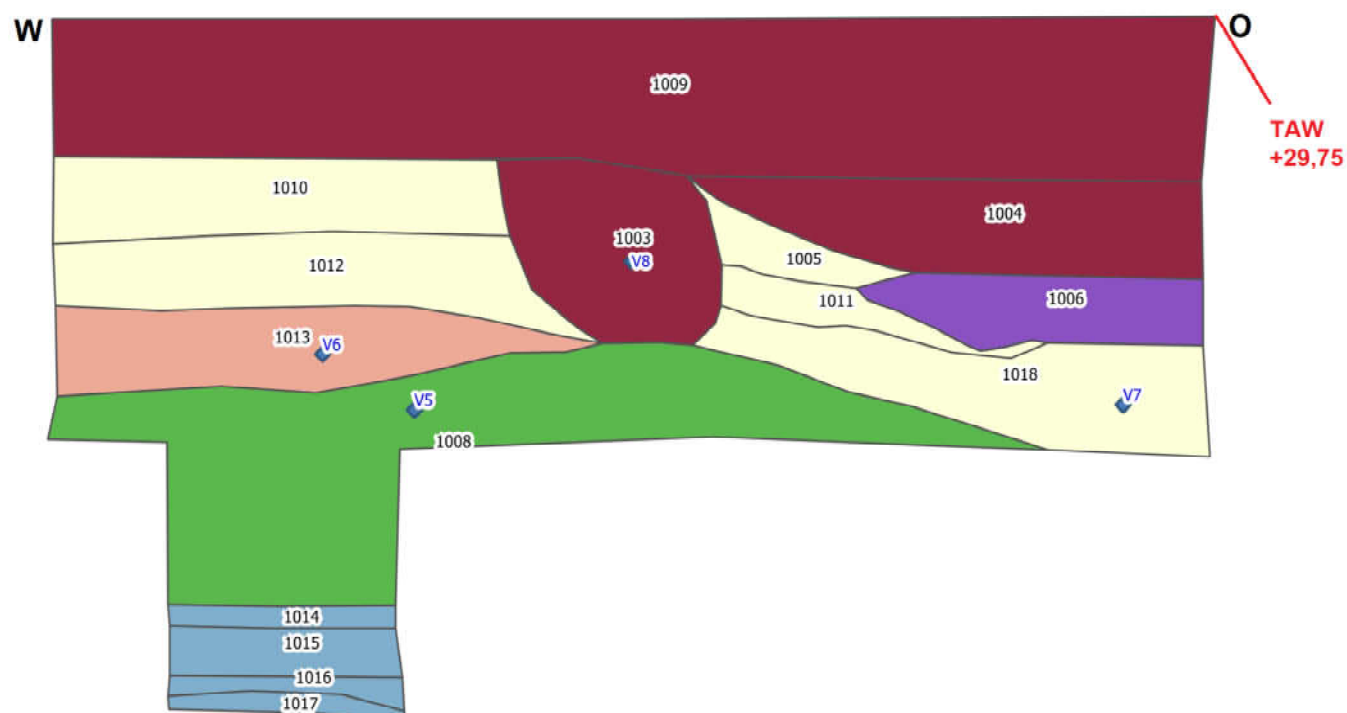
Bedrijfsstraat 10 bus 13
3500 Hasselt

Project: Zoutleeuw, Beekstraat

Projectnummer: 19-580

Projectcode: 2020C329

PROFIEL 1-1

Legende

- 13de - eerste kwart 14de eeuw of jonger
- 13de - eerste kwart 14de eeuw of ouder
- 13de eeuw
- 13de-eerste kwart 14de eeuw
- vanaf late 17de / begin 18de eeuw
- vanaf late 17de eeuw
- ♦ vondsten

0 50 100 cm

Bijlage 7

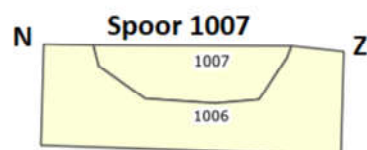
CONDOR ARCHAEOLOGICAL
RESEARCH BVBA

Bedrijfsstraat 10 bus 13
3500 Hasselt

Project: Zoutleeuw, Beekstraat

Projectnummer: 19-580

Projectcode: 2020C329

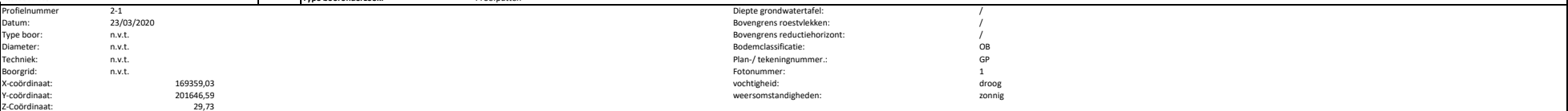

 vanaf late 17de / begin 18de eeuw

0 25 50 cm

Bijlage 8

[illegible]

Observaties:		Interpretaties: ophogingspakketten niet ouder dan de 18e eeuw op beekafzettingen
Landgebruik:	gesloopte bebouwing	
Vegetatie:	gesloopte bebouwing	

Bijlage 9

VONDSTENLIJST				Provincie: Vlaams-Brabant		Gemeente: Bilzen		Plaats, Toponiem:	Beekstraat & Ridderstraat			
				Projectnr: 19-580		Projectcode: 2020C329						
Nummer	WP	Vlak	Vak	Spoor	Profiel	Verzamelwijze	Tekening	Foto	Datum	Naam	Inhoud	
1	1	2		1004		Aanleg vlak			23/03/2020	GDN/RS	KER	
2	1	2		1002		Aanleg vlak			23/03/2020	GDN/RS	KER	
3	1	3		1006		Aanleg vlak			23/03/2020	GDN/RS	KER	
4	1	3		1007		Aanleg vlak			23/03/2020	GDN/RS	KER	
5	1	4		1008		Aanleg vlak			23/03/2020	GDN/RS	KER	
6	1	4		1013		Bemonsteren Profiel			23/03/2020	GDN/RS	KER	
7	1	4		1018		Bemonsteren Profiel			23/03/2020	GDN/RS	KER	
8	1	4		1003		Bemonsteren Profiel			23/03/2020	GDN/RS	KER	
9	2	3		2006		Aanleg vlak			23/03/2020	GDN/RS	KER	
10	3	1		3003		Aanleg vlak/Coupe			23/03/2020	GDN/RS	KER	
3	3			3007		Bemonsteren Profiel			23/03/2020	GDN/RS	KER/Hout	
12	4			407		Bemonsteren Profiel			23/03/2020	GDN/RS	KER	
13	4	3		403		Bemonsteren Profiel			23/03/2020	GDN/RS	KER	

Semi-kwantitatieve inschatting N scherven	N scherven	Semi-kwantitatieve inschatting N randen	N randen	Individueel resdiueel/intrusief	Individuele datering
weinig	2				vanaf late 17e eeuw
weinig	2				vanaf tweede helft 12e eeuw
weinig	9	weinig	1		13e eeuw
weinig	1	weinig			vanaf late 17e/18e eeuw
weinig	11	weinig			13e eeuw
weinig	3	weinig	1		vanaf midden 12e eeuw
weinig	2	weinig	1		1200/1250 - 1325
weinig	1				vanaf midden 12e eeuw
weinig	5	weinig			1250-1325
weinig	3	weinig	1		1582 - 1650?
weinig	18	weinig	8	x	vanaf late 17e/18e eeuw
weinig	1				midden 12e - 13e eeuw
weinig	4	weinig			midden 12e - midden 16e eeuw

weinig (1-25)
matig (26-100)
veel (100-1000)
zeer veel (>1000)

weinig (1-25)
matig (26-100)
veel (100-1000)
zeer veel (>1000)

Verstoring op basis van spoorcontext	Fragmentatiegraad	Datering Spoorcontext	Bewaringstoestand	Tafonomische groep
		vanaf late 17e eeuw	kleine fragmenten	goed, geen specifieke maatregelen nodig
		vanaf tweede helft 12e eeuw	kleine fragmenten	goed, geen specifieke maatregelen nodig
		13e eeuw	kleine en middelmatige fragmenten	goed, geen specifieke maatregelen nodig
		vanaf late 17e/18e eeuw	kleine fragmenten	goed, geen specifieke maatregelen nodig
x		vanaf late 17e eeuw	kleine fragmenten	goed, geen specifieke maatregelen nodig
		vanaf midden 12e eeuw	kleine fragmenten	goed, geen specifieke maatregelen nodig
		1200/1250 - 1325	kleine fragmenten	goed, geen specifieke maatregelen nodig
		coor of tijdens 1200/1250 - 1325	kleine fragmenten	goed, geen specifieke maatregelen nodig
		1250-1325	kleine fragmenten	goed, geen specifieke maatregelen nodig
x		vanaf late 17e/18e eeuw	kleine fragmenten	goed, geen specifieke maatregelen nodig
		vanaf late 17e/18e eeuw	kleine, middelmatig tot grote fragmenten	goed, geen specifieke maatregelen nodig
		midden 12e - 13e eeuw	middelmatige fragmenten	goed, geen specifieke maatregelen nodig
		midden 12e - midden 16e eeuw	kleine tot middelmatige fragmenten	goed, geen specifieke maatregelen nodig

Wetenschappelijk potentieel en eventueel belang voor verder onderzoek	Beschrijving	Onbekend	Tinglazuur (faience)
residueel materiaal			1
residueel materiaal			
residueel materiaal	vroegrode kan/kruik		
residueel materiaal			
residueel materiaal			
residueel materiaal			
residueel materiaal			
residueel materiaal	handvat kruik/kan		
residueel materiaal	bodem roodbakkende kookkan		
residueel materiaal			
residueel materiaal	houten stop, faience bord		1
residueel materiaal			
residueel materiaal			

Roodbakkend mangaanglazuur	Roodbakkend	Vroegrood	Proto- en bijna- steengoed	Maaslands witbakkend
1				
	2			
	4	3	1	
1				
	6	2	3	
	3			
	1		1	1?
	1			
	3		1	1?
	1			
13	1			
		1		
	2			

Rijnlands/Zuidlimburgs Roodbeschilderd	Siegburg steengoed	Steengoed blauwe kobaltbeschildering (Westerwald)	Grijsbakkend	Rookwaar aardewerk
1				
	1	1		
				1
			2	

Steengoed blauwe en paarse kobaltbeschildering (Westerwald)	Steengoed zoutglazuur
1	1

Bijlage 10

Fotolijst				Provincie: Vlaams-Brabant	Gemeente: Zoutleeuw	Plaats, Toponiem: Beekstraat & Ridderstraat	
				Rapport-nr: 19-580	Projectcode: 2020C329	Vervaardiging: Digitaal	
Fotonummer	Werkput	Vlak	Spoor	Profiel	Opmerking	Datum	Fotograaf
1	1	1				23-24/03/2020	GDN/RS
2	1	2				-120 23-24/03/2020	GDN/RS
3	1	3				-150 23-24/03/2020	GDN/RS
4	1	4				-195 23-24/03/2020	GDN/RS
5	1			1-1		23-24/03/2020	GDN/RS
6	2	1				23-24/03/2020	GDN/RS
7	2	2				-90 23-24/03/2020	GDN/RS
8	2	3				-120 23-24/03/2020	GDN/RS
9	2	4				-150 23-24/03/2020	GDN/RS
10	4			2-1		23-24/03/2020	GDN/RS
11	3	1				-60 23-24/03/2020	GDN/RS
12	3			3-2		23-24/03/2020	GDN/RS
13	4	1				-50 23-24/03/2020	GDN/RS
14	4	2				-90 23-24/03/2020	GDN/RS
15	4	3				-130 23-24/03/2020	GDN/RS
16	4			4-3		23-24/03/2020	GDN/RS
17	6	1				23-24/03/2020	GDN/RS
18	5	1				-85 23-24/03/2020	GDN/RS
19	5	2				23-24/03/2020	GDN/RS
20	5			5-3		23-24/03/2020	GDN/RS
21	7	1				23-24/03/2020	GDN/RS
22	8	1				23-24/03/2020	GDN/RS
23	9	1				23-24/03/2020	GDN/RS
24	1	3	1007		vlak + coupe	23-24/03/2020	GDN/RS
25	2	4	2003			23-24/03/2020	GDN/RS
26	6	1	602			23-24/03/2020	GDN/RS
27	7	1	705			23-24/03/2020	GDN/RS

Bijlage 11

